

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΣΤΕΡΕΟΤΥΠΩΝ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ
ΕΛΛΗΝΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ
ΣΟΛΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΚΛΗΣ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑΙ
ΑΧΙΛΛΕΩΣ ΤΖΑΡΤΖΑΝΟΥ
ΠΡΩΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΣΤΕΡΕΟΤΥΠΟΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥ - ΣΤΑΔΙΟΥ 56
1929

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ

ΣΟΛΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΚΛΗΣ

J. Βασιλειάδης
1938, Athens.

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ:

ΑΧΙΛΛΕΩΣ ΤΖΑΡΤΖΑΝΟΥ

ΠΡΩΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΣΤΕΡΕΟΤΥΠΟΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥ - ΣΤΑΔΙΟΥ 56

1929

PRINTED IN GREECE

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥ—181

<https://biblioteca-digitala.ro>

**ΓΡΑΦΑΙ ΠΡΟΚΡΙΘΕΙΣΑΙ
ΕΝ ΑΜΦΙΣΒΗΤΟΥΜΕΝΟΙΣ ἢ ΜΗ**

(ἐν τοῖς πλείστοις κατὰ τὴν στερεότυπον ἔκδοσιν Lindskog).

Α' ἐν τῷ Σόλωνι.

Κεφ. I, 5 Δίου — δίου

Κεφ. II, 2 ἔλεγε — Γηράσκειν αἰεὶ... — ἔλεγε γηράσκειν
αἰεὶ...

3 πλουτεῖν ὧ τε — πολὺς... — πλουτεῖν — ῶ
πολὺς...

σὺν δ' ὦρη... ἀρμοδία — σὺν δ' ὦρη... ἀρ-
μόδια

5 δὲ οὐδέν — δ' οὐδέν (Οὕτω μετ' ἐκθλίψεως
καὶ ἐν οἷς ἄλλοις ἢ ἐκθλιψις δυνατή).

6 χρόνοις, καθ' Ἡσίοδον, ἔργον — χρόνοις
καθ' Ἡσίοδον ἔργον

8 Ἴπποκράτην — Ἴπποκράτη

Κεφ. III, 2 δ' αὐτὸν — δ' ἑαυτὸν

3 πλουτεῦσι — πλουτοῦσι | ἔμπεδον αἰεὶ —
ἔμπεδόν ἐστιν

4 παράγων — τέρπων

6 τῶν σοφῶν — τῶν τότε σοφῶν

Κεφ. IV, 7 τέλος δὲ — καὶ τέλος

Κεφ. V, 3 παρ' αὐτῷ — [παρ' αὐτῷ]

5 θεμένων καὶ — θεμένων, καὶ

Κεφ. VI, 4 „Ὡς δυστυχῆς — „Ὡ δυστυχῆς | οὐ μνημο-
νεύω πλὴν — οὐ μνημονεύω, πλὴν

- 5 ὑποβάλλειν — ὑποβαλεῖν | υἱὸς διεγράφη
 Κεφ. VII, 3 νόθοι παῖδες ἢ — νόθοι καὶ
 4 διαλεγόμενους — διαμαχομένους
 5 γε παῖδας — γε καὶ παῖδας | ἀποβαλόντες
 ἀπολέσαντες
 6 πεπαῦσθαι — πεφράχθαι
 Κεφ. VIII, 3 πεισθῆναι — πείθεσθαι
 4 μετ' αὐτοῦ πλεῖν — πλεῖν μετ' αὐτοῦ
 5 ἐν τῷ πλοίῳ — [ἐν τῷ πλοίῳ] | θαλάσση —
 θαλάττη
 6 προσμίξαντες — προσμεῖξαντες (Οὕτω καὶ
 ἔνθα ἀλλαχοῦ εὐρίσκεται τὸ ῥῆμα τοῦτο).
 Κεφ. IX, 3 συμπαραπλευούσης — συμπλευούσης | Εὐ-
 βοιαν — Νίσαιαν
 4 τῶν πολεμίων — τὰ τῶν πολεμίων
 4-5 τοὺς Μεγαρεῖς. Ἐμβιβάσαι — τοὺς Μεγα-
 ρεῖς, ἐμβιβάσαι
 6 ἐξαλλόμενος — ἐξαλάμενος | προσφερομέ-
 νοις — προσαγόμενος
 Κεφ. X, 3 Αἴαντος υἱοὶ — οἱ Αἴαντος [υἱοὶ]
 5 στρέφοντες — βλέποντας | τούτου — τού-
 των | τέσσαρας — τέτταρας
 Κεφ. XI, 1 ἄλλοι τε — ἄλλοι τε πολλοὶ
 2 τοῖς Δελφῶν — τοῖς τῶν Δελφῶν
 Κεφ. XII, 3 τοῖς ἀρίστοις — τοῖς πρώτοις
 4 ἄνδρες, καὶ μετέστησαν οἱ ζῶντες' τῶν
 — ἄνδρες· καὶ μετέστησαν οἱ ζῶντες, τῶν
 7 Βάλτης — Βλάστης
 8 προσυπειργάσατο — προῦπειργάσατο | τὰς
 ἱερουργίας — ταῖς ἱερουργίαις

10 ἄνθρωπος — ἄνθρωπος

11 αὐτὸν — αὐτόν

Κεφ. XIII, 1 πεπαυμένης — διαπεπαυμένης | ἔστασία-
ζον — ἔστασίασαν | διαστάσης — διεστώσης

Κεφ. XIV, 3 αὐτὸς ὁ Σόλων ὀκνῶν φησι — αὐτὸς φη-
σιν ὁ Σόλων ὀκνῶν

7 καὶ γεγενημένην — ἢ γεγενημένην

9 ἤθελεν — ἤθελον | αὐτὸς — ἄσκός | κάπι-
τετριφθαι — καὶ ἐπιτετριφθαι

Κεφ. XV, 1 συναρμόσασθαι — διαρμόσασθαι ὥς φη-
σιν αὐτός, — ὥς φησιν αὐτός

5 Σόλων — ὁ Σόλων | τῆς τε προϋποκει-
μένης — τῆς ἦ ὑποκειμένης

8 μεγάλην καὶ — καὶ μεγάλην

9 χρεωκοπίδας — χρεοκοπίδας

Κεφ. XVI, 2 τοῦ βούλεσθαι — τοῦ <εὖ> βουλευέσθαι

4 ἂν ταράξας — ἀνταράξας

Κεφ. XVIII, 1 οἷς μέτρον — ὁ μέτρων

6 ἐνὸς μέρους — ἐνὸς <σώματος> μέρη

7 „ἐκείνη“ εἶπεν „ἐν ἧ... — ἐκείνην εἶπεν,
ἐν ἧ...

Κεφ. XIX, 5 οἱ Ἄρεοπαγῖται — Ἄρεοπαγῖται | ὅτε ὁ
θεσμὸς ἐφάνη ὅδε — [ὅτε ὁ θεσμὸς ἐφάνη
ὅδε]

Κεφ. XX, 1 θέμενον — τιθέμενον

Κεφ. XXI, 3 Εὐδοκίμησε δὲ κἂν — Εὐδοκίμησε δὲ καὶ

5 ἀκόλαστον ἐξιέναι — ἀκόλαστον, ἐξιέναι
| καὶ τοῖς ἡμετέροις — κἂν τοῖς ἡμετέροις

Κεφ. XXII, 2 πολλοῖς πολλήν, δις τοσοῖσδε πλείονα
— πολλοῖσι πολλήν, δις τόσοις δὲ πλείονα

- 3 τοῖς γεωργοῦσι γλίσχωρως — γλίσχωρως
τοῖς γεωργοῦσι
- Κεφ. XXIII, 1 λέγων δὴ τὰς ἐταίρας. Αὐται — λέγων
τὰς ἐταίρας· αὐται
- 3 ἔταξεν ἑκατὸν — ἑκατὸν ἔταξε | Ὀλύμ-
πια πεντακοσίας — Ὀλυμπιονίκη πεν-
τακοσίας, | ἔδωκε διεγρᾶφη
- 5 Ὀπλίτας... Ἐργάδεις... Γελέοντας
— Ὀπλητας... Ἀργαδεῖς... Τελέοντας
- 6 ἀενάοις — ἀεννάοις
- Κεφ. XXIV, 1 ἐκτίνειν — τίνειν
- 3 δακόντα — δάκνοντα
- 4 πολίταις — πολίτας
- Κεφ. XXV, 3 ἴδιον — ἰδίως
- 6 τὸ πράττειν ἄτοπον καὶ τὸ μὴ — τὸ
μὴ πράττειν ἄτοπον καὶ τὸ
- Κεφ. XXVI, 1 ὡς αὐτός — ὡς καὶ πρότερον αὐτός | Ψέ-
νωφιν τὸν Ἡλιοπολίτην — Ψένωπιν
τὸν Ἡλιοπολίτην
- 3 συνδιεκόσμησε — διεκόσμησε | συνελ-
θεῖν — προσελθεῖν | βασιλέας — βασιλεῖς
- Κεφ. XXVII, 1 ἐλέγχειν — ἐξελέγχειν
- 6 ἤχθη — εἰσήχθη | αὐτοῦ — ἑαυτοῦ | εἶ-
ναι — [εἶναι]
- 7 Κλέοβιν — καὶ Κλέοβιν | οὐκ ἔτι — οὐκέτι
- 8 ὁ θεὸς ἔδωκε — ἔδωκεν ὁ θεὸς
- Κεφ. XXVIII, 1 Μὰ Δί' — Μὰ Δία
- 3 τύχαις — ἐν τύχαις
- 6 τοῦτ' — ταῦτ'
- Κεφ. XXIX, 2 οὐκ ἔτ' — οὐκέτ'

- 6 **ἐθεάσατο** — ἐθεᾶτο
- Κεφ. XXX, 1 **ἤκεν** — καθῆκεν
- 6 **εὐμαρέστερον αὐτοῖς** — αὐτοῖς εὐμαρέ-
στερον
- 8 **τι θεοῖς** — θεοῖσιν
- Κεφ. XXXI, 1 **πιστεύων** — πεποιθώς
- 3 **τοῦ Σόλωνος** — τῶν Σόλωνος
- 5 **᾽Ὡς δὲ Θεόφραστος** — ᾽Ὡς δ' ὁ Θεόφρα-
στος
- 7 **αὐτοῦ** — αὐτῷ | **αἰεὶ** — ἀεὶ
- Κεφ. XXXII, 1 **τοσοῦτω μᾶλλον** διεγράφη
- 3 **Ἑρέσιος** — Λέσβιος | **δυοῖν** — δυεῖν
- 4 **ἔστι μὲν** — ἔστι μὲν

B' ἐν τῷ Περικλεῖ.

- Κεφ. I, 2 **κατὰ πάθος τῆς πληγῆς** — κατὰ [πάθος]
τὴν πληγὴν
- 4 **ἱστορήμασιν** — ἱστορήσασιν
- 6 **γιγνόμενος** — γινόμενος
- Κεφ. II, 1 **Φιλητᾶς** — Φιλήμων | **χάριεν** — χαρίεν
- 2 **ἀφορμὴν** — ὄρμην
- 3 **ἐκ τῆς τύχης** — ἐκ τύχης
- Κεφ. III, 3 **τὴν κεφαλὴν** — τῇ κεφαλῇ
- 5 **καραιέ** — καραιέ
- Κεφ. IV, 4 **ὁ Χείρων** — [ὦ] Χείρων
- 5 **ὥσπερ** — ὥς που | **Φλιάσιος** — Φλειάσιος
- Κεφ. V, 3 **περιφοραῖς** — συμπεριφοραῖς
- Κεφ. VI, 1 **ὄσσην** — ἦν τὸ | **ἐργάζεται** — ἐνεργάζεται
- Κεφ. VII, 2 **ἡδύναντο** — ἐδύναντο
- 7 **τοῦ δήμου** — τῷ δήμῳ

- Κεφ. VIII, 6 εὔχето — ηὔχето
 9 οὐ γὰρ — οὐδὲ γὰρ
- Κεφ. IX, 2 "Οαθεν — Οἴηθεν
- Κεφ. X, 3 συνεπητιᾶτο — συνεπητίατο
- Κεφ. XI, 2 κάγαθους — καὶ ἀγαθούς
 5 δὲ "Ανδρον ἡμίσεις — δ' "Ανδρον <τούς>
 ἡμίσεις | οἰκιζομένης — ἀνοικιζομένης
- Κεφ. XII, 6 βαφεῖς, χρυσοῦ μαλακτῆρες [καὶ] ἐλέ-
 φαντος, — βαφεῖς χρυσοῦ, μαλακτῆρες ἐλέ-
 φαντος,
- Κεφ. XIII, 5 καινότης τις — καινότης αἰεί τις
 7 Ξυπέτιος τὸ διάζωμα — Ξυπεταιῶν τὸ
 διάζωμα
 10 Περικλήης — [Περικλήης]
 14 εἶναι — διεγράφη
- Κεφ. XV, 2 προαναπέλλων — προσπέλλων
 3 ὅς καὶ τὴν — ὅς τὴν | ἐκεῖνος — [ἐκεῖνος]
- Κεφ. XVI, 2 τὰ δὲ αὐτὰ πάλιν — τὰ δὲ τᾶμπαλιν
 7 ἀφῆκεν — ἀνῆκεν
- Κεφ. XVII, 1 ὀπήποτε — ὀποίποτε
- Κεφ. XVIII, 1 παραβάλλεσθαι — παραβαλέσθαι
 2 ἐθέλοντι — ἐθέλοντάς
- Κεφ. XXII, 3 ἐκτίσαι — ἐκτεῖσαι
- Κεφ. XXIII, 3 Εὐθύς — Αὐθις
 4 Καὶ Χαλκιδέων — Καὶ... Χαλκιδέων
- Κεφ. XXIV, 1 κατ' αὐτῶν, ὅτι — κατ' αὐτῶν ὅτι
 6 ἀγεννοῦς — ἀγενοῦς
 9 "Ἦσαν τέ οἱ Ἀσπασίαν τίκει Κατα-
 πυγοσύνη — "Ἦσαν θ' οἱ [Ἀσπασίαν] τί-
 κτει [καὶ] Καταπυγοσύνη

11 Μίλτω — Μιλτὸ

Κεφ. XXV, 4 παρασκευάσαντος — παρεσκευάσαντο

Κεφ. XXVII, 2 μαχομένων — τρυχομένων

3 θαυμάσαντα — θαυμασταῖς | περιφόρητον — Περιφόρητον

Κεφ. XXVIII, 1 ἤνεγκαν — εἰσήνεγκαν

2 ἀγαγὼν — καταγαγὼν

4 ἐθαυμαστώθη — ἐθαυμάσθη

Κεφ. XXIX, 4 πάντων — ἀπάντων

8 φιλονικεῖα — φιλονικία

Κεφ. XXX, 3 ἐμβαλοῦσι — εἰσβαλοῦσι

Κεφ. XXXII, 5 [καὶ προὔπεμψεν] διεγράφη

Κεφ. XXXIII, 1 ἐλαύνειν, — ἐλαύνειν τὸ Κυλώνειον, | εἰρηκεν — ἰστόρηκεν

7 πολλοὶ δ' ἦδον — χοροὶ δ' ἦδον

8 παρέχη — παρέχεις | ψυχὴν δὲ Τέλητος ὑπέστης; — ψυχὴ δὲ Τέλητος ὑπεστίν; | παραθηγομένου... κοπίδας — παραθηγομένης... κοπίδος

Κεφ. XXXIV, 4 δρῶντες — δρῶντες κατὰ γῆν | πολέμου τοσοῦτον — τοσοῦτου πολέμου

5 ἐργάζεται — ἀπεργάζεται | ἠναγκασμένων — ἀναγκαζομένων

Κεφ. XXXV, 2 τῆς ὄψεως — τῶν ὄψεων | μείζον τι — μείζον

4 τὴν ὀργὴν — τῆς ὀργῆς

Κεφ. XXXVI, 1 παύεσθαι — παύσεσθαι | κατὰ τε τὸν — κατὰ τὸν | διατεταραγμένῳ — διατεταραγμένα

2 **πρεσβύτατος** — πρεσβύτερος | **Τισάνδρου** — Τεισάνδρου

4 **ἐποίει** — ἐποιεῖτο

5 **κατακτείναντος** — κτείναντος

6 **παραμεῖναι** — διαμεῖναι

8 **τῶν γνησίων** — τῶν γνησίων υἱῶν

Κεφ. XXXVII, 1 **ὡς δ' οὐδεις** — οὐδεις | **ποθούσης ἐκεῖνον** — ποθούσης δ' ἐκεῖνον

2 **πρὸς αὐτόν** — τὴν πρὸς αὐτόν | **τὸν οἶκον** — [τὸν οἶκον]

4 **δωρεὰν** — δωρεὰς | **διαλανθάνουσαι καὶ παρορώμεναι** — διαλανθάνουσι καὶ παρορωμένοις

6 **συστρατηγῶν** — συστρατήγων

Κεφ. XXXIX, 2 **ποιήμασι** — μυθεύμασι | **αἰθρία** — αἰθρία | **τοιαύτης** — τοιαύτης τινὸς

3 **ἐκ ποδῶν** — ἐκποδῶν

4 **ἐξουσία** — ἐν ἐξουσία

(Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν στίξιν, καὶ ἐν ἄλλοις ἐγένετο αὕτη, ὅπως θὰ παρείχεται σαφέστερον τὸ νόημα).

Σ Ο Λ Ω Ν .

Ι. Δίδυμος ὁ γραμματικὸς ἐν τῇ περὶ τῶν ἀξόνων 1
τῶν Σόλωνος ἀντιγραφῇ πρὸς Ἀσκληπιάδην Φιλοκλέους
τινὸς τέθεικε λέξιν, ἐν ἣ τὸν Σόλωνα πατρὸς Εὐφορίω-
νος ἀποφαίνει παρὰ τὴν τῶν ἄλλων δόξαν, ὅσοι μέμνην- 2
ται Σόλωνος. Ἐξηκεστίδου γὰρ αὐτὸν ἅπαντες ὁμαλῶς
γεγονέναι λέγουσιν, ἀνδρὸς οὐσία μὲν, ὡς φασι, καὶ
δυνάμει μέσου τῶν πολιτῶν, οἰκίας δὲ πρώτης κατὰ
γένος ἦν γὰρ Κοδορίδης ἀνέκαθεν. Τὴν δὲ μητέρα τοῦ 3
Σόλωνος Ἡρακλείδης ὁ Ποντικὸς ἱστορεῖ τῆς Πεισι-
στράτου μητρὸς ἀνεψιᾶν γενέσθαι. Καὶ φιλία τὸ πρῶ- 4
τον ἦν αὐτοῖς πολλή μὲν διὰ τὴν συγγένειαν, πολλή δὲ
διὰ τὴν εὐφυΐαν καὶ ὥραν, ὡς ἐνιοί φασιν, ἐρωτικῶς
τὸν Πεισίστρατον ἀσπαζομένου τοῦ Σόλωνος. Ὅθεν 5
ὑστερον, ὡς ἔοικεν, εἰς διαφορὰν αὐτῶν ἐν τῇ πολιτείᾳ
καταστάντων, οὐδὲν ἤνεγκεν ἢ ἐχθρὰ σκληρὸν οὐδ'
ἄγριον πάθος, ἀλλὰ παρέμεινεν ἐκεῖνα τὰ δίκαια ταῖς
ψυχαῖς καὶ παρεφύλαξε τυφόμενα δίου πυρὸς
ἔτι ζῶσαν φλόγα, τὴν ἐρωτικὴν μνήμην καὶ
χάριν. Ὅτι δὲ πρὸς τοὺς καλοὺς οὐκ ἦν ἐχυρὸς ὁ Σόλων 6
οὐδ' ἐρωτι θαρραλέος ἀνταναστῆναι πύκτης ὅπως
ἐς χεῖρας, ἔκ τε τῶν ποιημάτων αὐτοῦ λαβεῖν ἔστι
καὶ νόμον ἔγραψε διαγορεύοντα δοῦλον μὴ ξηραλοιφεῖν
μηδὲ παιδεραστεῖν, εἰς τὴν τῶν καλῶν μερίδα καὶ σε-
μνῶν ἐπιτηδευμάτων τιθέμενος τὸ προᾶγμα, καὶ τρόπον

7 τινὰ τοὺς ἀξίους προκαλούμενος ὢν τοὺς ἀναξίους ἀπή-
 λαινε. Λέγεται δὲ καὶ Πεισίστρατος ἔραστής Χάρμου
 γενέσθαι καὶ τὸ ἄγαλμα τοῦ Ἐρωτος ἐν Ἀκαδημείᾳ
 καθιερωῖσαι, ὅπου τὸ πῦρ ἀνάπτουσιν οἱ τὴν ἱερὰν λαμ-
 πάδα διαθέοντες.

1 Π. Ὁ δ' οὖν Σόλων τὴν οὐσίαν τοῦ πατρὸς ἐλαττώ-
 σαντος εἰς φιλανθρωπίας τινάς, ὡς φησιν Ἐρμιππος,
 καὶ χάριτας, οὐκ ἂν ἀπορήσας τῶν βουλομένων ἐπαρκεῖν,
 αἰδούμενος δὲ λαμβάνειν παρ' ἐτέρων ἔξ οἰκίας γεγωνῶς
 εἰθισμένης ἐτέροις βοηθεῖν, ὥρμησε νέος ὢν ἔτι πρὸς
 2 ἔμπορίαν. Καίτοι φασὶν ἔνιοι πολυπειρίας ἔνεκα μᾶλλον
 καὶ ἱστορίας ἢ χρηματισμοῦ πλανηθῆναι τὸν Σόλωνα.
 3 Σοφίας μὲν γὰρ ἦν ὁμολογουμένως ἔραστής, ὅς γε καὶ
 πρεσβύτερος ὢν ἔλεγε γηράσκειν ἀεὶ πολλὰ
 3 διδασκόμενος· πλοῦτον δ' οὐκ ἐθαύμαζεν, ἀλλὰ
 καὶ φησιν ὁμοίως πλουτεῖν

ὅ πολὺς ἄργυρός ἐστι

καὶ χρυσὸς καὶ γῆς πυροφόρου πεδία

ἵπποι δ' ἡμίονοί τε, καὶ ὅ μόνα ταῦτα πάρεστι,

γαστρί τε καὶ πλευρῇ καὶ ποσὶν ἀβρὰ παθεῖν,

παιδός τ' ἠδὲ γυναικός, ἐπὴν καὶ ταῦθ' ἀφίκηται,

ἦβη, σὺν δ' ὥρη γίνεται ἀρμόδια.

4 Ἄλλ' ἐτέρωθι λέγει

Χρήματα δ' ἰμείρω μὲν ἔχειν, ἀδίκως δὲ πεπᾶσθαι

οὐκ ἐθέλω· πάντως ὕστερον ἦλθε δίκη.

5 Κωλύει δ' οὐδὲν τὸν ἀγαθὸν καὶ πολιτικὸν ἄνδρα μήτε
 τῶν περιττῶν τὴν κτῆσιν ἐν σπουδῇ τίθεσθαι μήτε τῆς
 6 χρείας τῶν ἀναγκαίων καὶ ἱκανῶν καταφρονεῖν. Ἐν δὲ
 τοῖς τότε χρόνοις καθ' Ἡσίοδον ἔργον οὐδὲν ἦν
 ὄνειδος, οὐδὲ τέχνη διαφορὰν ἔφερεν, ἔμπορία δὲ

καὶ δόξαν εἶχεν οἰκειομένη τὰ βαρβαρικά καὶ προξε-
 νοῦσα φιλίας βασιλέων καὶ πραγμάτων ἐμπείρους ποι-
 οῦσα πολλῶν. Ἐνιοὶ δὲ καὶ πόλεων οἰκισταὶ γέγονασι 7
 μεγάλων, ὡς καὶ Μασσαλίας Πρωτὶς ὑπὸ Κελτῶν τῶν
 περὶ τὸν Ῥοδανὸν ἀγαπηθεῖς. Καὶ Θαλῆν δὲ φασιν ἐμ- 8
 πορία χρῆσασθαι καὶ Ἴπποκράτη τὸν μαθηματικόν, καὶ
 Πλάτωνι τῆς ἀποδημίας ἐφόδιον ἐλαίου τινὸς ἐν Αἰγύ-
 πτῳ διάθῃσιν γενέσθαι.

III. Τὸ δ' οὖν εὐδάπανον τῷ Σόλωνι καὶ ὑγρὸν πρὸς 1
 τὴν δίαιταν καὶ τὸ φορτικώτερον ἢ φιλοσοφώτερον ἐν
 τοῖς ποιήμασι διαλέγεσθαι περὶ τῶν ἡδονῶν τὸν ἐμπο-
 ρικὸν οἶονταί βίον προστεροῖσθαι· πολλοὺς γὰρ ἔχοντα
 κινδύνους καὶ μεγάλους ἀνταπαιτεῖν πάλιν εὐπαθείας
 τινὰς καὶ ἀπολαύσεις. Ὅτι δ' ἑαυτὸν ἐν τῇ τῶν πενήτων 2
 μερίδι μᾶλλον ἢ τῇ τῶν πλουσίων ἔταπτε, δῆλόν ἐστιν ἐκ
 τούτων·

πολλοὶ γὰρ πλουτοῦσι κακοί, ἀγαθοὶ δὲ πένονται 3

ἀλλ' ἡμεῖς αὐτοῖς οὐ διαμεψόμεθα

τῆς ἀρετῆς τὸν πλοῦτον· ἐπεὶ τὸ μὲν ἔμπεδόν ἐστιν,

χρήματα δ' ἀνθρώπων ἄλλοτε ἄλλος ἔχει.

Τῇ δὲ ποιήσει κατ' ἀρχὰς μὲν εἰς οὐδὲν ἄξιον σπου- 4
 δῆς ἀλλὰ παίζων ἔοικε προσχρήσασθαι καὶ τέρπων ἑαυ-
 τὸν ἐν τῷ σχολάζειν· ὕστερον δὲ καὶ γνώμας ἐνέτεινε
 φιλοσόφους καὶ τῶν πολιτικῶν πολλὰ συγκατέπλεκε τοῖς
 ποιήμασιν, οὐχ ἱστορίας ἔνεκεν καὶ μνήμης, ἀλλ' ἀπολο-
 γισμούς τε τῶν πεπραγμένων ἔχοντα καὶ προτροπὰς ἐνια-
 χοῦ καὶ νοουθεσίας καὶ ἐπιπλήξεις πρὸς τοὺς Ἀθηναίους.
 Ἐνιοὶ δὲ φασιν, ὅτι καὶ τοὺς νόμους ἐπεχείρησεν ἐντεί- 5
 νας εἰς ἔπος ἐξενεγκεῖν, καὶ διαμνημονεύουσι τὴν ἀρχὴν
 οὕτως ἔχουσαν·

Πρῶτα μὲν εὐχόμεσθα Διὶ Κρονίδῃ βασιλῆι
θεσμοῖς τοῖσδε τύχην ἀγαθὴν καὶ κῦδος ὀπάσσαι.

6 Φιλοσοφίας δὲ τοῦ ἠθικοῦ μάλιστα τὸ πολιτικόν, ὥσπερ οἱ πλείστοι τῶν τότε σοφῶν, ἠγάπησεν. Ἐν δὲ τοῖς φυσικοῖς ἀπλοῦς ἐστὶ λίαν καὶ ἀρχαῖος, ὡς δῆλον ἐκ τούτων·

7 Ἐκ νεφέλης πέλεται χιόνος μένος ἠδὲ χαλάζης·
βροντὴ δ' ἐκ λαμπρᾶς γίνεται ἀστεροπῆς.
ἐξ ἀνέμων δὲ θάλασσα ταράσσεται· ἦν δέ τις αὐτὴν
μὴ κινῆ, πάντων ἐστὶ δικαιοσύνη.

8 Καὶ ὅλως ἔοικεν ἡ Θάλαω μόνου σοφία τότε περαιτέρω τῆς χρείας ἐξικέσθαι τῇ θεωρίᾳ· τοῖς δ' ἄλλοις ἀπὸ τῆς πολιτικῆς ἀρετῆς τοῦνομα τῆς σοφίας ὑπῆρξε.

1 IV. Γενέσθαι δὲ μετ' ἀλλήλων ἔν τε Δελφοῖς ὁμοῦ λέγονται καὶ πάλιν ἐν Κορίνθῳ, Περιάνδρου σύλλογόν
2 τινὰ κοινὸν αὐτῶν καὶ συμπόσιον κατασκευάσαντος. Ἔτι δὲ μᾶλλον εἰς ἀξίωμα καὶ δόξαν αὐτοῦς κατέστησεν ἡ τοῦ τρίποδος περίοδος καὶ διὰ πάντων ἀνακύκλισις καὶ
3 ἀνθύπειξις μετ' εὐμενείας φιλοτίμου γενομένη. Κῶων γάρ, ὡς φασι, καταγόντων σαγήνην καὶ ξένων ἐκ Μίλητου πριαμένων τὸν βόλον οὐπω φανερόν ὄντα, χρυσοῖς ἐφάνη τρίπους ἐλκόμενος, ὃν λέγουσιν Ἑλένην πλέουσαν ἐκ Τροίας αὐτόθι καθεῖναι χρησμοῦ τινος ἀναμνη-
4 σθεῖσαν παλαιοῦ. Γενομένης δὲ τοῖς ξένοις πρῶτον ἀντιλογίας πρὸς τοὺς Ἀλίας περὶ τοῦ τρίποδος, εἶτα τῶν πόλεων ἀναδεξαμένων τὴν διαφορὰν ἄχρι πολέμου προελθοῦσαν, ἀνείλεν ἀμφοτέροις ἡ Πυθία τῷ σοφωτάτῳ
5 τὸν τρίποδα ἀποδοῦναι. Καὶ πρῶτον μὲν ἀπεστάλη πρὸς Θαλῆν εἰς Μίλητον, ἐκουσίως τῶν Κῶων ἐνὶ δωροισμένοις ἐκεῖνον, περὶ οὗ πρὸς ἅπαντας ὁμοῦ Μιλησίους ἐπολέμη-

σαν. Θάλεω δὲ Βίαντα σοφώτερον ἀποφαίνοντος αὐτοῦ
 πρὸς ἐκεῖνον ἦκεν· ἅπ' ἐκείνου δ' αὖθις ἀπεστάλη πρὸς
 ἄλλον ὡς σοφώτερον. Εἶτα περιῶν καὶ ἀναπεμπόμενος 6
 οὕτως ἐπὶ Θαλῆν τὸ δεύτερον ἀφίκετο, καὶ τέλος εἰς Θή-
 βας ἐκ Μιλήτου κομισθεὶς τῷ Ἰσμηνίῳ Ἀπόλλωνι καθιε-
 ρώθη. Θεόφραστος δὲ φησι πρῶτον μὲν εἰς Πριήνην 7
 Βίαντι τὸν τρίποδα πεμφθῆναι, δεύτερον δ' εἰς Μίλητον
 Θαλῆ Βίαντος ἀποπέμψαντος· οὕτω δὲ διὰ πάντων πάλιν
 εἰς Βίαντα περιελθεῖν καὶ τέλος εἰς Δελφοὺς ἀποσταλῆ-
 ναι. Ταῦτα μὲν οὖν ὑπὸ πλειόνων τεθρύληται, πλὴν ὅτι 8
 τὸ δῶρον ἀντὶ τοῦ τρίποδος οἱ μὲν φιάλην ὑπὸ Κροίσου
 πεμφθεῖσαν, οἱ δὲ ποτήριον Βαθυκλέους ἀπολιπόντος
 εἶναι λέγουσιν.

V. Ἰδία δ' Ἀναχάρσεως τὴν πρὸς Σόλωνα καὶ πάλιν 1
 Θάλεω συνουσίαν τινὰ καὶ λόγους ἀναγράφουσι τοιού-
 τος. Ἀνάχαρσιν μὲν εἰς Ἀθήνας φασὶν ἐπὶ τὴν Σόλωνος 2
 οἰκίαν ἐλθόντα κόπτειν καὶ λέγειν, ὡς ξένος ὢν ἀφίχται
 φιλίαν ποιησόμενος καὶ ξενίαν πρὸς αὐτόν. Ἀποκρινα-
 μένου δὲ τοῦ Σόλωνος ὡς οἴκοι βέλτιόν ἐστι ποιεῖσθαι
 φιλίας „Οὐκοῦν“ φάναι τὸν Ἀνάχαρσιν „αὐτὸς ὢν 3
 οἴκοι σὺ ποιῆσαι φιλίαν καὶ ξενίαν πρὸς ἡμᾶς.“ Οὕτω δὲ
 θαυμάσαντα τὴν ἀγχίνοιαν τοῦ ἀνδρὸς τὸν Σόλωνα δέ-
 ξασθαι φιλοφρόνως καὶ χρόνον τινὰ κατασχεῖν [παρ' αὐ-
 τῷ], ἤδη τὰ δημόσια πράττοντα καὶ συνταττόμενον τοὺς
 νόμους. Τὸν οὖν Ἀνάχαρσιν πυθόμενον καταγελαῖν τῆς 4
 πραγματείας τοῦ Σόλωνος οἰομένου γράμμασιν ἐφέξειν
 τὰς ἀδικίας καὶ πλεονεξίας τῶν πολιτῶν, ἃ μηδὲν τῶν
 ἀραχνίων διαφέρειν, ἀλλ' ὡς ἐκεῖνα τοὺς μὲν ἀσθενεῖς
 καὶ λεπτοὺς τῶν ἀλισκομένων καθέξειν, ὑπὸ δὲ τῶν
 δυνατῶν καὶ πλουσίων διαρραγήσεσθαι. Τὸν δὲ Σό- 5

λωνα πρὸς ταῦτά φασιν εἶπειν, ὅτι καὶ συνθήκας ἀν-
 θρωποι φυλάττουσιν, ἅς οὐδετέρω λυσιτελές ἐστι παρα-
 βαίνειν τῶν θεμένων, καὶ τοὺς νόμους αὐτὸς οὕτως ἀρ-
 μόζεται τοῖς πολίταις, ὥστε πᾶσι τοῦ παρανομεῖν βέλ-
 6 τιον ἐπιδειῖξαι τὸ δικαιοπραγεῖν. Ἄλλὰ ταῦτα μὲν ὡς
 Ἄνάχαρσις εἵκαζεν ἀπέβη μᾶλλον ἢ κατ' ἐλπίδα τοῦ Σό-
 λωνος. Ἐφη δὲ κἀκείνο θαυμάζειν ὁ Ἄνάχαρσις ἐκκλη-
 σία παραγενόμενος, ὅτι λέγουσι μὲν οἱ σοφοὶ παρ' Ἑλ-
 λησι, κρίνουσι δ' οἱ ἀμαθεῖς.

1 VI. Πρὸς Θαλῆν δ' εἰς Μίλητον ἐλθόντα τὸν Σό-
 λωνα θαυμάζειν, ὅτι γάμου καὶ παιδοποιίας τὸ παρά-
 παν ἠμέληκε. Καὶ τὸν Θαλῆν τότε μὲν σιωπῆσαι, διαλι-
 πόντα δ' ὀλίγας ἡμέρας ἄνδρα παρασκευάσαι ξένον ἀρ-
 2 τίως ἤκειν φάσκοντα δεκαταῖον ἐξ Ἀθηναίων. Πυθομέ-
 νου δὲ τοῦ Σόλωνος, εἰ δὴ τι καινὸν ἐν ταῖς Ἀθήναις,
 δεδιδασμένον ἅ χρῆ λέγειν τὸν ἄνθρωπον „οὐδὲν“ εἶπειν
 „ἕτερον, εἰ μὴ νῆ Δία νεανίσκου τινὸς ἦν ἐκφορὰ καὶ
 3 προὔπεμπεν ἡ πόλις. Ἦν γὰρ υἱός, ὡς ἔφασαν, ἀνδρὸς
 ἐνδόξου καὶ πρωτεύοντος ἀρετῆ τῶν πολιτῶν· οὐ παρῆν
 δέ, ἀλλ' ἀποδημεῖν ἔφασαν αὐτὸν ἤδη πολὺν χρόνον.“
 4 „Ὡ δυστυχῆς ἐκεῖνος“ φάναι τὸν Σόλωνα. „Τίνα δ' ὠνό-
 μαζον αὐτόν;“ „Ἦκουσα“ φάναι „τοῦνομα“ τὸν ἄν-
 θρωπον „ἀλλ' οὐ μνημονεύω, πλὴν ὅτι πολὺς λόγος ἦν
 5 αὐτοῦ σοφίας καὶ δικαιοσύνης.“ Οὕτω δὲ καθ' ἑκάστην
 ἀπόκρισιν τῷ φόβῳ προσαγόμενον τὸν Σόλωνα, καὶ
 τέλος ἤδη συντεταραγμένον, αὐτὸν ὑποβαλεῖν τοῦνομα τῷ
 ξένῳ, πυνθανόμενον μὴ Σόλωνος ὁ τεῖθηκὼς ὠνομά-
 6 ζετο. Φήσαντος δὲ τοῦ ἀνθρώπου, τὸν μὲν ὀρμησαί
 παίειν τὴν κεφαλὴν καὶ τᾶλλα ποιεῖν καὶ λέγειν, ἃ συμ-
 βαίνει τοῖς περιπαθοῦσι, τὸν δὲ Θαλῆν ἐπιλαβόμενον

αὐτοῦ καὶ γελάσαντα „ταῦτά τοι“ φάναι „ὦ Σόλων, ἐμὲ γάμου καὶ παιδοποιίας ἀφρίστησιν, ἃ καὶ σὲ κατερείπει τὸν ἐρωωμενέστατον. Ἄλλὰ θάρρει τῶν λόγων ἔνεκα τοίτων· οὐ γάρ εἰσιν ἀληθεῖς.“ Ταῦτα μὲν οὖν Ἐρμιππος ἱστορεῖν φησι Πάταικον, ὃς ἔφρασκε τὴν Αἰσώπου ψυχὴν ἔχειν.

VII. Ἄτοπος δὲ καὶ ἀγεννῆς ὁ τῷ φόβῳ τῆς ὀπο- 1
βολῆς τὴν κτῆσιν ὧν χρὴ προιέμενος· οὕτω γὰρ ἂν τις οὐ πλοῦτον, οὐ δόξαν, οὐ σοφίαν ἀγαπήσειε παραγενομένην, δεδιὼς στέρεσθαι. Καὶ γὰρ ἀρετὴν, ἧς κτῆμα μεῖ- 2
ζον οὐδὲν οὐδ' ἥδιον, ἐξισταμένην ὑπὸ νόσων καὶ φαρμάκων ὀρωμεν· αὐτῷ τε Θαλῆ μὴ γήμαντι πλέον οὐδὲν εἰς ἀφοβίαν, εἰ μὴ καὶ φίλων κτῆσιν ἔφυγε καὶ οἰκείων καὶ πατρίδος. Ἄλλὰ καὶ παῖδα θετὸν ἔσχε ποιησάμενος αὐ- 3
τὸς τὸν τῆς ἀδελφῆς, ὡς φασι, Κύβισθον. Ἐχούσης γάρ τι τῆς ψυχῆς ἀγαπητικὸν ἐν ἑαυτῇ καὶ πεφυκυίας, ὥσπερ αἰσθάνεσθαι καὶ διανοεῖσθαι καὶ μνημονεύειν, οὕτω καὶ φιλεῖν, ἐνδύεταιί τι τούτῳ καὶ προσφύεται τῶν ἐκτὸς οἷς οἰκειὸν οὐδὲν ἐστι, καὶ καθάπερ οἶκον ἢ χώραν γνησίων ἔρημον διαδόχων τὸ φιλόστοργον ἀλλότριον καὶ νόθον καὶ θεράποντες εἰσοικισάμενοι καὶ καταλαβόντες ἅμα τῷ φιλεῖν τὸ φροντίζειν καὶ δεδιέναι περὶ αὐτῶν ἐνεποίησαν. 4
Ἔστι δὲ ἴδοις ἂν ἀνθρώπους· στεροτέρω τῇ φύσει περὶ γάμου καὶ γενέσεως παίδων διαμαχομένους, εἴτα τοὺς αὐτοὺς ἐπὶ παισὶν οἰκοτρίβων ἢ θρέμμασι παλλακῶν νοσοῦσι καὶ θνήσκουσι παρατεινομένους πόθῳ καὶ φωνᾷ ἀγεννεῖς ἀφιέντας. Ἐνιοὶ δὲ καὶ κυνῶν θανάτῳ καὶ ἵππων αἰσχροῦς καὶ ἀβιώτως ὑπὸ λύπης διετέθησαν. Ἄλλ' 5
ἕτεροί γε καὶ παῖδας ἀγαθοὺς ἀπολέσαντες οὐδὲν ἔπαθον δεινὸν οὐδ' ἐποίησαν αἰσχροῦν, ἀλλὰ καὶ χρώμενοι τῷ

λοιπῶ βίῳ κατὰ λόγον διετέλεσαν. Ἀσθένεια γάρ, οὐκ εὖνοια, λύπας ἀπεράντους ἐπάγεται καὶ φόβους ἀνθρώποις ἀνασκήτοις ὑπὸ λόγου πρὸς τύχην, οἷς οὐδ' ἀπολαυσις ἐγγίνεται τοῦ ποθομένου παρόντος, τοῦ μέλλοντος ὠδῖνας αἰεὶ καὶ τρόμους καὶ ἀγῶνας, εἰ στερηθῶνται, 6 παρέχοντος αὐτοῖς. Δεῖ δὲ μήτε πενία πρὸς χρημάτων πεφράχθαι στέρησιν μήτε ἀφιλία πρὸς φίλων ἀποβολὴν μήτ' ἀπαιδία πρὸς τέκνων θάνατον, ἀλλὰ τῷ λογισμῷ πρὸς πάντα. Καὶ ταῦτα μὲν ὡς ἐν τῷ παρόντι πλείονα τῶν ἱκανῶν.

1 VIII. Ἐπεὶ δὲ μακρόν τινα καὶ δυσχεροῦ πόλεμον οἱ ἐν ἄστει περὶ τῆς Σαλαμινίων νήσου Μεγαρεῦσι πολεμοῦντες ἐξέκαμον καὶ νόμον ἔθεντο μήτε γράψαι τινὰ μήτ' εἰπεῖν αὐθις, ὡς χρὴ τὴν πόλιν ἀντιποιεῖσθαι τῆς Σαλαμῖνος, ἢ θανάτῳ ζημιοῦσθαι, βαρέως φέρων τὴν ἀδοξίαν ὃ Σόλων καὶ τῶν νέων ὄρων πολλοὺς δεομένους ἀρχῆς ἐπὶ τὸν πόλεμον, αὐτοὺς δὲ μὴ θαρροῦντας ἄρξασθαι διὰ τὸν νόμον, ἐσκήψατο μὲν ἕκστασιν τῶν λογισμῶν καὶ λόγος εἰς τὴν πόλιν ἐκ τῆς οἰκίας διεδόθη παρακινήτικῶς ἔχειν αὐτόν, ἐλεγεία δὲ κρύφα συνθεῖς καὶ μελετήσας, ὥστε λέγειν ἀπὸ στόματος, ἐξεπήδησεν 2 εἰς τὴν ἀγορὰν ἄφνω πιλίδιον περιθέμενος. Ὅχλου δὲ πολλοῦ συνδραμόντος ἀναβάς ἐπὶ τὸν τοῦ κήρυκος λίθον ἐν ᾧδῇ διεξῆλθε τὴν ἐλεγείαν, ἧς ἐστὶν ἀρχὴ

Αὐτὸς κῆρυξ ἦλθον ἀφ' ἱμερτῆς Σαλαμῖνος,
κόσμον ἐπέων ᾧδὴν ἀντ' ἀγορῆς θέμενος.

3 Τοῦτο τὸ ποίημα Σαλαμῖς ἐπιγέγραπται καὶ στίχων ἑκατόν ἐστι, χαριέντως πάνυ πεποιημένον. Τότε δ' ἀσθέντος αὐτοῦ καὶ τῶν φίλων τοῦ Σόλωνος ἀρξαμένων ἐπαινεῖν, μάλιστα δὲ τοῦ Πεισιστράτου τοῖς πολίταις ἐγκε-

λευομένου καὶ παρορμῶντος πείθεσθαι τῷ λέγοντι, λύ-
 σαντες τὸν νόμον αὐθις ἤπτοντο τοῦ πολέμου προστη-
 σάμενοι τὸν Σόλωνα. Τὰ μὲν οὖν δημῶδη τῶν λεγομέ- 4
 νων τοιαῦτ' ἐστίν, ὅτι πλεύσας ἐπὶ Κωλιάδα μετὰ τοῦ
 Πεισιστράτου καὶ καταλαβὼν αὐτόθι πάσας τὰς γυναι-
 κας τῇ Δήμητρι τὴν πάτριον θυσίαν ἐπιτελούσας, ἔπεμ-
 ψεν ἄνδρα πιστὸν εἰς Σαλαμίνα προσποιούμενον αὐτό-
 μολον εἶναι, κελεύοντα τοὺς Μεγαρεῖς, εἰ βούλονται τῶν
 Ἀθηναίων τὰς πρώτας λαβεῖν γυναῖκας, ἐπὶ Κωλιάδα
 πλεῖν μετ' αὐτοῦ τὴν ταχίστην. Ὡς δὲ πεισθέντες οἱ Με- 5
 γαρεῖς ἄνδρας ἐξέπεμψαν [ἐν τῷ πλοίῳ] καὶ κατείδεν ὁ
 Σόλων τὸ πλοῖον ἔλαυνόμενον ἀπὸ τῆς νήσου, τὰς μὲν
 γυναῖκας ἐκποδῶν ἀπελθεῖν ἐκέλευσε, τῶν δὲ νεωτέρων
 τοὺς μηδέπω γενειῶντας ἐνδύμασι καὶ μίτραις καὶ ὑπο-
 δήμασι τοῖς ἐκείνων σκευασαμένους καὶ λαβόντας ἐγχει-
 ρίδια κρυπτὰ παίζειν καὶ χορεύειν προσέταξε πρὸς τῆ
 θαλάττη, μέχρις ἂν ἀποβῶσιν οἱ πολέμιοι καὶ γένηται τὸ
 πλοῖον ὑποχείριον. Οὕτω δὴ τούτων πραττομένων ὑπα- 6
 χθέντες οἱ Μεγαρεῖς τῇ ὄψει καὶ προσμεῖξαντες ἐγγὺς
 ἐξεπήδων ὡς ἐπὶ γυναῖκας, ἀμιλλώμενοι πρὸς ἀλλήλους
 ὥστε μηδένα διαφυγεῖν, ἀλλὰ πάντας ἀπολέ-
 εσθαι καὶ τὴν νῆσον ἐπιπλεύσαντας εὐθύς ἔχειν τοῖς
 Ἀθηναίους.

IX. Ἄλλοι δέ φασιν οὐ τοῦτον τὸν τρόπον γενέσθαι 1
 τὴν κατάληψιν, ἀλλὰ πρῶτον μὲν αὐτῷ τὸν ἐν Δελφοῖς
 θεὸν χρῆσαι

Ἄρχηγοὺς χώρας θυσίαις ἤρωας ἐνοίκους
 ἴλασο, τοὺς κόλποις Ἀσωπιάς ἀμφικαλύπτει,
 οἱ φθίμενοι δέρκονται ἐς ἠέλιον δύνοντα·

τὸν δὲ Σόλωνα διαπλεύσαντα νυκτὸς εἰς τὴν νῆσον ἐν-

2 τεμείν σφάγια Περιφήμω καὶ Κυχρεῖ τοῖς ἥρωσιν. Εἶτα
 παρὰ τῶν Ἀθηναίων ἐθελοντὰς λαβεῖν πεντακοσίους,
 δόγματος γενομένου τούτους, ἂν κατασχῶσι τὴν νῆσον,
 3 κυρίους εἶναι τοῦ πολιτεύματος. Ἀναχθέντα δὲ συχναιῖς
 ἀλίαισιν ἅμα τριακοντόρου συμπλευούσης ὑφορμίσασθαι τῇ
 Σαλαμῖνι κατὰ χηλὴν τινα πρὸς τὴν Νίσαιαν ἀποβλέ-
 4 πουσαν. Πυθομένους δὲ τοὺς ἐν Σαλαμῖνι Μεγαρεῖς ἕκ-
 τινος φήμης οὐδὲν βέβαιον, αὐτοὺς μὲν εἰς τὰ ὄπλα θο-
 ρουβουμένους βαδίζειν, ναῦν δ' ἀποστεῖλαι κατασκευο-
 μένην τὰ τῶν πολεμίων ἧς ἐγγὺς ἐλθούσης κρατῆσαι
 5 τὸν Σόλωνα καὶ καθειρῶσαι τοὺς Μεγαρεῖς, ἐμβιβάσαι
 δὲ τῶν Ἀθηναίων τοὺς κρατίστους κελεύσαντα πλεῖν ἐπὶ
 τὴν πόλιν ὡς ἂν ἐνδέχεται μάλιστα κρύπτοντας ἑαυτοὺς·
 ἅμα δὲ τοὺς ἄλλους Ἀθηναίους ἀναλαβόντα περὶ συμφέ-
 ρεσθαι τοῖς Μεγαρεῦσι καὶ τῆς μάχης ἔτι συνεστῶσης
 φθάσαι τοὺς ἀπὸ τῆς νεῶς καταλαβόντας τὴν πόλιν.
 6 Ἔοικε δὲ τῷ λόγῳ τούτῳ καὶ τὰ δρῶμενα μαρτυρεῖν.
 Ναῦς γάρ τις Ἀττικὴ προσέπλει σιωπῇ τὸ πρῶτον, εἶτα
 κραυγῇ καὶ ἀλαλαγμῷ προσφερομένων εἰς ἀνὴρ ἔνοπλος
 ἐξαλάμενος μετὰ βοῆς ἔθει πρὸς ἄκρον τὸ Σκιράδιον
 7 ἐκ γῆς προσαγόμενος. Πλησίον δὲ τοῦ Ἐννα-
 λίου τὸ ἱερόν ἐστιν ἰδρυσσαμένου Σόλωνος. Ἐνίκησε γὰρ
 τοὺς Μεγαρέας, καὶ ὅσοι μὴ διεφθάρησαν ἐν τῇ μάχῃ,
 πάντας ὑποσπόνδους ἀφῆκεν.

1 X. Οἷ μὴν ἀλλὰ τῶν Μεγαρέων ἐπιμενονόντων, πολλὰ
 κακὰ καὶ δρῶντες ἐν τῷ πολέμῳ καὶ πάσχοντες ἐποιή-
 2 σαντο Λακεδαιμονίους διαλλακτὰς καὶ δικαστάς. Οἱ μὲν
 οὖν πολλοὶ τῷ Σόλῳ συναγωνίσασθαι λέγουσι τὴν
 Ὅμηρον δόξαν· ἐμβalόντα γὰρ αὐτὸν ἔπος εἰς νεῶν κα-
 τάλογον ἐπὶ τῆς δίκης ἀναγνῶναι·

Αΐας δ' ἐκ Σαλαμῖνος ἄγεν δυοκαίδεκα νῆας,
 στήσε δ' ἄγων ἴν' Ἀθηναίων ἴσταντο φάλαγγες.
 Αὐτοὶ δ' Ἀθηναῖοι ταῦτα μὲν οἴονται φλυαρίαν εἶναι, 3
 τὸν δὲ Σόλωνά φασιν ἀποδείξαι τοῖς δικασταῖς, ὅτι Φι-
 λαῖος καὶ Εὐρουσάκης οἱ Αἴαντος [υἱοὶ] Ἀθήνησι πολι-
 τείας μεταλαβόντες παρέδωσαν τὴν νῆσον αὐτοῖς καὶ
 κατόκησαν ὁ μὲν ἐν Βραυρωῶνι τῆς Ἀττικῆς, ὁ δ' ἐν
 Μελίτῃ καὶ δῆμον ἐπώνυμον Φιλαίου τῶν Φιλαιδῶν 4
 ἔχουσιν, ὅθεν ἦν Πεισίστρατος. Ἔτι δὲ μᾶλλον ἐξελέγ-
 ξαι τοὺς Μεγαρέας βουλόμενον ἰσχυρίσασθαι περὶ τῶν
 νεκρῶν, ὡς οὐχ ὄν τρόπον ἐκείνοι θάπτουσι κεκηδευμέ-
 νων, ἀλλ' ὄν αὐτοί. Θάπτουσι δὲ Μεγαρεῖς πρὸς ἔω
 τοὺς νεκροὺς βλέποντας, Ἀθηναῖοι δὲ πρὸς ἑσπέραν. 5
 (Ἡρέας δ' ὁ Μεγαρεὺς ἐνιστάμενος λέγει καὶ Μεγαρεῖς
 πρὸς ἑσπέραν τετραμμένα τὰ σώματα τῶν νεκρῶν τιθέ-
 ναι) καὶ μεῖζον ἔτι τούτων, μίαν ἕκαστον Ἀθηναίων
 ἔχειν θήκην, Μεγαρέων δὲ καὶ τρεῖς καὶ τέτταρας ἐν μιᾷ
 κεῖσθαι. Τῷ μόντοι Σόλωνι καὶ Πυθικούς τινας βοηθη- 6
 σαι λέγουσι χρησμούς, ἐν οἷς ὁ θεὸς Ἰαονίαν τὴν Σαλα-
 μῖνα προσηγόρευσε. Ταύτην τὴν δίκην ἐδίκασαν Σπαρ-
 τιατῶν πέντε ἄνδρες, Κριτολαΐδας, Ἀμομφάρετος, Ὑψη-
 χίδας, Ἀναξίλας, Κλεομένης.

XI. Ἦδη μὲν οὖν καὶ ἀπὸ τούτων ἔνδοξος ἦν ὁ 1
 Σόλων καὶ μέγας. Ἐθαυμάσθη δὲ καὶ διεβροήθη μᾶλλον
 ἐν τοῖς Ἑλλησιν εἰπὼν ὑπὲρ τοῦ ἱεροῦ τοῦ ἐν Δελφοῖς,
 ὡς χρὴ βοηθεῖν καὶ μὴ περιορᾶν Κιρραίους ὑβρίζοντας
 εἰς τὸ μαντεῖον, ἀλλὰ προσαμύνειν ὑπὲρ τοῦ θεοῦ Δελ-
 φοῖς. Πεισθέντες γὰρ ὑπ' ἐκείνου πρὸς τὸν πόλεμον
 ὤρμησαν οἱ Ἀμφικτύονες, ὡς ἄλλοι τε πολλοὶ μαρτυ-
 ροῦσι καὶ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ τῶν Πυθιονικῶν ἀναγρα-

2 φῆ Σόλωνι τὴν γνώμην ἀνατιθεῖς. Οὐ μέντοι στρατηγὸς ἐπὶ τοῦτον ἀπεδείχθη τὸν πόλεμον, ὡς λέγειν φησὶν Ἑρμιππος Εὐάνθη τὸν Σάμιον· οὔτε γὰρ Αἰσχίνης ὁ ῥήτωρ τοῦτ' εἶρηκεν, ἔν τε τοῖς τῶν Δελφῶν ὑπομνήμασιν Ἀλκμαίων, οὐ Σόλων, Ἀθηναίων στρατηγὸς ἀναγέγραπται.

- 1 XII. Τὸ δὲ Κυλώνειον ἄγος ἤδη μὲν ἐκ πολλοῦ διατάραττε τὴν πόλιν, ἔξ οὗ τοὺς συνωμότας τοῦ Κύλωνος ἱκετεύοντας τὴν θεὸν Μεγακλῆς ὁ ἄρχων ἐπὶ δίκη κατελθεῖν ἔπεισεν· ἐξάψαντας δὲ τοῦ ἔδους κρόκην κλωστήν καὶ ταύτης ἔχομένους, ὡς ἐγένοντο περὶ τὰς σεμνάς θεὰς καταβαίνοντες, αὐτομάτως τῆς κρόκης θραγείσης, ὥρμησε συλλαμβάνειν ὁ Μεγακλῆς καὶ οἱ συνάρχοντες, ὡς τῆς θεοῦ τὴν ἱεσίαν ἀπολεγομένης· καὶ τοὺς μὲν ἔξω κατέλευσαν, οἱ δὲ τοῖς βωμοῖς προσφυγόντες ἀπεσφάγησαν· μόνοι δ' ἀφείθησαν οἱ τὰς γυναῖκας αὐτῶν ἱκετεύσαντες.
- 2 Ἐκ τούτου δὲ κληθέντες ἐναγεῖς ἐμισοῦντο· καὶ τῶν Κυλώνειων οἱ περιγενόμενοι πάλιν ἦσαν ἰσχυροὶ καὶ στασιάζοντες ἀεὶ διετέλουν πρὸς τοὺς ἀπὸ τοῦ Μεγακλέους.
- 3 Ἐν δὲ τῷ τότε χρόνῳ τῆς στάσεως ἀκμὴν λαβούσης μάλιστα καὶ τοῦ δήμου διαστάντος, ἤδη δόξαν ἔχων ὁ Σόλων παρῆλθεν εἰς τὸ μέσον ἅμα τοῖς πρώτοις τῶν Ἀθηναίων, καὶ δεόμενος καὶ διδάσκων ἔπεισε τοὺς ἐναγεῖς λεγομένους δίκην ὑποσχεῖν καὶ κριθῆναι τριακοσίων
- 4 ἀριστίνδην δικαζόντων. Μύρωνος δὲ τοῦ Φλυέως κατηγοροῦντος ἐάλωσαν οἱ ἄνδρες· καὶ μετέστησαν οἱ ζῶντες, τῶν δ' ἀποθανόντων τοὺς νεκροὺς ἀνορύξαντες ἐξέριψαν ὑπὲρ τοὺς ὄρους. Ταύταις δὲ ταῖς ταραχαῖς καὶ Μεγαρέων συνεπιθεμένων ἀπέβαλόν τε Νίσαιαν οἱ Ἀθη-
- 5 ναῖοι καὶ Σαλαμῖνος ἐξέπεσον αὐτῆς. Καὶ φόβοι τινὲς ἐκ
- 6

δεισιδαιμονίας ἅμα καὶ φάσματα κατεῖχε τὴν πόλιν, οἱ
 τε μάντις ἄγη καὶ μiasμούς δεομένους καθαρωῶν προ-
 φαίνεσθαι διὰ τῶν ἱερῶν ἠγόρευον. Οὕτω δὴ μετά- 7
 πεμπτος αὐτοῖς ἦκεν ἐκ Κρήτης Ἐπιμενίδης ὁ Φαίστιος,
 ὃν ἕβδομον ἐν τοῖς σοφοῖς καταριθμοῦσιν ἔνιοι τῶν οὐ
 προσιεμένων τὸν Περιάνδρον. Ἐδόκει δέ τις εἶναι θεο-
 φιλῆς καὶ σοφὸς περὶ τὰ θεῖα τὴν ἐνθουσιαστικὴν καὶ
 τελεστικὴν σοφίαν, διὸ καὶ παῖδα νύμφης ὄνομα Βλά-
 στης καὶ Κοίρητα νέον αὐτὸν οἱ τότε ἄνθρωποι προση-
 γόρευον. Ἐλθὼν δὲ καὶ τῷ Σόλωνι χρησάμενος φίλῳ, 8
 πολλὰ προὔπειργάσατο καὶ προωδοποίησεν αὐτῷ τῆς νο-
 μοθεσίας. Καὶ γὰρ εὐσταλεῖς ἐποίησε ταῖς ἱερουργίαις καὶ
 περὶ τὰ πένθη προτετέτους, θυσίας τινὰς εὐθύς ἀναμεί-
 ξας πρὸς τὰ κήδη, καὶ τὸ σκληρὸν ἀφελὼν καὶ τὸ βαρ-
 βαρικόν, ᾧ συνείχοντο πρότερον αἱ πλεῖσται γυναῖκες.
 Τὸ δὲ μέγιστον, ἰλασμοῖς τισι καὶ καθαρμοῖς καὶ ἰδρῦσε- 9
 σι κατοργιάσας καὶ καθοσιώσας τὴν πόλιν ὑπήκοον τοῦ
 δικαίου καὶ μᾶλλον εὐπειθῆ πρὸς ὁμόνοιαν κατέστησε.
 Λέγεται δὲ τὴν Μουνυχίαν ἰδὼν καὶ καταμαθὼν πολὺν 10
 χρόνον εἰπεῖν πρὸς τοὺς παρόντας, ὡς τυφλὸν ἔστι τοῦ
 μέλλοντος ἄνθρωπος· ἐκφαγεῖν γὰρ ἂν Ἀθηναίους τοῖς
 αὐτῶν ὀδοῦσιν, εἰ προήδεσαν, ὅσα τὴν πόλιν ἀνιάσει τὸ
 χωρίον. Ὅμοιον δέ τι καὶ Θαλῆν εἰκάσαι λέγουσι κε- 11
 λεῦσαι γὰρ αὐτὸν ἐν τιγὶ τόπῳ τῆς Μιλησίας φαύλῳ καὶ
 παρορωμένῳ τελευτήσαντα θεῖναι, προειπὼν ὡς ἀγορά
 ποτε τοῦτο Μιλησίων ἔσται τὸ χωρίον. Ἐπιμενίδης μὲν 12
 οὖν μάλιστα θαυμασθεῖς, καὶ χρήματα διδόντων πολλὰ
 καὶ τιμὰς μεγάλας τῶν Ἀθηναίων, οὐδὲν ἢ θαλλὸν ἀπὸ
 τῆς ἱεράς ἐλαίας αἰτησάμενος καὶ λαβὼν ἀπῆλθεν.

XIII. Οἱ δ' Ἀθηναῖοι τῆς Κυλωνείου διαπεπανυμέ- 1

νης ταραχῆς καὶ μεθεστῶτων, ὥσπερ εἴρηται, τῶν ἑνα-
 γῶν τὴν παλαιὰν αὐθις στάσιν ὑπὲρ τῆς πολιτείας ἔστα-
 σίασαν, ὅσας ἢ χώρα διαφορὰς εἶχεν, εἰς τοσαῦτα μέρη
 2 τῆς πόλεως διεστῶσης. Ἦν γὰρ τὸ μὲν τῶν Διακριῶν
 γένος δημοκρατικώτατον, ὀλιγαρχικώτατον δὲ τὸ τῶν
 Πεδιέων· τρίτοι δ' οἱ Πάραλοι μέσον τινὰ καὶ μεμει-
 γμένον αἰρούμενοι πολιτείας τρόπον ἐμποδῶν ἦσαν καὶ
 3 διεκώλυον τοὺς ἑτέρους κρατῆσαι. Τότε δὲ τῆς τῶν πε-
 νήτων πρὸς τοὺς πλουσίους ἀνωμαλίας ὥσπερ ἀκμὴν
 λαβούσης, παντάπασιν ἐπισφαλῶς ἢ πόλις διέκειτο καὶ
 μόνως ἂν ἐδόκει καταστῆναι καὶ παύσασθαι ταραττο-
 4 μένη τυραννίδος γενομένης. Ἄπας μὲν γὰρ ὁ δῆμος ἦν
 ὑπόχρεως τῶν πλουσίων. Ἡ γὰρ ἐγεώργουν ἐκείνοις
 ἕκτα τῶν γινομένων τελοῦντες, ἕκτημόριοι προσαγορευό-
 μενοι καὶ θῆτες, ἢ χρῆα λαμβάνοντες ἐπὶ τοῖς σώμασιν
 ἀγώγιμοι τοῖς δανείζουσιν ἦσαν, οἱ μὲν αὐτοῦ δουλεύον-
 5 τες, οἱ δ' ἐπὶ τὴν ξένην πιπρασκόμενοι. Πολλοὶ δὲ καὶ
 παῖδας ἰδίους ἠναγκάζοντο πωλεῖν (οὐδεὶς γὰρ νόμος
 ἐκώλυε) καὶ τὴν πόλιν φεύγειν διὰ τὴν χαλεπότητα τῶν
 6 δανειστῶν. Οἱ δὲ πλείστοι καὶ ῥωμαλεώτατοι συνίσταντο
 καὶ παρεκάλουν ἀλλήλους μὴ περιορᾶν, ἀλλ' ἐλομένους
 ἕνα προστάτην ἄνδρα πιστὸν ἀφελῆσθαι τοὺς ὑπερημέ-
 ρους καὶ τὴν γῆν ἀναδάσασθαι καὶ ὅλως μεταστῆσαι
 τὴν πολιτείαν.

1 XIV. Ἐνταῦθα δὴ τῶν Ἀθηναίων οἱ φρονημώτατοι
 συνορῶντες τὸν Σόλωνα μόνον μάλιστα τῶν ἁμαρτημά-
 των ἐκτὸς ὄντα καὶ μήτε τοῖς πλουσίοις κοινωνοῦντα τῆς
 ἀδικίας μήτε ταῖς τῶν πενήτων ἀνάγκαις ἐνεχόμενον,
 ἐδέοντο τοῖς κοινοῖς προσελθεῖν καὶ καταπαῦσαι τὰς δια-
 2 φορὰς. Καίτοι Φανίας ὁ Λέσβιος αὐτὸν ἱστορεῖ τὸν

Σόλωνα χρησάμενον ἀπάτη πρὸς ἀμφοτέρους ἐπὶ σωτη-
 ρία τῆς πόλεως ὑποσχέσθαι κρύφα τοῖς μὲν ἀπόροις τὴν
 νέμησιν, τοῖς δὲ χρηματικοῖς βεβαίωσιν τῶν συμβολαίων.
 Ἄλλ' αὐτὸς φησιν ὁ Σόλων ὀκνῶν τὸ πρῶτον ἀψασθαι 3
 τῆς πολιτείας, καὶ δεδοικῶς τῶν μὲν τὴν φιλοχρηματίαν,
 τῶν δὲ τὴν ὑπερηφανίαν. Ἡιορέη δ' ἄρχων μετὰ Φι-
 λόμβροτον ὁμοῦ καὶ διαλλακτῆς καὶ νομοθέτης, δεξαμέ-
 νων προθύμως αὐτὸν ὥς μὲν εὖπορον τῶν πλουσίων,
 ὥς δὲ χρηστὸν τῶν πενήτων. Λέγεται δὲ καὶ φωνή τις 4
 αὐτοῦ περιφερομένη πρότερον εἰπόντος, ὥς τὸ ἴσον πό-
 λεμον οὐ ποιεῖ, καὶ τοῖς κτηματικοῖς ἀρέσκειν καὶ τοῖς
 ἀκτήμοσι, τῶν μὲν ἀξία καὶ ἀρετῆ, τῶν δὲ μέτρῳ καὶ
 ἀριθμῷ τὸ ἴσον ἔξειν προσδοκόντων· ὅθεν ἐπ' ἐλπίδος
 μεγάλης ἐκατέρων γενομένων οἱ προϊστάμενοι προσέ-
 κειντο τῷ Σόλῳ τυραννίδα προξενούντες καὶ ἀναπεί-
 θοντες εὐτολμότερον ἀψασθαι τῆς πόλεως ἐγκρατῆ γε-
 νόμενον. Πολλοὶ δὲ καὶ τῶν διὰ μέσου πολιτῶν τὴν ὑπὸ 5
 λόγου καὶ νόμου μεταβολὴν ὀρῶντες ἐργώδη καὶ χαλε-
 πὴν οὖσαν οὐκ ἔφευγον ἕνα τὸν δικαιοτάτον καὶ φρο-
 νιμώτατον ἐπιστῆσαι τοῖς πράγμασιν. Ἐνιοὶ δὲ φασὶ 6
 καὶ μαντείαν γενέσθαι τῷ Σόλῳ Πυθιοῖ τοιαύτην·

Ἦσο μέσῃν κατὰ νῆα κυβερνητήριον ἔργον
 εὐθύνων· πολλοὶ τοὶ Ἀθηναίων ἐπίκουροι.

Μάλιστα δ' οἱ συνήθεις ἐκάκιζον, εἰ διὰ τοῦνομα δυσω- 7
 πεῖται τὴν μοναρχίαν, ὥσπερ οὐκ ἀρετῆ τοῦ λαβόντος
 εὐθύς ἂν βασιλείαν γενομένην, ἢ γεγεννημένην πρότερον
 μὲν Εὐβοεῦσι Τυννώνδαν, νῦν δὲ Μυτιληναίοις Πιπτα-
 κὸν ἠρημένοις τύραννον. Τούτων οὐδὲν ἐξέκρουσε τὸν 8
 Σόλωνα τῆς αὐτοῦ προαιρέσεως, ἀλλὰ πρὸς μὲν τοὺς
 φίλους εἶπεν, ὥς λέγεται, καλὸν μὲν εἶναι τὴν τυραννίδα

χωρίον, οὐκ ἔχειν δ' ἀπόβασιν, πρὸς δὲ Φῶκον ἐν τοῖς ποιήμασι γράφων

εἰ δὲ γῆς (φησὶν) ἐφεισάμην
πατρίδος, τυραννίδος δὲ καὶ βίης ἀμειλίχου
οὐ καθηψάμην, μίανας καὶ καταισχύνας κλέος,
οὐδὲν αἰδεῦμαι· πλέον γὰρ ὧδε νικήσειν δοκέω
πάντας ἀνθρώπους.

9 Ὅθεν εὐδηλον, ὅτι καὶ πρὸ τῆς νομοθεσίας μεγάλην
δόξαν εἶχεν. Ἄ δὲ φυγόντος αὐτοῦ τὴν τυραννίδα πολ-
λοὶ καταγελῶντες ἔλεγον, γέγραφεν οὕτως·

Οὐκ ἔφην Σόλων βαθύφρων οὐδὲ βουλήεις ἀνήρ·
ἐσθλὰ γὰρ θεοῦ διδόντος αὐτὸς οὐκ ἐδέξατο.
περιβαλὼν δ' ἄγρην ἀγασθεῖς οὐκ ἐπέσπασεν μέγα
δίκτυον, θυμοῦ θ' ἀμαρτῆ καὶ φρενῶν ἀποσφαλεῖς.
ἤθελον γὰρ κεν κρατήσας, πλοῦτον ἄφθονον λαβῶν
καὶ τυραννεύσας Ἀθηναίων μῦνον ἡμέραν μίαν,
ἄσχος ὕστερον δεδάσθαι καὶ ἐπιτετριῖσθαι γένος.

1 XV. Ταῦτα τοὺς πολλοὺς καὶ φαύλους περὶ αὐτοῦ
πεποιήκε λέγοντας. Οὐ μὴν ἀπώσαμένός γε τὴν τυραν-
νίδα τὸν προάτατον ἐχρήσατο τρόπον τοῖς πράγμασιν,
οὐδὲ μαλακῶς οὐδ' ὑπέικων τοῖς δυναμένοις οὐδὲ πρὸς
ἡδονὴν τῶν ἐλομένων ἔθετο τοὺς νόμους· ἀλλ' ἦ μὲν
ἄριστον ἦν, οὐκ ἐπήγαγεν ἰατρείαν οὐδὲ καινοτομίαν,
φοβηθεῖς, μὴ συγχέας παντάπασιν καὶ ταρά-
ξας τὴν πόλιν ἀσθενέστερος γένηται τοῦ
καταστῆσαι πάλιν καὶ διαρμόσασθαι πρὸς τὸ ἄ-
ριστον· ἃ δὲ καὶ λέγων ἠλπιζε πειθομένοις καὶ προσά-
γων ἀνάγκην ὑπομένουσι χρήσασθαι, ταῦτ' ἔπραττεν, ὡς
φησιν αὐτός·

ὁμοῦ βίην τε καὶ δίκην συναρμόσας.

Ὅθεν ὕστερον ἐρωτηθεῖς, εἰ τοὺς ἀρίστους Ἀθηναίους 2
 νόμους ἔγραψεν, „ὦν ἄν“ ἔφη „προσεδέξαντο τοὺς ἀρί-
 στους.“ Ἄ δ' οὖν οἱ νεώτεροι τοὺς Ἀθηναίους λέγουσι
 τὰς τῶν πραγμάτων δυσχερείας ὀνόμασι χρηστοῖς καὶ
 φιλανθρωποῖς ἐπικαλύπτοντας ἀστείως ὑποκορῖζεσθαι,
 τὰς μὲν πόρνas ἐταίρας, τοὺς δὲ φόρους συντάξεις, φυ-
 λακὰς δὲ τὰς φρουράς τῶν πόλεων, οἴκημα δὲ τὸ δεσμω-
 τήριον καλοῦντας, πρώτου Σόλωνος ἦν, ὡς ἔοικε, σό-
 φισμα τὴν τῶν χρεῶν ἀποκοπὴν σεισάχθειαν ὀνομάσαν-
 τος. Τοῦτο γὰρ ἐποίησατο πρῶτον πολίτευμα, γράψας
 τὰ μὲν ὑπάρχοντα τῶν χρεῶν ἀνεῖσθαι, πρὸς δὲ τὸ λοι-
 πὸν ἐπὶ τοῖς σώμασι μηδένα δανεῖζειν. Καίτοι τινὲς 3
 ἔγραψαν, ὧν ἔστιν Ἀνδροτίων, οὐκ ἀποκοπῇ χρεῶν,
 ἀλλὰ τόκων μετριότητι κουφισθέντας ἀγαπῆσαι τοὺς
 πένητας, καὶ σεισάχθειαν ὀνομάσαι τὸ φιλανθρώπευμα
 τοῦτο καὶ τὴν ἅμα τούτῳ γενομένην τῶν τε μέτρων
 ἐπαύξησιν καὶ τοῦ νομίσματος τιμῆν. Ἐκατὸν γὰρ 4
 ἐποίησε δραχμῶν τὴν μνᾶν πρότερον ἑβδομήκοντα καὶ
 τριῶν οὖσαν, ὥστ' ἀριθμῶ μὲν ἴσον, δυνάμει δ' ἔλατ-
 τον ἀποδιδόντων ὠφελεῖσθαι μὲν τοὺς ἐκτίνοντας μεγά-
 λα, μηδὲν δὲ βλάπτεσθαι τοὺς κομιζομένους. Οἱ δὲ 5
 πλεῖστοι πάντων ὁμοῦ φασὶ τῶν συμβολαίων ἀναίρεσιν
 γενέσθαι τὴν σεισάχθειαν, καὶ τούτοις συνάδει μᾶλλον
 τὰ ποιήματα. Σεμνύνεται γὰρ ὁ Σόλων ἐν τούτοις, ὅτι 6
 τῆς θ' ὑποκειμένης γῆς

ὄρους ἀνεῖλε πολλαχῇ πεπηγότας·

πρόσθην δὲ δουλεύουσα, νῦν ἔλευθέρα·

καὶ τῶν ἀγωγίμων πρὸς ἀργύριον γεγονότων πολιτῶν
 τοὺς μὲν ἀνήγαγεν ἀπὸ ξένης,

γλῶσσαν οὐκέτ' ἄπτικὴν

ιέντας ὡς ἂν πολλαχῆ πλανωμένους·
 τοὺς δ' ἐνθάδ' αὐτοῦ δουλίην ἀεικέα
 ἔχοντας

- 7 ἔλευθέρους φησὶ ποιῆσαι. Πρᾶγμα δ' αὐτῷ συμπεσεῖν λέγεται πάντων ἀνιαρότατον ἀπὸ τῆς πρᾶξεως ἐκείνης. Ὡς γὰρ ὥρμησεν ἀνιέναι τὰ χρέα καὶ λόγους ἀρμόττοντας ἐζήτει καὶ πρέπουσαν ἀρχήν, ἐκοινώσατο τῶν φίλων οἷς μάλιστα πιστεύων καὶ χρώμενος ἐτύγχανε, τοῖς περὶ Κόνωνα καὶ Κλεινίαν καὶ Ἰππόνικον, ὅτι γῆν μὲν οὐ
- 8 μέλλει κινεῖν, χρεῶν δὲ ποιεῖν ἀποκοπὰς ἔγνωκεν. Οἱ δὲ προλαβόντες εὐθύς καὶ φθιάσαντες ἐδανείσαντο συχνὸν ἀργύριον παρὰ τῶν πλουσίων καὶ μεγάλας συνεωνήσαντο χώρας. Εἶτα τοῦ δόγματος ἐξενεχθέντος τὰ μὲν κτήματα καρπούμενοι, τὰ δὲ χρήματα τοῖς δανείασιν οὐκ ἀποδιδόντες εἰς αἰτίαν τὸν Σόλωνα καὶ μεγάλην διαβολήν, ὥσπερ οὐ συναδικούμενον, ἀλλὰ συναδικοῦντα, κα-
- 9 τέστησαν. Ἀλλὰ τοῦτο μὲν εὐθύς ἐλύθη τὸ ἔγκλημα τοῖς πέντε ταλάντοις· τσαῦτα γὰρ εὐρέθη δανείζων, καὶ ταῦτα πρῶτος ἀφῆκε κατὰ τὸν νόμον. Ἐνιοὶ δὲ πεντεκαίδεκα λέγουσιν, ὧν καὶ Πολύζηλος ὁ Ῥόδιός ἐστι. Τοὺς μέντοι φίλους αὐτοῦ χρεοκοπίδας καλοῦντες διετέλεσαν.
- 1 XVI. Ἦρσε δ' οὐδετέροις, ἀλλ' ἐλύπησε καὶ τοὺς πλουσίους ἀνελὼν τὰ συμβόλαια, καὶ μᾶλλον ἔτι τοὺς πένητας, ὅτι γῆς ἀναδασμὸν οὐκ ἐποίησεν ἐλπίσασιν αὐτοῖς, οὐδὲ παντάπασιν, ὥσπερ ὁ Λυκοῦργος, ὁμαλοῦς
- 2 τοῖς βίοις καὶ ἴσους κατέστησεν. Ἀλλ' ἐκεῖνος μὲν ἐνδέκατος ὢν ἀφ' Ἡρακλέους καὶ βεβασιλευκῶς ἔτη πολλὰ τῆς Λακεδαιμόνου, ἀξίωμα μέγα καὶ φίλους καὶ δύναμιν οἷς ἔγνω καλῶς περὶ τῆς πολιτείας ὑπηρετοῦσαν εἶχε, καὶ βίᾳ μᾶλλον ἢ πειθοῖ χρησάμενος, ὥστε καὶ τὸν

4 ἔγραψεν. Αὐτός δ' ἐκέλευς, ὡς φασιν, ἐδωτώμενος, δια-
 3 δι' αἵματος, οὐ δια μέλανος, τοῦ νόμου ὁ Ἀδάκωσ
 ἢ ὁ πάθος καὶ οἰκτιρῶν ἐβουλήθησεν εἶπαι, ὅτι
 2 ἠθέλησεν ἀλόντας ἀποθνήσκουσι καὶ τοὺς λαχοντάς
 αὐτοὺς ἀμαρτανουσίηται, θάνατος, ὥστε καὶ τοὺς
 1 πλὴν τῶν φονικῶν ἀπαντας δια τὴν χαλεπότητα καὶ τὸ
 Πῶτον μὲν οὖν τοὺς Ἀδάκωτος νόμους ἀνεῖλε

5 ἔγραψεν, καὶ καθέστησαν οὐ τι δοκοίη.
 ἀδελφὸν καὶ κλητὸν ὀδισαίαν καὶ φυλάκτοντα τῶν
 δικαστηρίων, βουλάς, καὶ τίμηται τοῦτον ἐκαστου καὶ
 οὐχί, πάντα δ' ὁμάλως ἐπιδέψαντες, ἀρχάς, ἐκκλησίας,
 διορθωτὴν καὶ νομοθετὴν ἀπέδειξαν, οὐ τὰ μὲν, τὰ δ'
 τὴν θυσίαν ὀνομάσαντες, καὶ τὸν Σόλωνα τῆς πολιτείας
 αὐτῶν μέμνηται ἀφέντες ἐβυσσάν τε κοινῆ, σεισαρχεῖαν
 4 Ταῦ μὲν τοῦ συμφέροντος αἰσθημένοι καὶ τὰς ἰδίας
 πρὶν ἀνασχεῖν πῶς ἐξέλη γὰρ.

4 οὐτ' ἀνκατέχεθ' ἡμῶν οὐτ' ἐπαύσατο,
 Καίτοι φησὶν, ὡς, εἰ τις ἄλλος ἔχοι τὴν αὐτὴν δύναμιν,
 3 λόφον ὁφθαλμοῖς ὄμμασι πάντες ὥστε δῆλον.

3 ἄλλα μὲν τὸ ἐφράσαντο, ἅν δὲ μοι χολοῦμαι
 ποδοδοκῆσαι, αὐτὸς εἶρηκε πρὸς αὐτῶν, ὡς
 2 "Ὅτι δ' οὖν ποδοδοκῶσε τοῖς ἀλλοῖσι ἔδεξα
 ἐμὸν τοῦ <εὔ> βουλεύεσθαι καὶ πιστεύειν αὐτῷ τοῦ
 δὲ τῆς ὑπαρχούσης δύναμει οὐδὲν ἐπαρξάν, ὁμωμένους
 ἐφικετο τῇ πολιτείᾳ δημοτικῶς ὡν καὶ μέσος, ἐνδεδεσσοῦ
 πλῆθος εἶναι τῶν πολιτῶν. Σόλων δὲ τοῦτον μὲν οὐκ
 σωτηρίαν πόλεως καὶ ὁμόνοίαν, μηδὲν ἀπένηται μηδὲ
 ὁφθαλμὸν ἐκκοπήναι, κατεργάσατο τὸ μέγιστον εἰς

τί τοῖς πλείστοις ἀδικήμασι ζημίαν ἔταξε θάνατον, ἀπεκρίνατο, τὰ μὲν μικρὰ ταύτης ἄξια νομίζειν, τοῖς δὲ μεγάλοις οὐκ ἔχειν μείζονα.

- 1 XVIII. Δεύτερον δὲ Σόλων τὰς μὲν ἀρχὰς ἀπάσας, ὡσπερ ἦσαν, τοῖς εὐπόροις ἀπολιπεῖν βουλόμενος, τὴν δ' ἄλλην μεῖζαι πολιτείαν, ἧς ὁ δῆμος οὐ μετεῖχεν, ἔλαβε τὰ τιμήματα τῶν πολιτῶν, καὶ τοὺς μὲν ἐν ξηροῖς ὁμοῦ καὶ ὑγροῖς μέτρα πεντακόσια ποιοῦντας πρώτους ἔταξε καὶ πεντακοσιομεδίμνους προσηγόρευσε· δευτέρους δὲ τοὺς ἵππον τρέφειν δυναμένους ἢ μέτρα ποιεῖν τριακόσια· καὶ τούτους ἱππάδα τελοῦντας ἐκάλουν· ζευγῖται δ' οἱ τοῦ τρίτου τιμήματος ὠνομάσθησαν, ὃ μέτρων ἦν
- 2 συναμφοτέρων διακοσίων. Οἱ δὲ λοιποὶ πάντες ἐκαλοῦντο θῆτες, οἷς οὐδεμίαν ἀρχεῖν ἔδωκεν ἀρχήν, ἀλλὰ τῷ συνεκκλησιάζειν καὶ δικάζειν μόνον μετεῖχον τῆς πολιτείας. Ὁ κατ' ἀρχὰς μὲν οὐδέν, ὕστερον δὲ παμμέγεθες ἐφάνη· τὰ γὰρ πλεῖστα τῶν διαφορῶν ἐνέπιπτεν εἰς τοὺς δικαστάς. Καὶ γὰρ ὅσα ταῖς ἀρχαῖς ἔταξε κρίνειν, ὁμοίως καὶ περὶ ἐκείνων εἰς τὸ δικαστήριον ἐφέσεις ἔδωκε
- 3 τοῖς βουλομένοις. Λέγεται δὲ καὶ τοὺς νόμους ἀσαφέστερον γράψας καὶ πολλὰς ἀντιλήψεις ἔχοντας αὐξῆσαι τὴν τῶν δικαστηρίων ἰσχύν· μὴ δυναμένους γὰρ ὑπὸ τῶν νόμων διαλυθῆναι περὶ ὧν διεφέροντο, συνέβαινε ἀεὶ δεῖσθαι δικαστῶν καὶ πᾶν ἄγειν ἀμφισβήτημα πρὸς ἐκείνους, τρόπον τινὰ τῶν νόμων κυρίους ὄντας. Ἐπισημαίνεται δ' αὐτὸς αὐτῷ τὴν ἀξίωσιν οὕτως·
- 4
- 5

Ἀήμφ μὲν γὰρ ἔδωκα τόσον κράτος, ὅσπον ἐπαρκεῖ,
 τιμῆς οὐτ' ἀφελὼν οὐτ' ἐπορεξάμενος·
 οἱ δ' εἶχον δύναμιν καὶ χρήμασιν ἴσαν ἀγητοί,
 καὶ τοῖς ἐφρασάμην μηδὲν ἀεικὲς ἔχειν.

ἔστην δ' ἀμφιβαλὼν κρατερὸν σάκος ἀμφοτέροισι·
νικᾶν δ' οὐκ εἶασ' οὐδετέρους ἀδίκως.

Ἔτι μέντοι καὶ μᾶλλον οἰόμενος δεῖν ἐπαρκεῖν τῇ τῶν 6
πολλῶν ἀσθενείᾳ, παντὶ λαβεῖν δίκην ὑπὲρ τοῦ κακῶς
πεπονθότος ἔδωκε. Καὶ γὰρ πληγέντος ἑτέρου καὶ βια-
σθέντος ἢ βλαβέντος ἐξῆν τῷ δυναμένῳ καὶ βουλομένῳ
γράφεσθαι τὸν ἀδικοῦντα καὶ διώκειν, ὀρθῶς ἐθίζοντος
τοῦ νομοθέτου τοὺς πολίτας ὥσπερ ἐνὸς <σώματος> μέρη 7
συναισθάνεσθαι καὶ συναλγεῖν ἀλλήλοις. Τούτῳ δὲ τῷ
νόμῳ συμφωνοῦντα λόγον αὐτοῦ διαμνημονεύουσιν. Ἐ-
ρωτηθῆεις γάρ, ὡς ἔοικεν, ἦτις οἰκεῖται κάλλιστα τῶν πό-
λεων, ἐκείνην εἶπεν, ἐν ἣ τῶν ἀδικουμένων οὐχ ἦττον
οἱ μὴ ἀδικούμενοι προβάλλονται καὶ κολάζουσι τοὺς ἀδι-
κοῦντας.

XIX. Συστησάμενος δὲ τὴν ἐν Ἀρείῳ πάγῳ βουλήν 1
ἐκ τῶν κατ' ἐνιαυτὸν ἀρχόντων, ἧς διὰ τὸ ἄρξαι καὶ
αὐτὸς μετεῖχεν, ἔτι δ' ὄρων τὸν δῆμον οἰδοῦντα καὶ
θρασυνόμενον τῇ τῶν χρεῶν ἀφέσει, δευτέραν προσκα-
τένειμε βουλήν ἀπὸ φυλῆς ἐκάστης (τεττάρων οὐσῶν)
ἐκατὸν ἄνδρας ἐπιλεξάμενος, οὓς προβουλεύειν ἔταξε τοῦ
δήμου καὶ μηδὲν εἶν ἀπροβούλευτον εἰς ἐκκλησίαν εἰσ-
φέρεσθαι. Τὴν δ' ἄνω βουλήν ἐπίσκοπον πάντων καὶ 2
φύλακα τῶν νόμων ἐκάθισεν, οἰόμενος ἐπὶ δυοῖς βουλαῖς
ὥσπερ ἀγκύραις ὀρμοῦσαν ἦττον ἐν σάλῳ τὴν πόλιν ἔσε-
σθαι καὶ μᾶλλον ἀτρεμοῦντα τὸν δῆμον παρέξειν. Οἱ μὲν 3
οὖν πλείστοι τὴν ἐξ Ἀρείου πάγου βουλήν, ὥσπερ εἴρη-
ται, Σόλωνα συστήσασθαι φασὶ καὶ μαρτυρεῖν αὐτοῖς
δοκεῖ μάλιστα τὸ μηδαμοῦ τὸν Δράκοντα λέγειν μηδ' ὀνο-
μάζειν Ἀρεοπαγίτας, ἀλλὰ τοῖς ἐφέταις αἰεὶ διαλέγεσθαι
περὶ τῶν φονικῶν. Ὁ δὲ τρισκαιδέκατος ἄξων τοῦ Σό- 4

λωνος τὸν ὄγδοον ἔχει τῶν νόμων οὕτως αὐτοῖς ὀνόμασι γεγραμμένον· „Ἄτιμων ὅσοι ἄτιμοι ἦσαν, πρὶν ἢ Σόλωνα ἄρξαι, ἐπιτίμους εἶναι, πλὴν ὅσοι ἐξ Ἄρειου πάγου ἢ ὅσοι ἐκ τῶν ἐφετῶν ἢ ἐκ πρυτανείου καταδικασθέντες ὑπὸ τῶν βασιλέων ἐπὶ φόνῳ ἢ σφαγαῖσιν ἢ ἐπὶ τυραννίδι ἔφευγον, ὅτε ὁ θεσμὸς ἐφάνη ὅδε.“ Ταῦτα δὲ πάλιν ὡς πρὸ τῆς Σόλωνος ἀρχῆς καὶ νομοθεσίας τὴν ἐξ Ἄρειου πάγου βουλήν οὖσαν ἐνδείκνυται. Τίνες γὰρ ἦσαν οἱ πρὸ Σόλωνος ἐν Ἄρειῳ πάγῳ καταδικασθέντες, εἰ πρῶτος Σόλων ἔδωκε τῇ ἐξ Ἄρειου πάγου βουλῇ τὸ κρίνειν; εἰ μὴ νῆ Δία γέγονέ τις ἀσάφεια τοῦ γραμματός ἢ ἔκλειψις, ὥστε τοὺς ἠλωκότας ἐπ' αἰτίαις, αἷς κρίνουσι νῦν Ἀρεοπαγῖται καὶ ἐφέται καὶ πρυτάνεις, [ὅτε ὁ θεσμὸς ἐφάνη ὅδε,] μένειν ἀτίμους τῶν ἄλλων ἐπιτίμων γενομένων. Ταῦτα μὲν οὖν καὶ αὐτὸς ἐπισκόπει.

1 XX. Τῶν δ' ἄλλων αὐτοῦ νόμων ἴδιος μὲν μάλιστα καὶ παράδοξος ὁ κελεύων ἄτιμον εἶναι τὸν ἐν στάσει μηδετέρας μερίδος γενόμενον. Βούλεται δ', ὡς ἔοικε, μὴ ἀπαθῶς μηδ' ἀναισθητῶς ἔχειν πρὸς τὸ κοινόν, ἐν ἀσφαλεῖ τιθέμενον τὰ οἰκεῖα καὶ τῷ μὴ συναλγεῖν μηδὲ συννοσεῖν τῇ πατρίδι καλλωπιζόμενον, ἀλλ' αὐτόθεν τοῖς τὰ βελτίω καὶ δικαιοτέρα πράττουσι προσθέμενον συγκινδυνεύειν καὶ βοηθεῖν μᾶλλον ἢ περιμένειν ἀκινδύνως τὰ τῶν κρατούντων. Ἄτοπος δὲ δοκεῖ καὶ γελοῖος ὁ τῇ ἐπικλήρῳ διδούς, ἂν ὁ κρατῶν καὶ κύριος γεγωνῶς κατὰ τὸν νόμον αὐτὸς μὴ δυνατὸς ἢ πλησιάζειν, ὑπὸ τῶν ἔγγιστα τοῦ ἀνδρὸς ὀπύεσθαι. Καὶ τοῦτο δ' ὀρθῶς ἔχειν τινὲς φασὶ πρὸς τοὺς μὴ δυναμένους συνεῖναι, χρημάτων δ' ἕνεκα λαμβάνοντας ἐπικλήρους καὶ τῷ νόμῳ καταβιαζομένους τὴν φύσιν. Ὅρθῶντες γὰρ ᾧ

βούλεται τὴν ἐπίκληρον συνοῦσαν ἢ προήσονται τὸν γάμον ἢ μετ' αἰσχύνης καθέξουσι, φιλοπλουτίας καὶ ὑβρεως δίκην διδόντες. Εὖ δ' ἔχει καὶ τὸ μὴ πᾶσιν, ἀλλὰ τῶν συγγενῶν τοῦ ἀνδρὸς ᾧ βούλεται διαλέγεσθαι τὴν ἐπίκληρον, ὅπως οἰκεῖον ἢ καὶ μετέχον τοῦ γένους τὸ τικτόμενον. Εἰς τοῦτο δὲ συντελεῖ καὶ τὸ τὴν νύμφην 4 τῷ νυμφίῳ συγκαθειργνυσθαι μήλου κυδωνίου κατατραγοῦσαν, καὶ τὸ τρις ἑκάστου μηνὸς ἐντυγχάνειν πάντως τῇ ἐπικλήρῳ τὸν λαβόντα. Καὶ γὰρ εἰ μὴ γένοιτο παῖδες, ἀλλὰ τιμὴ τις ἀνδρὸς αὕτη πρὸς σώφρονα γυναῖκα 5 καὶ φιλοφροσύνη, πολλὰ τῶν συλλεγομένων ἑκάστοτε δυσχερῶν ἀφαιροῦσα καὶ ταῖς διαφοραῖς οὐκ ἔῶσα παντάπασιν ἀποστραφῆναι. Τῶν δ' ἄλλων γάμων ἀφεῖλε 6 τὰς φερνάς, ἱμάτια τρία καὶ σκεύη μικροῦ νομίματος ἄξια κελεύσας, ἕτερον δὲ μηδὲν, ἐπιφέρεισθαι τὴν γαμουμένην. Οὐ γὰρ ἐβούλετο μισθοφόρον οὐδ' ὄνιον εἶναι τὸν γάμον, ἀλλ' ἐπὶ τεκνώσει καὶ χάριτι καὶ φιλότῃτι γίνεσθαι τὸν ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς συνοικισμὸν. Ὁ μὲν 7 γὰρ Διονύσιος ἀξιούσης τῆς μητρὸς αὐτοῦ δοθῆναι τι τῶν πολιτῶν πρὸς γάμον ἔφη τοὺς μὲν τῆς πόλεως νόμους λελυκέναι τυραννῶν, τοὺς δὲ τῆς φύσεως οὐκ εἶναι δυνατὸς βιάζεσθαι, γάμους νυμφαγωγῶν παρ' ἡλικίαν ἐν δὲ ταῖς πόλεσι τὴν ἀταξίαν ταύτην οὐ δοτέον, οὐδὲ 8 περιοπτόν ἀώρους καὶ ἀχαρίτους ἐπιπλοκάς καὶ μηδὲν ἔργον γαμήλιον ἔχούσας μηδὲ τέλος. Ἀλλὰ γέροντι νέαν ἀγομένῳ φαίη τις ἂν ἑμμελῆς ἄρχων ἢ νομοθέτης τὸ πρὸς τὸν Φιλοκτῆτην,

εὖ γοῦν ὡς γαμεῖν ἔχεις τάλας,

καὶ νέον ἐν δωματίῳ πλουσίας πρεσβύτιδος, ὥσπερ οἱ πέρδικες, ἀπὸ συνουσίας παχυνόμενον ἔξανευρῶν μετοι-

κίσει πρὸς παρθένον νύμφην ἀνδρὸς δεομένην. Ταῦτα μὲν οὖν περὶ τούτων.

- 1 XXI. Ἐπαινεῖται δὲ τοῦ Σόλωνος καὶ ὁ κωλύων νόμος τὸν τεθνηκότα κακῶς ἀγορεύειν. Καὶ γὰρ ὅσιον τοὺς μεθεστῶτας ἱεροὺς νομίζειν καὶ δίκαιον ἀπέχεσθαι τῶν οὐχ ὑπαρχόντων καὶ πολιτικὸν ἀφαιρεῖν τῆς ἔχθρας
- 2 τὸ αἰδίδιον. Ζῶντα δὲ κακῶς λέγειν ἐκώλυσε πρὸς ἱεροῖς καὶ δικαστηρίοις καὶ ἀρχείοις καὶ θεωρίας οὔσης ἀγῶνων· ἢ τρεῖς δραχμὰς τῷ ἰδιώτῃ, δύο δ' ἄλλας ἀποτίνειν εἰς τὸ δημόσιον ἔταξε. Τὸ γὰρ μηδαμοῦ κρατεῖν ὀργῆς ἀπαίδευτον καὶ ἀκόλαστον· τὸ δὲ πανταχοῦ χαλεπόν, ἐνίοις δ' ἀδύνατον· δεῖ δὲ πρὸς τὸ δυνατόν γράφεσθαι τὸν νόμον, εἰ βούλεται χρησίμως ὀλίγους, ἀλλὰ μὴ πολλοὺς ἀχρήστως κολάζειν. Εὐδοκίμησε δὲ καὶ τῷ περὶ
- 3 διαθηκῶν νόμῳ· πρότερον γὰρ οὐκ ἔξιην, ἀλλ' ἐν τῷ γένει τοῦ τεθνηκότος ἔδει τὰ χρήματα καὶ τὸν οἶκον κατανέμειν, ὃ δ' ᾧ βούλεται τις ἐπιτρέψας, εἰ μὴ παῖδες εἶεν αὐτῷ, δοῦναι τὰ αὐτοῦ, φιλίαν τε συγγενείας ἐτίμησε μᾶλλον καὶ χάριν ἀνάγκης, καὶ τὰ χρήματα κτήματα
- 4 τῶν ἐχόντων ἐποίησεν. Οὐ μὴν ἀνέδην γε πάλιν οὐδ' ἀπλῶς τὰς δόσεις ἐφῆκεν, ἀλλ' εἰ μὴ νόσων ἕνεκεν ἢ φαρμάκων ἢ δεσμῶν ἢ ἀνάγκη κατασχεθεῖς ἢ γυναικὶ πειθόμενος, εἴ πάνυ καὶ προσηκόντως τὸ πεισθῆναι παρὰ τὸ βέλτιστον οὐδὲν ἠγούμενος τοῦ βιασθῆναι διαφέρειν, ἀλλ' εἰς ταῦτό τὴν ἀπάτην τῇ ἀνάγκῃ καὶ τῷ πόνῳ τὴν ἡδονὴν θέμενος, ὥς οὐχ ἦττον ἐκοτῆσαι λογισμὸν ἀνθρώπου δυναμένων. Ἐπέστησε δὲ καὶ ταῖς
- 5 ἑξόδοις τῶν γυναικῶν καὶ τοῖς πένθεσι καὶ ταῖς ἑορταῖς νόμον ἀπείργοντα τὸ ἄτακτον καὶ ἀκόλαστον, ἑξιέναι μὲν ἱματίων τριῶν μὴ πλέον ἔχουσαν κελύσας, μηδὲ

βρωτὸν ἢ ποτὸν πλείονος ἢ ὀβολοῦ φερομένην, μηδὲ κάνητα πηχυαίου μείζονα, μηδὲ νύκτωρ πορεύεσθαι πλὴν ἀμάξει κομιζομένην λύχνου προφαίνοντος. Ἄμυχὰς δὲ κοπτομένων καὶ τὸ θρηνεῖν πεποιημένα καὶ τὸ κωκῦ- ειν ἄλλον ἐν ταφαῖς ἐτέρων ἀφεῖλεν. Ἐναγίζειν δὲ βοῦν οὐκ εἴασεν, οὐδὲ συντιθέναι πλεόν ἱματίων τριῶν, οὐδ' ἐπ' ἀλλότρια μνήματα βαδίζειν χωρὶς ἐκκομιδῆς. Ὡν τὰ πλεῖστα κὰν τοῖς ἡμετέροις νόμοις ἀπηγόρευται πρόσ- κειται δὲ τοῖς ἡμετέροις ζημιουῖσθαι τοὺς τὰ τοιαῦτα ποιοῦντας ὑπὸ τῶν γυναικονόμων, ὡς ἀνάδροις καὶ γυ- ναικώδεσι τοῖς περὶ τὰ πένθη πάθεισι καὶ ἀμαρτήμασιν ἐνεχομένους.

XXII. Ὅρων δὲ τὸ μὲν ἄστν πιμπλάμενον ἀνθρώ- 1
πων ἀεὶ συρρεόντων πανταχόθεν ἐπ' ἀδείας εἰς τὴν Ἄτ-
τικήν, τὰ δὲ πλεῖστα τῆς χώρας ἀγεννηῆ καὶ φαῦλα, τοὺς
δὲ χρωμένους τῇ θαλάττῃ μηδὲν εἰωθότας εἰσάγειν τοῖς
μηδὲν ἔχουσιν ἀντιδοῦναι, πρὸς τὰς τέχνας ἔτρεψε τοὺς
πολίτας, καὶ νόμον ἔγραψεν, υἱῷ τρέφειν τὸν πατέρα μὴ 2
διδασκόμενον τέχνην ἐπάναγκες μὴ εἶναι. Τῷ μὲν γὰρ
Λυκούργῳ καὶ πόλιν οἰκοῦντι καθαρὰν ὄχλου ξενικοῦ καὶ
χώραν κεκτημένῳ

πολλοῖσι πολλήν, δις τόσοις δὲ πλείονα
κατ' Εὐρυπίδην, καὶ τὸ μέγιστον, εἰλωτικοῦ πλήθους, ὃ
βέλτιον ἦν μὴ σχολάζειν, ἀλλὰ τριβόμενον ἀεὶ καὶ πο-
νοῦν ταπεινοῦσθαι, περιεχυμένοι τῇ Λακεδαίμονι, κα-
λῶς εἶχεν ἀσχολιῶν ἐπιπόνων καὶ βαναύσων ἀπαλλάξαν-
τα τοὺς πολίτας συνέχειν ἐν τοῖς ὅπλοις, μίαν τέχνην
ταύτην ἐκμανθάνοντας καὶ ἀσκοῦντας. Σόλων δὲ τοῖς 3
πράγμασι τοὺς νόμους μᾶλλον ἢ τὰ πράγματα τοῖς νό-
μοις προσαρμόζων, καὶ τῆς χώρας τὴν φύσιν δρῶν γλί-

σχρως τοῖς γεωργοῦσι διαρκοῦσαν, ἀργὸν δὲ καὶ σχολαστήν ὄχλον οὐ δυναμένην τρέφειν, ταῖς τέχναις ἀξίωμα περιέθηκε καὶ τὴν ἐξ Ἀρείου πάγου βουλὴν ἔταξεν ἐπισκοπεῖν, ὅθεν ἕκαστος ἔχει τὰ ἐπιτήδεια, καὶ τοὺς ἀργοὺς
 4 κολάζειν. Ἐκεῖνο δ' ἤδη σφοδρότερον, τὸ μηδὲ τοῖς ἐξ ἑταίρας γενομένοις ἐπάναγκες εἶναι τοὺς πατέρας τρέφειν, ὡς Ἡρακλείδης ἰστόρηκεν ὁ Ποντικός. Ὁ γὰρ ἐν γάμφου παρορῶν τὸ καλὸν οὐ τέκνων ἔνεκα δῆλός ἐστιν ἀλλ' ἠδονῆς ἀγόμενος γυναῖκα, τὸν τε μισθὸν ἀπέχει καὶ παρορησίαν αὐτῷ πρὸς τοὺς γενομένους οὐκ ἀπολέλοιπεν, οἷς αὐτὸ τὸ γενέσθαι πεποίηκεν ὄνειδος.

1 XXIII. Ὅλως δὲ πλείστην ἔχειν ἀτοπίαν οἱ περὶ τῶν γυναικῶν νόμοι τῷ Σόλωνι δοκοῦσι. Μοιχὸν μὲν γὰρ ἀνελεῖν τῷ λαβόντι δέδωκεν· εἰ δ' ἀρπάσῃ τις ἑλευθέραν γυναῖκα καὶ βιάσῃται, ζημίαν ἑκατὸν δραχμᾶς ἔταξε· κἂν προαγωγεύῃ, δραχμᾶς εἴκοσι, πλὴν ὅσαι πεφασμένως πωλοῦνται, λέγων τὰς ἑταίρας· αὗται γὰρ ἐμφανῶς φοιτῶσι πρὸς τοὺς διδόντας.
 2 Ἔτι δ' οὔτε θυγατέρας πωλεῖν οὔτ' ἀδελφὰς δίδωσι, πλὴν ἂν μὴ λάβῃ παρθένον ἀνδρὶ συγγεγεννημένην. Τὸ δ' αὐτὸ πράγμα ποτὲ μὲν πικρῶς καὶ ἀπαραιτήτως κολάζειν, ποτὲ δ' εὐκόλως καὶ παίζοντα, πρόστιμον ζημίαν τὴν τυχοῦσαν ὀρίζοντα, ἄλογόν ἐστι· πλὴν εἰ μὴ σπανίζοντος τότε τοῦ νομίσματος ἐν τῇ πόλει μεγάλας ἐποίει τὰς ἀργυρικὰς ζημίας τὸ δυσπόριστον.
 3 Εἷς μὲν γε τὰ τιμήματα τῶν θυσιῶν λογίζεται πρόβατον καὶ δραχμὴν ἀντὶ μεδίμνου· τῷ δ' Ἰσθμια νικήσαντι δραχμᾶς ἑκατὸν ἔταξε δίδοσθαι, τῷ δ' Ὀλυμπιονίκῃ πεντακοσίας, λίκον δὲ τῷ κομίσαντι πέντε δραχμᾶς, λυκιδέα δὲ μίαν, ὧν φησιν ὁ Φαληρεὺς
 4 Δημήτριος τὸ μὲν βοῶς εἶναι, τὸ δὲ προβάτου τιμὴν. Ἄς

γὰρ ἐν τῷ ἑκκαιδεκάτῳ τῶν ἀξόνων ὀρίζει τιμὰς τῶν ἐκ-
 κριτῶν ἱερείων, εἰκὸς μὲν εἶναι πολλαπλασίας, ἄλλως δὲ
 κἀκεῖναι πρὸς τὰς νῦν εὐτελεῖς εἰσιν. Ἀρχαῖον δὲ τοῖς
 Ἀθηναίοις τὸ πολεμεῖν τοῖς λύκοις, βελτίονα νέμειν ἢ
 γεωργεῖν χώραν ἔχουσι. Καὶ τὰς φυλάς εἰσιν οἱ λέγοντες 5
 οὐκ ἀπὸ τῶν Ἰωνος υἱῶν, ἀλλ' ἀπὸ τῶν γενῶν, εἰς ἃ
 διηρέθησαν οἱ βίοι τὸ πρῶτον, ὠνομάσθαι, τὸ μὲν μά-
 χιμον Ὀπλητας, τὸ δ' ἐργατικὸν Ἀργαδεῖς· δυεῖν δὲ
 τῶν λοιπῶν Τελέοντας μὲν τοὺς γεωργοὺς, Αἰγικορεῖς δὲ
 τοὺς ἐπὶ νομαῖς καὶ προβατείαις διατρίβοντας. Ἐπεὶ δὲ 6
 πρὸς ὕδωρ οὔτε ποταμοῖς ἔστιν ἀεννάοις οὔτε λίμναις τι-
 σὶν οὔτ' ἀφθόνοις πηγαῖς ἢ χώρα διαρκής. ἀλλ' οἱ πλεῖ-
 στοι φρέασι ποιητοῖς ἐχρῶντο, νόμον ἔγραψεν, ὅπου μὲν
 ἔστι δημόσιον φρέαρ ἐντὸς ἱππικοῦ, χρῆσθαι τούτῳ· τὸ
 δ' ἱππικὸν διάστημα τεσσάρων ἦν σταδίων· ὅπου δὲ
 πλεῖον ἀπέχει, ζητεῖν ὕδωρ ἴδιον· ἐὰν δ' ὀρυξαντες ὀρ-
 γυῶν δέκα βάθος παρ' ἑαυτοῖς μὴ εὔρωσι, τότε λαμβά-
 νειν παρὰ τοῦ γείτονος ἐξάχουν ὕδριαν δις ἑκάστης ἡμέρας
 πληροῦντας· ἀπορία γὰρ ᾤετο δεῖν βοηθεῖν, οὐκ ἀργίαν 7
 ἐφοδιάζειν. Ὄρισε δὲ καὶ φυτειῶν μέτρα μάλ' ἐμπείρως,
 τοὺς μὲν ἄλλο τι φυτεύοντας ἐν ἀγρῷ πέντε πόδας ἀπέ-
 χειν τοῦ γείτονος κελεύσας, τοὺς δὲ συκὴν ἢ ἐλαίαν ἐν-
 νέα. Πορρωτέρω γὰρ ἔξικνεῖται ταῦτα ταῖς ὀΐζαις καὶ οὐ
 πᾶσι γειτνιᾷ τοῖς φυτοῖς ἀσινῶς, ἀλλὰ καὶ τροφήν πα-
 ραιρεῖται καὶ βλάβπτουσαν ἐνίοις ἀπορροὴν ἀφήησι. Βό- 8
 θρους δὲ καὶ τάφρους τὸν βουλόμενον ἐκέλευσεν ὀρύσ-
 σειν, ὅσον ἐμβάλλει βάθος ἀφιστάμενον μῆκος τάλλο-
 τρίου· καὶ μελισσῶν σμήνη καθιστάμενον ἀπέχειν τῶν
 ὑφ' ἑτέρου πρότερον ἰδρυμένων πόδας τριακοσίους.

XXIV. Τῶν δὲ γινομένων διάθεσιν πρὸς ξένους 1

ἐλαίου μόνον ἔδωκεν, ἄλλα δ' ἐξάγειν ἐκόλυσε· καὶ κατὰ τῶν ἐξαγόντων ἀρὰς τὸν ἄρχοντα ποιεῖσθαι προσέταξεν, ἢ τίνειν αὐτὸν ἑκατὸν δραχμὰς εἰς τὸ δημόσιον. Καὶ πρῶτος ἄξων ἐστὶν ὁ τοῦτον περιέχων τὸν νόμον. Οὐκ ἂν οὖν τις ἠγήσαιο παντελῶς ἀπιθάνους τοὺς λέγοντας, ὅτι καὶ σύκων ἐξαγωγή τὸ παλαιὸν ἀπείρητο καὶ τὸ φαίνε-
 2 νειν ἐνδεικνύμενον τοὺς ἐξάγοντας κληθῆναι συκοφαντεῖν.
 3 Ἐγραψε δὲ καὶ βλάβης τετραπόδων νόμον, ἐν ᾧ καὶ κύνα δάκνοντα παραδοῦναι κελεύει κλοιῶ τριπήχει δεδε-
 4 μένον· τὸ μὲν ἐνθύμημα χαρίεν πρὸς ἀσφάλειαν. Παρέχει δ' ἀπορίαν καὶ ὁ τῶν δημοποιητῶν νόμος, ὅτι γενέσθαι πολίτας οὐ δίδωσι πλὴν τοῖς φεύγουσιν ἀειφυγίαν τὴν ἑαυτῶν ἢ πανεστίοις Ἀθήναζε μετοικιζομένοις ἐπὶ τέχνη. Τοῦτο δὲ ποιῆσαι φασὶν αὐτὸν οὐχ οὕτως ἀπελάυνοντα τοὺς ἄλλους, ὡς κατακαλούμενον Ἀθήναζε τούτους ἐπὶ βεβαίῳ τῷ μεθέξειν τῆς πολιτείας, καὶ ἅμα πιστούς νομίζοντα τοὺς μὲν ἀποβεβληκότας τὴν ἑαυτῶν διὰ τὴν ἀνάγκην, τοὺς δ' ἀπολελοιπότας διὰ τὴν γνώ-
 5 μην. Ἴδιον δὲ τοῦ Σόλωνος καὶ τὸ περὶ τῆς ἐν δημοσίῳ σιτήσεως, ὅπερ αὐτὸς παρασιτεῖν κέκληκε. Τὸν γὰρ αὐτὸν οὐκ ἔα σιτεῖσθαι πολλάκις, εἰάν δ' ᾧ καθήκει μὴ βούληται, κολάζει, τὸ μὲν ἡγούμενος πλεονεξίαν, τὸ δ' ὑπεροψίαν τῶν κοινῶν.

1 XXV. Ἰσχὺν δὲ τοῖς νόμοις πᾶσιν εἰς ἑκατὸν ἐνιαυτούς ἔδωκε· καὶ κατεγράφησαν εἰς ξυλίνους ἄξωνας ἐν πλαισίοις περιέχουσι στρεφομένους, ὧν ἔτι καθ' ἡμᾶς ἐν Πρυτανείῳ λείβανα μικρὰ διεσφάζετο· καὶ προσηγορεύθησαν, ὡς Ἀριστοτέλης φησί, κύρβεις. Καὶ Κρατῖνος ὁ κωμικὸς εἴρηκέ που·

Πρὸς τοῦ Σόλωνος καὶ Δράκοντος, οἷσι νῦν

φρούγουσιν ἤδη τὰς κάχρους τοῖς κύρβεσιν.

Ἐνιοὶ δὲ φασιν ἰδίως ἐν οἷς ἱερὰ καὶ θυσίαι περιέχονται, κύρβεις, ἄξονας δὲ τοὺς ἄλλους ὠνομάσθαι. Κοινὸν μὲν οὖν ὤμνυεν ὄρκον ἢ βουλή τοὺς Σόλωνος νόμους ἐμπεδώσειν, ἰδίως δ' ἕκαστος τῶν θεσμοθετῶν ἐν ἀγορᾷ πρὸς τῷ λίθῳ, καταφατίζων, εἴ τι παραβαίῃ τῶν θεσμῶν, ἀνδριάντα χρυσοῦν ἰσομέτρητον ἀναθήσειν ἐν Δελφοῖς. Σινιδῶν δὲ τοῦ μηνὸς τὴν ἀνωμαλίαν καὶ τὴν κίνησιν τῆς σελήνης οὔτε δυομένῳ τῷ ἡλίῳ πάντως οὔτ' ἀνίσχοντι συμπερομένην, ἀλλὰ πολλάκις τῆς αὐτῆς ἡμέρας καὶ καταλαμβάνουσαν καὶ παρερχομένην τὸν ἥλιον, αὐτὴν μὲν ἔταξε ταύτην ἔνῃν καὶ νέαν καλεῖσθαι, τὸ μὲν πρὸ συνόδου μόριον αὐτῆς τῷ παυομένῳ μηνί, τὸ δὲ λοιπὸν ἤδη τῷ ἀρχομένῳ προσήκειν ἰγούμενος, πρῶτος, ὡς ἔοικεν, ὀρθῶς ἀκούσας Ὀμήρου λέγοντος,

τοῦ μὲν φθίνοντος μηνός, τοῦ δ' ἵσταμένοιο, τὴν δ' ἐφεξῆς ἡμέραν νομηνίαν ἐκάλεσε. Τὰς δ' ἀπ' εἰκάδος οὐ προστιθεῖς, ἀλλ' ἀφαιρῶν καὶ ἀναλύων, ὥσπερ τὰ φῶτα τῆς σελήνης ἑώρα, μέχρι τριακάδος ἠρίθμησεν.

Ἐπεὶ δὲ τῶν νόμων εἰσενεχθέντων ἔνιοι τῷ Σόλωνι καθ' ἑκάστην προσήεσαν ἡμέραν ἐπαινοῦντες ἢ ψέγοντες ἢ συμβουλευόντες ἐμβάλλειν τοῖς γεγραμμένοις ὅ τι τύχοιεν ἢ ἀφαιρεῖν, πλεῖστοι δ' ἦσαν οἱ πυνθανόμενοι καὶ ἀνακρίνοντες καὶ κελεύοντες αὐτὸν ὅπως ἕκαστον ἔχει καὶ πρὸς ἣν κεῖται διάνοιαν ἐπεκδιδιάσκειν καὶ σαφηνίζειν, ὄρων, ὅτι ταῦτα καὶ τὸ μὴ πράττειν ἄτοπον καὶ τὸ πράττειν ἐπίφθονον, ὅλως δὲ ταῖς ἀπορίαις ὑπεκστῆναι βουλόμενος καὶ διαφυγεῖν τὸ δυσάρεστον καὶ φιλαίτιον τῶν πολιτῶν (ἔ ρ γ μ α σ ι γ ἄ ρ ἐ ν μ ε γ ἄ λ ο ι ς π ᾱ

σιν ἄδειν χαλεπόν, ὡς αὐτὸς εἶρηκε), πρόσχημα τῆς πλάνης τὴν ναυκληρίαν ποιησάμενος ἐξέπλευσε δεκαετῆ παρὰ τῶν Ἀθηναίων ἀποδημίαν αἰτησάμενος. Ἦλπιζε γὰρ ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ καὶ τοῖς νόμοις αὐτοὺς ἔσεσθαι συνήθεις.

1 ΧΧVI. Πρῶτον μὲν οὖν εἰς Αἴγυπτον ἀφίκετο καὶ διέτριψεν, ὡς καὶ πρότερον αὐτὸς φησι,

Νείλου ἐπὶ προχοῆσι Κανωβίδος ἐγγύθεν ἀκτῆς.

Χρόνον δέ τινα καὶ τοῖς περὶ Ψένωπιν τὸν Ἡλιοπολίτην καὶ Σῶγχιν τὸν Σαῖτην, λογιωτάτοις οὔσι τῶν ἱερέων, συνεφιλοσόφησε· παρ' ὧν καὶ τὸν Ἀτλαντικὸν ἀκούσας λόγον, ὡς Πλάτων φησὶν, ἐπεχείρησε διὰ ποιήματος
2 ἔξενεγκεῖν εἰς τοὺς Ἕλληνας. Ἔπειτα πλεύσας εἰς Κύπρον ἠγαπήθη διαφερόντως ὑπὸ Φιλοκύπρου τινὸς τῶν ἐκεῖ βασιλέων, ὃς εἶχεν οὐ μεγάλην πόλιν ὠκισμένην ὑπὸ Δημοφῶντος τοῦ Θησέως περὶ τὸν Κλάριον ποταμὸν ἐν χωρίοις ὄχυροῖς μὲν, ἄλλως δὲ δυσχερέσι καὶ φραύλοισ
3 κειμένην. Ἐπεισεν οὖν αὐτὸν ὁ Σόλων ὑποκειμένου καλοῦ πεδίου μεταθέντα τὴν πόλιν ἠδιονα καὶ μείζονα κατασκευάσαι. Καὶ παρῶν ἐπεμελήθη τοῦ συνοικισμοῦ καὶ διεκόσμησε πρὸς τε διαγωγὴν ἄριστα καὶ πρὸς ἀσφάλειαν, ὥστε πολλοὺς μὲν οἰκήτορας τῷ Φιλοκύπρῳ προσελθεῖν, ζηλῶσαι δὲ τοὺς ἄλλους βασιλεῖς· διὸ καὶ τῷ Σόλωνι τιμὴν ἀποδιδούς Αἰπειαν τὴν πόλιν καλουμέ
4 νην πρότερον ἀπ' ἐκείνου Σόλους προσηγόρευσε. Καὶ αὐτὸς δὲ μέμνηται τοῦ συνοικισμοῦ· προσαγορεύσας γὰρ ἐν ταῖς ἐλεγείαις τὸν Φιλόκυπρον

Νῦν δέ (φησί) σὺ μὲν Σολίοισι πολὺν χρόνον ἐνθάδ'
ἀνάσσων

τὴνδε πόλιν ναίοις καὶ γένος ὑμέτερον·

αὐτὰρ ἐμὲ ξὺν νηὶ θοῇ κλεινῆς ἀπὸ νήσοι
 ἀσκηθῆ πέμποι Κύπρις ἰοστέφανος·
 οἰκισμῶ δ' ἐπὶ τῷδε χάριν καὶ κῦδος δπάζοι
 ἐσθλὸν καὶ νόστον πατρίδ' ἐς ἡμετέρην.

XXVII. Τὴν δὲ πρὸς Κροῖσον ἔντευξιν αὐτοῦ δο- 1
 κοῦσιν ἔνιοι τοῖς χρόνοις ὡς πεπλασμένην ἐξελέγχειν.
 Ἐγὼ δὲ λόγον ἔνδοξον οὕτω καὶ τοσοῦτους μάρτυρας ἔ-
 χοντα καί, ὃ μείζον ἐστὶ, πρέποντα τῷ Σόλωνος ἦθει
 καὶ τῆς ἐκείνου μεγαλοφροσύνης καὶ σοφίας ἄξιον, οἷ
 μοι δοκῶ προήσεσθαι χρονικοῖς τισὶ λεγομένοις κανόσιν,
 οὓς μυριοὶ διοριβοῦντες ἄχρι σήμερον εἰς οὐδὲν αὐτοῖς
 ὁμολογούμενον δύνανται καταστῆσαι τὰς ἀντιλογίας.
 Τὸν δ' οὖν Σόλωνά φασιν εἰς Σάρδεις δεηθῆντι τῷ Κροί- 2
 σῳ παραγενόμενον παθεῖν τι παραπλήσιον ἀνδρὶ χερ-
 σαίῳ κατιόντι πρῶτον ἐπὶ θάλατταν. Ἐκεῖνός τε γὰρ 3
 ὄρῳν ἄλλον ἐξ ἄλλου ποταμὸν ὄρετο τὴν θάλασσαν εἶναι,
 καὶ τῷ Σόλωνι τὴν αὐτὴν διαπορευομένῳ καὶ πολλοὺς
 ὄρῳντι τῶν βασιλικῶν κεκοσμημένους πολυτελῶς καὶ
 σοβοῦντας ἐν ὄγλῳ προπομπῶν καὶ δορυφόρων ἕκαστος
 ἐδόκει Κροῖσος εἶναι, μέχρι πρὸς αὐτὸν ἤχθη, πᾶν ὅσον
 ἐν λίθοις, ἐν βαφαῖς ἐσθῆτος, ἐν τέχναις χρυσοῦ περι-
 κόσμον ἐκπρεπὲς ἔχειν ἢ περιττὸν ἢ ζηλωτὸν ἐδόκει πε- 4
 ρικείμενον, ὡς δὴ θέαμα σεμνότατον ὀφθεῖν καὶ ποικι-
 λώτατον. Ἐπεὶ δ' ὁ Σόλων ἀντικρὺς καταστάς οὐτ' ἔπα-
 θεν οὐδὲν οὐτ' εἶπε πρὸς τὴν ὄψιν ὧν ὁ Κροῖσος προσ-
 εδόκησεν, ἀλλὰ καὶ δῆλος ἦν τοῖς εὖ φρονοῦσι τῆς ἀ-
 πειροκαλίας καὶ μικροπρεπείας καταφρονῶν, ἐκέλευσεν
 αὐτῷ τούς τε θησαυροὺς ἀνοῖξαι τῶν χρημάτων καὶ τὴν
 ἄλλην ἄγοντας ἐπιδειῖξαι μηδὲν δεομένῳ κατασκευὴν καὶ
 πολυτέλειαν. Ἦσκει γὰρ αὐτὸς ἐν ἑαυτῷ τοῦ τρόπου 5

- 6 κατανόησιν παρασχεῖν. Ὡς δ' οὖν αὐτίς εἰσήχθη γεγ-
 νῶς ἀπάντων θεατής, ἠρώτησεν αὐτὸν ὁ Κροῖσος, εἴ τινα
 οἶδεν ἀνθρώπων ἑαυτοῦ μακαριώτερον. Ἀποφνηαμένου
 δὲ τοῦ Σόλωνος, ὅτι οἶδε Τέλλον αὐτοῦ πολίτην, καὶ
 διεξιλιθόντος, ὅτι χρηστός ἀνὴρ ὁ Τέλλος γενόμενος καὶ
 παῖδας εὐδοκίμους καταλιπὼν καὶ βίον οὐδενὸς ἐνδεᾶ
 τῶν ἀναγκαίων ἐτελεύτησεν ἐνδόξως ἀριστεύσας ὑπὲρ τῆς
 πατρίδος, ἥδη μὲν ἀλλόκοτος ἐδόκει [εἶναι] τῷ Κροίσῳ
 καὶ ἄγροικος, εἰ μὴ πρὸς ἀργύριον πολὺ μηδὲ χρυσίον
 τῆς εὐδαιμονίας ποιεῖται τὴν ἀναμέτρησιν, ἀλλὰ δημο-
 τικοῦ καὶ ἰδιώτου βίον καὶ θάνατον ἀνθρώπου μᾶλλον
- 7 ἢ τοσαύτην ἀγαπῶν δύναμιν καὶ ἀρχήν. Οὐ μὴν ἀλλὰ
 πάλιν ἠρώτησεν αὐτόν, εἰ μετὰ Τέλλον ἄλλον ἔγνωκεν
 ἀνθρώπων εὐδαιμονέστερον. Πάλιν δὲ τοῦ Σόλωνος εἶ-
 πόντος εἰδέναι καὶ Κλέοβιν καὶ Βίτωνα, φιλαδέλφους
 καὶ φιλομήτορας διαφερόντως ἀνδρας, οἳ τὴν μητέρα
 τῶν βοῶν βραδυνότων ὑποδύντες αὐτοὶ τῷ ζυγῷ τῆς
 ἀμάξης ἐκόμισαν πρὸς τὸ τῆς Ἥρας ἱερὸν εὐδαιμονι-
 ζομένην ὑπὸ τῶν πολιτῶν καὶ χαίρουσαν, εἶτα θύσαν-
 τες καὶ πιόντες οὐκέτι μεθ' ἡμέραν ἀνέστησαν, ἀλλὰ τε-
 θνηκότες ἀναλγῆ καὶ ἄλυπον ἐπὶ δόξῃ τοσαύτῃ θάνατον
 ὤφθησαν, „Ἡμᾶς δ'“ εἶπεν ἥδη πρὸς ὄργην ὁ Κροῖσος
 „εἰς οὐδένα τίθης εὐδαιμόνων ἀριθμὸν ἀνθρώπων;“
- 8 Καὶ ὁ Σόλων οὔτε κολακεύειν βουλόμενος αὐτὸν οὔτε
 περαιτέρω παροξύνειν, „Ἐλλῆσιν“ εἶπεν „ὦ βασιλεῦ
 Λυδῶν, πρὸς τε τᾶλλα μετρίως ἔχειν ἔδωκεν ὁ θεὸς
 καὶ σοφίας τινὸς ἀθαρσοῦς, ὡς ἔοικε, καὶ δημοτικῆς, οὐ
 βασιλικῆς οὐδὲ λαμπρᾶς, ὑπὸ μετριότητος ἡμῖν μέτεστιν,
 ἢ τύχαις ὀρῶσα παντοδαπαῖς χρώμενον αἰεὶ τὸν βίον
 οὐκ ἔᾶ τοῖς παροῦσιν ἀγαθοῖς μέγα φρονεῖν οὐδὲ θαν-

μάζειν ἄνδρὸς εὐτιχίαν μεταβολῆς χρόνον ἔχουσαν.
 Ἔπεισι γὰρ ἑκάστω ποικίλον ἕξ ἀδήλου τὸ μέλλον ὃ 9
 δ' εἰς τέλος ὁ δαίμων ἔθιτο τὴν εὐπραξίαν, τοῦτον εὐ-
 δαίμονα νομίζομεν. Ὁ δὲ ζῶντος ἔτι καὶ κινδυνεύοντος
 ἐν τῷ βίῳ μακαρισμός, ὥσπερ ἀγωνιζομένου κήρυγμα
 καὶ στέφανος, ἐστὶν ἀβέβαιος καὶ ἄκυρος.,, Ταῦτ' εἰπὼν
 ὁ Σόλων ἀπηλλάττετο λυπήσας μὲν, οὐ νοουθετήσας δὲ
 τὸν Κροῖσον.

XXVIII. Ὁ δὲ λογοποιὸς Αἴσωπος—ἐτύγχανε γὰρ εἰς 1
 Σάρδεις μετάπεμπτος γεγονὼς ὑπὸ Κροῖσου καὶ τιμώμε-
 μενος—ἤχθρῆσθη τῷ Σόλωνι μηδεμιᾶς τυχόντι φιλανθρω-
 πίας· καὶ προτρέπων αὐτὸν „ὦ Σόλων“ ἔφη „τοῖς βασι-
 λεῦσι δεῖ ὡς ἤκιστα ἢ ὡς ἥδιστα ὁμιλεῖν.“ Καὶ ὁ Σόλων
 „Μὰ Δία“ εἶπεν „ἀλλ' ὡς ἤκιστα ἢ ὡς ἄριστα.“ Τότε 2
 μὲν οὖν ὁ Κροῖσος οὕτω τοῦ Σόλωνος κατεφρόνησεν·
 ἐπεὶ δὲ Κύρῳ συμβαλὼν ἐκρατήθη μάχῃ καὶ τὴν πόλιν
 ἀπώλεσε καὶ ζῶν ἀλοῦς αὐτὸς ἔμελλε καταπίμπρασθαι
 καὶ γενομένης πυρᾶς ἀνεβιβάσθη δεδεμένος θεωμένων
 Περσῶν ἀπάντων καὶ Κύρου παρόντος, ἐφ' ὅσον ἐξικνεῖ-
 το καὶ δυνατὸς ἦν τῇ φωνῇ φθιγγόμενος ἀνεβόησε τρις 3
 „ὦ Σόλων.“ Θαυμάσας οὖν ὁ Κῦρος ἔπεμψε τοὺς ἐρησο-
 μένους, ὅστις ἀνθρώπων ἢ θεῶν οὗτός ἐστιν ὁ Σόλων,
 ὃν ἐν τύχαις ἀπόροις μόνον ἀνακαλεῖται. Καὶ ὁ Κροῖσος 4
 οὐδὲν ἀποκρυψάμενος εἶπεν ὅτι „Τῶν παρ' Ἑλλησι σο-
 φῶν εἰς οὗτος ἦν ὁ ἀνὴρ, ὃν ἐγὼ μετεπεμψάμην οὐκ
 ἀκοῦσαί τι βουλόμενος οὐδὲ μαθεῖν ὧν ἐνδεῆς ἦμην,
 ἀλλ' ὡς δὴ μοι θεατῆς γένοιτο καὶ μάρτυς ἀπίοι τῆς εὐ-
 δαιμονίας ἐκείνης, ἣν ἀποβαλεῖν ἄρα μείζον ἦν κακὸν ἢ
 λαβεῖν ἀγαθόν. Λόγος γὰρ ἦν καὶ δόξα τᾶγαθὸν παρού- 5
 σης· αἱ μεταβολαὶ δὲ μοι αὐτῆς εἰς πάθῃ δεινὰ καὶ συμ-

φορὰς ἀνηκέστους ἔργῳ τελευτῶσι. Καὶ ταῦτ' ἐκεῖνος ὁ ἀνὴρ ἐκ τῶν τότε τὰ νῦν τεκμαιρόμενος ἐκέλευε τὸ τέλος τοῦ βίου σκοπεῖν καὶ μὴ θρασυνόμενον ἀβεβαίους ὑπονοίαις ὑβρίζειν.“ Ἐπεὶ δὲ ταῦτ' ἀνηνέχθη πρὸς τὸν Κῦρον, ἅτε δὴ σοφώτερος ὢν τοῦ Κροΐσου καὶ τὸν λόγον τοῦ Σόλωνος ἰσχυρὸν ἐν τῷ παραδείγματι βλέπων, οὐ μόνον ἀφῆκε τὸν Κροῖσον, ἀλλὰ καὶ τιμῶν ἐφ' ὅσον ἔζη διετέλεσε· καὶ δόξαν ἔσχεν ὁ Σόλων ἐνὶ λόγῳ τὸν μὲν σώσας, τὸν δὲ παιδεύσας τῶν βασιλέων.

- 1 XXIX. Οἱ δ' ἐν ἄστει πάλιν ἐστασίαζον ἀποδημοῦντος τοῦ Σόλωνος· καὶ προειστήκει τῶν μὲν Πεδιέων Λυκοῦργος, τῶν δὲ Παράλων Μεγακλῆς ὁ Ἀλκμαίωνος, Πεισιστρατος δὲ τῶν Διακριῶν, ἐν οἷς ἦν ὁ θητικὸς ὄχλος καὶ μάλιστα τοῖς πλουσίοις ἀχθόμενος· ὥστε χρῆσθαι μὲν ἔτι τοῖς νόμοις τὴν πόλιν, ἤδη δὲ πράγματα νεώτερα προσδοκᾶν καὶ ποθεῖν ἅπαντας ἑτέραν κατάστασιν, οὐκ ἴσον ἐλπίζοντας, ἀλλὰ πλέον ἔξειν ἐν τῇ μεταβολῇ καὶ κρατήσιν παντάπασιν τῶν διαφορομένων.
- 2 Οὕτω δὲ τῶν πραγμάτων ἐχόντων ὁ Σόλων παραγενόμενος εἰς τὰς Ἀθήνας αἰδῶ μὲν εἶχε καὶ τιμὴν παρὰ πᾶσιν, ἐν δὲ κοινῷ λέγειν καὶ πράσσειν ὁμοίως οὐκέτ' ἦν δυνατὸς οὐδὲ πρόθυμος ὑπὸ γήρωσ, ἀλλ' ἐντυγχάνων ἰδίᾳ τοῖς προεστῶσι τῶν στάσεων ἀνδράσιν ἐπειρατο διαλύειν καὶ συναρμόττειν, μάλιστα τοῦ Πεισιστράτου
- 3 προσέχειν δοκοῦντος αὐτῷ. Καὶ γὰρ αἰμύλον τι καὶ προσφιλὲς εἶχεν ἐν τῷ διαλέγεσθαι καὶ βοηθητικὸς ἦν τοῖς πένησι καὶ πρὸς τὰς ἐχθρας ἐπιεικῆς καὶ μέτριος.
- 4 Ἄ δὲ φύσει μὴ προσῆν αὐτῷ, καὶ ταῦτα μιμούμενος ἐπιστεύετο μᾶλλον τῶν ἐχόντων, ὡς εὐλαβῆς καὶ κόσμιος ἀνὴρ καὶ μάλιστα δὴ τὸ ἴσον ἀγαπῶν καὶ δυσχεραίνων,

εἴ τις τὰ παρόντα κινοίη καὶ νεωτέρων ὀρέγοιτο· τούτοις γὰρ ἔξηπάτα τοὺς πολλούς. Ὁ δὲ Σόλων ταχὺ τὸ ἦθος 5
 ἐφώρασεν αὐτοῦ καὶ τὴν ἐπιβουλήν· πρῶτος ἐγκατείδεν· οὐ μὴν ἐμίσησεν, ἀλλ' ἐπειραῖτο πραῦνειν καὶ νουθετεῖν, καὶ πρὸς αὐτὸν ἔλεγε καὶ πρὸς ἑτέρους ὡς, εἴ τις ἐξέλαι τὸ φιλόπρωτον αὐτοῦ τῆς ψυχῆς καὶ τὴν ἐπιθυμίαν ἰάσαιτο τῆς τυραννίδος, οὐκ ἔστιν ἄλλος εὐφυέστερος πρὸς ἀρετὴν οὐδὲ βελτίων πολίτης. Ἀσχομένων δὲ τῶν περὶ 6
 Θέσπιν ἤδη τὴν τραγωδίαν κινεῖν καὶ διὰ τὴν καινότητα τοὺς πολλοὺς ἄγοντος τοῦ πράγματος, οὐπω δ' εἰς ἄμιλλαν ἐναγώνιον ἔξηγμένον, φύσει φιλήκοος ὢν καὶ φιλομαθῆς ὁ Σόλων, ἔτι μᾶλλον ἐν γῆρα σχολῇ καὶ παιδιᾷ καὶ νῆ Δία πότοις καὶ μουσικῇ παραπέμπων ἑαυτόν, ἐθεᾶτο τὸν Θέσπιν αὐτὸν ὑποκρινόμενον, ὥσπερ ἔθος ἦν τοῖς παλαιοῖς. Μετὰ δὲ τὴν θέαν προσαγορεύσας αὐτὸν 7
 ἠρώτησεν, εἰ τοσούτων ἐναντίον οὐκ αἰσχύνεται τηλικαῦτα ψευδόμενος. Φήσαντος δὲ τοῦ Θέσπιδος, μὴ δεινὸν εἶναι τὸ μετὰ παιδιᾶς λέγειν τὰ τοιαῦτα καὶ πράσσειν, σφόδρα τῇ βακτηρίᾳ τὴν γῆν ὁ Σόλων πατάξας „Ταχὺ μέντοι τὴν παιδιᾶν“ ἔφη „ταύτην ἐπαινοῦντες οὕτω καὶ τιμῶντες εὐρήσομεν ἐν τοῖς συμβολαίοις.“

XXX. Ἐπεὶ δὲ κατατρώσας αὐτὸς ἑαυτόν ὁ Πεισί- 1
 στρατος καθῆκεν εἰς ἀγορὰν ἐπὶ ζεύγους κομιζόμενος καὶ παρῶξυνε τὸν δῆμον ὡς διὰ τὴν πολιτείαν ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν ἐπιβεβουλευμένος, καὶ πολλοὺς εἶχεν ἀγανακτοῦντας καὶ βοῶντας, προσελθὼν ἐγγὺς ὁ Σόλων καὶ παραστάς „Οὐ καλῶς“ εἶπεν „ὦ παῖ Ἴπποκράτους, ὑποκρίνη τὸν Ὀμηρικὸν Ὀδυσσεᾶ· ταῦτα γὰρ ποιεῖς τοὺς πολίτας παρακρούμενος, οἷς ἐκεῖνος τοὺς πολεμίους ἔξηπάτησεν αἰκισάμενος ἑαυτόν.“ Ἐκ τούτου τὸ μὲν πλῆ- 2

3 ἦθος ἦν ἔτοιμον ὑπερμαχεῖν τοῦ Πεισιστράτου καὶ συνῆλ-
θεν εἰς ἐκκλησίαν ὁ δῆμος. Ἀρίστωνος δὲ γράψαντος,
ὅπως δοθῶσι πεντήκοντα κορυνηφόροι τῷ Πεισιστράτῳ
φυλακὴ τοῦ σώματος, ἀντεῖπεν ὁ Σόλων ἀναστάς καὶ
πολλὰ διεξῆλθεν ὁμοια τούτοις, οἷς διὰ τῶν ποιημάτων
γέγραφεν·

Εἰς γὰρ γλῶσσαν ὄρατε καὶ εἰς ἔπη αἰμύλου ἀνδρός.

Ὑμῶν δ' εἷς μὲν ἕκαστος ἄλώπεκος ἴχνησι βαίνει,

σύμπασιν δ' ὑμῖν χαῦνος ἔνεστι νόος.

4 Ὅρῶν δὲ τοὺς μὲν πένητας ὠρμημένους χαρίζεσθαι τῷ
Πεισιστράτῳ καὶ θορυβοῦντας, τοὺς δὲ πλουσίους ἀπο-
διδράσκοντας καὶ ἀποδειλιῶντας, ἀπῆλθεν εἰπών, ὅτι
τῶν μὲν ἔστι σοφώτερος, τῶν δ' ἀνδρειότερος· σοφώτε-
ρος μὲν τῶν μὴ συνιέντων τὸ πραττόμενον, ἀνδρειότε-
ρος δὲ τῶν συνιέντων μὲν, ἐναντιοῦσθαι δὲ τῇ τυραννίδι
5 φοβουμένων. Τὸ δὲ ψήφισμα κυρώσας ὁ δῆμος οὐδὲ
περὶ τοῦ πλήθους ἔτι τῶν κορυνηφόρων διεμικρολογεῖτο
πρὸς τὸν Πεισιστράτον, ἀλλ' ὅσους ἐβούλετο τρέφοντα
καὶ συνάγοντα φανερώς περιεώρα, μέχρι τὴν ἀκρόπολιν
6 κατέσχε. Γενομένου δὲ τούτου καὶ τῆς πόλεως συν-
ταραχθείσης, ὁ μὲν Μεγακλῆς εὐθύς ἔφυγε μετὰ τῶν ἄλ-
λων Ἀλκμαιωνιδῶν, ὁ δὲ Σόλων ἤδη μὲ ἦν σφόδρα γέ-
ρων καὶ τοὺς βοηθοῦντας οὐκ εἶχεν, ὁμοῦς δὲ προῆλθεν
εἰς ἀγορὰν καὶ διελέχθη πρὸς τοὺς πολίτας, τὰ μὲν κα-
κίζων τὴν ἀβουλίαν αὐτῶν καὶ μαλακίαν, τὰ δὲ παροξύ-
νων ἔτι καὶ παρακαλῶν μὴ προέσθαι τὴν ἐλευθερίαν· ὅτε
καὶ τὸ μνημονευόμενον εἶπεν, ὡς πρῶην μὲν ἦν αὐτοῖς
εὐμαρέστερον τὸ κωλύσαι τὴν τυραννίδα συνισταμένην,
7 νῦν δὲ μεῖζόν ἐστι καὶ λαμπρότερον ἐκκόψαι καὶ ἀνελεῖν
συνεστῶσαν ἤδη καὶ πεφυκυῖαν. Οὐδενὸς δὲ προσέχον-

τος αὐτῷ διὰ τὸν φόβον, ἀπῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν τὴν ἑαυ-
 τοῦ, καὶ λαβὼν τὰ ὄπλα καὶ πρὸ τῶν θυρῶν θέμενος εἰς
 τὸν στενωπὸν „Ἐμοὶ μὲν“ εἶπεν „ὡς δυνατὸν ἦν βεβοή- 8
 θηται τῇ πατρίδι καὶ τοῖς νόμοις.“ Καὶ τὸ λοιπὸν ἡσυ-
 χίαν ἤγε, καὶ τῶν φίλων φεύγειν παραινούντων οὐ προσ-
 εἶχεν, ἀλλὰ ποιήματα γράφων ᾠνείδιζε τοῖς Ἀθηναίοις:

Εἰ δὲ πεπόνθατε λυγρὰ δι' ὑμετέστην κακότητα,

μὴ θεοῖσιν τούτων μῆνιν ἐπαμφέρετε.

αὐτοὶ γὰρ τούτους ἠϋξήσατε ῥύματα δόντες,

καὶ διὰ ταῦτα κακὴν ἔσχετε δουλοσύνην.

XXXI. Ἐπὶ τούτοις δὲ πολλῶν νουθετούντων αὐτὸν 1
 ὡς ἀποθανούμενον ὑπὸ τοῦ τυράννου καὶ πυνθανομέ-
 νων, τίνι πεποιθῶς οὕτως ἀπονοεῖται „Τῷ γῆρα“ εἶπεν.
 Οὐ μὴν ἀλλ' ὁ Πεισίστρατος ἐγκρατῆς γενόμενος τῶν 2
 πραγμάτων οὕτως ἐξεθεράπευσε τὸν Σόλωνα τιμῶν καὶ
 φιλοφρονούμενος καὶ μεταπεμπόμενος, ὥστε καὶ σύμ- 3
 βουλον εἶναι καὶ πολλὰ τῶν πρᾶσσομένων ἐπαινεῖν. Καὶ
 γὰρ ἐφύλαττε τοὺς πλείστους νόμους τῶν Σόλωνος ἐμ-
 μένων πρῶτος αὐτὸς καὶ τοὺς φίλους ἀναγκάζων ὅς γε
 καὶ φόνου προσκληθεῖς εἰς Ἄρειον πάγον ἤδη τυραννῶν
 ἀπῆντησε κοσμίως ἀπολογησόμενος, ὁ δὲ κατήγορος οὐχ 4
 ὑπήκουσε· καὶ νόμους αὐτὸς ἑτέρους ἔγραψεν, ὧν ἔστι
 καὶ ὁ τοὺς πηρωθέντας ἐν πολέμῳ δημοσίᾳ τρέφεσθαι
 κελεύων. Τοῦτο δὲ φησὶν Ἡρακλείδης καὶ πρότερον ἐπὶ 4
 Θερσίππῳ πηρωθέντι τοῦ Σόλωνος ψηφισαμένου μιμή-
 σασθαι τὸν Πεισίστρατον. Ὡς δ' ὁ Θεόφραστος ἰστόρηκε, 5
 καὶ τὸν τῆς ἀργίας νόμον οὐ Σόλων ἔθηκεν, ἀλλὰ Πει-
 σίστρατος, ᾧ τὴν τε χώραν ἐνεργοτέραν καὶ τὴν πόλιν
 ἠρεμαιοτέραν ἐποίησεν. Ὁ δὲ Σόλων ἀψάμενος μεγάλης 6
 τῆς περὶ τὸν Ἀτλαντικὸν λόγον ἢ μῦθον πραγματείας,

ὄν διήκουσε τῶν περὶ Σάιν λογίων προσήκοντα τοῖς Ἀθηναίοις, ἐξέκαμεν, οὐ δι' ἀσχολίαν, ὡς Πλάτων φησίν, ἀλλὰ μᾶλλον ὑπὸ γήρωσ, φοβηθεὶς τὸ μέγεθος τῆς γραφῆς. Ἐπεὶ σχολῆς γε περιουσίαν αὐτῷ μηνύουσιν αἱ τοιαῦται φωναί·

Γηράσκω δ' αἰεὶ πολλὰ διδασκόμενος·
καὶ

Ἔργα δὲ Κυπρογενοῦς νῦν μοι φίλα καὶ Διονύσου καὶ Μουσέων, ἃ τίθησ' ἀνδράσιν εὐφροσύνας.

1 XXXII. Ὡς δὲ χώρας καλῆς ἔδαφος ὁ Πλάτων ἔρημον, αὐτῷ δὲ πῶς κατὰ συγγένειαν προσῆκον, ἐξεργάσασθαι καὶ διακοσμήσαι φιλοτιμούμενος τὴν Ἀτλαντικὴν ὑπόθεσιν, πρόθυρα μὲν μεγάλα καὶ περιβόλους καὶ αὐτὰς τῇ ἀρχῇ περιέθηκεν, οἷα λόγος οὐδεὶς ἄλλος ἔσχεν οὐδὲ μῦθος οὐδὲ ποίησις, ὅψε δ' ἀρξάμενος προκατέλυσε τοῦ ἔργου τὸν βίον, ὅσῳ μᾶλλον εὐφραίνει τὰ γεγραμμένα,

2 τοῖς ἀπολειφθεῖσιν ἀνιάσας. Ὡς γὰρ ἡ πόλις τῶν Ἀθηναίων τὸ Ὀλυμπιεῖον, οὕτως ἡ Πλάτωνος σοφία τὸν Ἀτλαντικὸν ἐν πολλοῖς καλοῖς μόνον ἔργον ἀτελὲς ἔσχηκεν.

3 Ἐπεβίωσε δ' οὖν ὁ Σόλων ἀρξαμένου τοῦ Πεισιστράτου τυραννεῖν, ὡς μὲν Ἡρακλείδης ὁ Ποντικὸς ἱστορεῖ, συγχρὸν χρόνον, ὡς δὲ Φανίας ὁ Λέσβιος ἐλάττονα δυεῖν ἔτων. Ἐπὶ Κωμίου μὲν γὰρ ἤρξατο τυραννεῖν Πεισιστράτος, ἔφ' Ἡγεστράτου δὲ Σόλωνά φησιν ὁ Φανίας ἀποθανεῖν τοῦ μετὰ Κωμίαν ἀρξάντος. Ἡ δὲ διασπορὰ κατακαυθέντος αὐτοῦ τῆς τέφρας περὶ τὴν Σαλαμινίω νῆσον ἔστι μὲν διὰ τὴν ἀτοπίαν ἀπίθανος παντάπασι καὶ μυθώδης, ἀναγέγραπται δ' ὑπὸ τ' ἄλλων ἀνδρῶν ἀξιολόγων καὶ Ἀριστοτέλους τοῦ φιλοσόφου.

Π Ε Ρ Ι Κ Λ Η Σ.

Ι. Ξένους τινὰς ἐν Ῥώμῃ πλουσίους κυνῶν τέκνα 1
καὶ πιθήκων ἐν τοῖς κόλποις περιφέροντας καὶ ἀγαπῶν-
τας ἰδὼν ὁ Καῖσαρ, ὡς ἕοικεν, ἠρώτησεν, εἰ παιδία
παρ' αὐτοῖς οὐ τίκτουσιν αἱ γυναῖκες, ἡγεμονικῶς σφό-
δρα νουθετήσας τοὺς τὸ φύσει φιλητικὸν ἐν ἡμῖν καὶ
φιλόστοργον εἰς θηρία καταναλίσκοντας ἀνθρώποις ὀφει-
λόμενον. Ἄρ' οὖν, ἐπεὶ φιλομαθές τι κέκτηται καὶ φιλο- 2
θέαμον ἡμῶν ἡ ψυχὴ φύσει, λόγον ἔχει ψέγειν τοὺς
καταχρωμένους τούτῳ πρὸς τὰ μηδεμιᾶς ἄξια σπουδῆς
ἀκούσματα καὶ θεάματα, τῶν δὲ καλῶν καὶ ὠφελίμων
παραμελοῦντας; Τῇ μὲν γὰρ αἰσθήσει, κατὰ [πάθος]
τὴν πληγὴν ἀντιλαμβανομένη τῶν προστυγχανόντων
ἴσως ἀνάγκη πᾶν τὸ φαινόμενον, ἂν τε χρήσιμον ἂν τ'
ἄχρηστον ἦ, θεωρεῖν, τῷ νῷ δ' ἕκαστος εἰ βούλοιο
χρησθαι, καὶ τρέπειν ἑαυτὸν αἰεὶ καὶ μεταβάλλειν ῥᾶστα
πρὸς τὸ δοκοῦν πέφυκεν, ὥστε χρὴ διώκειν τὸ βέλτιστον,
ἵνα μὴ θεωρῇ μόνον, ἀλλὰ καὶ τρέφεται τῷ θεωρεῖν.
Ὡς γὰρ ὀφθαλμῷ χρῶα πρόσφορος, ἥς τὸ ἀνθηρὸν ἅμα καὶ 3
τερπνὸν ἀναζωπυρεῖ καὶ τρέφει τὴν ὄψιν, οὕτω τὴν
διάνοιαν ἐπάγειν δεῖ θεάμασιν, ἃ τῷ χαίρειν πρὸς τὸ
οἰκτεῖον αὐτὴν ἀγαθὸν ἐκκαλεῖ. Ταῦτα δ' ἔστιν ἐν τοῖς 4
ἅπ' ἀρετῆς ἔργοις, ἃ καὶ ζῆλόν τινα καὶ προθυμίαν ἀγω-
γὸν εἰς μίμησιν ἐμποιεῖ τοῖς ἱστορήσασιν· ἐπεὶ τῶν γ' ἄλ-
λων οὐκ εὐθύς ἀκολουθεῖ τῷ θαυμάσαι τὸ πραχθὲν δομῇ
πρὸς τὸ πρᾶξαι· πολλάκις δὲ καὶ τοῦναντίον, χαίροντες
τῷ ἔργῳ τοῦ δημιουργοῦ καταφρονοῦμεν, ὡς ἐπὶ τῶν

μύρων καὶ τῶν ἀλουργῶν, τούτοις μὲν ἠδόμεθα, τοὺς δὲ βιαφεῖς καὶ μυρεψοὺς ἀνελευθέρους ἠγούμεθα καὶ βαναύσους. Διὸ καλῶς μὲν Ἀντισθένης ἀκούσας ὅτι σπουδαῖός ἐστιν αὐλητῆς Ἴσμηνίας, „Ἄλλ' ἄνθρωπος“ ἔφη
 5 „μοχθηρός· οὐ γὰρ ἂν οὕτω σπουδαῖος ἦν αὐλητῆς“ ὁ δὲ Φίλιππος πρὸς τὸν υἱὸν ἐπιτερωῶς ἔν τινι πότῳ ψήλαντα καὶ τεχνικῶς εἶπεν· „Οὐκ αἰσχύνῃ καλῶς οὕτω ψάλλον;“ Ἀρκεῖ γάρ, ἂν βασιλεὺς ἀκροᾶσθαι ψαλλόντων σχολάζῃ, καὶ πολὺ νέμει ταῖς Μούσαις ἐτέρων ἀγωνιζομένων τὰ τοιαῦτα θεατῆς γινόμενος.

1 Π. Ἡ δ' αὐτουργία τῶν ταπεινῶν τῆς εἰς τὰ καλὰ ἔραθυμίας μάρτυρα τὸν ἐν τοῖς ἀχρήστοις πόνον παρέχεται καθ' αὐτῆς· καὶ οὐδεὶς εὐφυῆς νέος ἢ τὸν ἐν Πίσῃ θεασάμενος Δία γενέσθαι Φειδίας ἐπεθύμησεν ἢ τὴν Ἦραν τὴν ἐν Ἄργει Πολύκλειτος, οὐδ' Ἀνακρέων ἢ Φιλήμων ἢ Ἀρχίλοχος ἡσθεῖς αὐτῶν τοῖς ποιήμασιν. Οὐ γὰρ ἀναγκαῖον, εἰ τέρπει τὸ ἔργον ὡς χαρίεν, ἄξιον σπουδῆς εἶναι τὸν εἰργασμένον. Ὅθεν οὐδ' ὠφελεῖ τὰ τοιαῦτα τοὺς θεωμένους, πρὸς ἃ μιμητικὸς οὐ γίνεται ζῆλος οὐδ' ἀνάδοσις κινουῖσα προθυμίαν καὶ ὁρμὴν ἐπὶ τὴν ἔξομοίωσιν. Ἄλλ' ἢ γ' ἀρετὴ ταῖς πράξεσιν εὐθύς οὕτω διατίθησιν, ὥσθ' ἅμα θαυμάζεσθαι τὰ ἔργα· καὶ ζηλοῦσθαι τοὺς εἰργασμένους. Τῶν μὲν γὰρ ἐκ τύχης ἀγαθῶν τὰς κτήσεις καὶ ἀπολαύσεις, τῶν δ' ἀπ' ἀρετῆς τὰς πράξεις ἀγαπῶμεν, καὶ τὰ μὲν ἡμῖν παρ' ἐτέρων, τὰ δὲ μᾶλλον ἐτέροις παρ' ἡμῶν ὑπάρχειν βουλόμεθα. Τὸ γὰρ καλὸν ἐφ' αὐτὸ πρακτικῶς κινεῖ καὶ πρακτικὴν εὐθύς ὁρμὴν ἐντίθησιν, ἡθοποιοῦν οὐ τῇ μιμήσει τὸν θεατὴν, ἀλλὰ τῇ ἱστορίᾳ τοῦ ἔργου τὴν προαίρεσιν παρεχόμενον. Ἔδοξεν οὖν καὶ ἡμῖν ἐνδιατριῆσαι τῇ περὶ τοὺς

βίους ἀναγραφῆ. καὶ τοῦτο τὸ βιβλίον δέκατον συντετάχαμεν τὸν Περικλέους βίον καὶ τὸν Φαβίου Μαξίμου τοῦ διαπολεμήσαντος πρὸς Ἀννίβαν περιέχον, ἀνδρῶν κατὰ τε τὰς ἄλλας ἀρετὰς ὁμοίων, μάλιστα δὲ πραότητα καὶ δικαιοσύνην, καὶ τῷ δύνασθαι φέρειν δῆμων καὶ συναρχόντων ἀγνωμοσύνας ὠφελιμωτάτων ταῖς πατρίσι γενομένων. Εἰ δ' ὀρθῶς στοχαζόμεθα τοῦ δέοντος, ἔξεστι κρίνειν ἐκ τῶν γραφομένων.

III. Περικλῆς γὰρ ἦν τῶν μὲν φυλῶν Ἀκαμαντίδης, 1
 τῶν δὲ δῆμων Χολαργεύς, οἴκου δὲ καὶ γένους τοῦ πρώτου κατ' ἀμφοτέρους. Ξάνθιππος γὰρ ὁ νικήσας ἐν Μυκάλη τοὺς βασιλέως στρατηγούς ἔγημεν Ἀγαρίστην Κλεισθένους ἔγγονον, ὃς ἐξήλασε Πεισιστρατίδας καὶ κατέλυσε τὴν τυραννίδα γενναίως καὶ νόμους ἔθετο καὶ πολιτείαν ἄριστα κεκραμένην πρὸς ὁμόνοιαν καὶ σωτηρίαν κατέστησεν. 2
 Αὕτη κατὰ τοὺς ἵππους ἔδοξε τεκεῖν 3
 λέοντα, καὶ μεθ' ἡμέρας ὀλίγας ἔτεκε Περικλέα, τὰ μὲν ἄλλα τὴν ἰδέαν τοῦ σώματος ἄμεμπτον, προμήκη δὲ τῇ κεφαλῇ καὶ ἀσύμμετρον. 4
 Ὅθεν αἱ μὲν εἰκόνες αὐτοῦ σχεδὸν ἅπασαι κράνεσι περιέχονται, μὴ βουλομένων, ὡς ἔοικε, τῶν τεχνιτῶν ἐξονειδίζειν. Οἱ δ' Ἀττικοὶ ποιηταὶ σχινοκέφαλον αὐτὸν ἐκάλουν· τὴν γὰρ σκίλλαν ἔστιν ὅτε καὶ σχῖνον ὀνομάζουσι. 5
 Τῶν δὲ κωμικῶν ὁ μὲν Κρατῖνος ἐν Χείρῳσι Στάσις δέ (φησί) καὶ πρ ε σ β υ γ ε ν ἡ ς Κ ρ ό ν ο ς ἀ λ λ ῆ λ ο ι σ ι μ ι γ έ ν τ ε μ έ γ ι σ τ ο ν τ ί κ τ ε τ ο ν τ ύ ρ α ν ν ο ν, ὃ ν δ ῆ κ ε φ α λ η γ ε ρ έ τ α ν θ ε ο ἰ κ α λ έ ο υ σ ι καὶ πάλιν ἐν Νεμέσει Μόλ', ὧ Ζ ε ὕ ξ έ ν ι ε καὶ κ α ρ α ἰ έ. 6
 Τηλεκλείδης δὲ ποτὲ μὲν ὑπὸ τῶν πραγμάτων ἠπορημένον καθῆσθαι φησιν αὐτὸν ἐν τῇ πόλει κ α ρ η β α

ροῦντα, ποτὲ δὲ μόνον ἐκ κεφαλῆς ἐν-
 δεκακλίνου θόρουβον πολὺν ἔξανα-
 7 τέλλειν· ὁ δ' Εὐπόλις ἐν τοῖς Δήμοις πυνθανόμενος
 περὶ ἐκάστου τῶν ἀναβεβηκότων ἔξ ἄδου δημαγωγῶν, ὡς
 ὁ Περικλῆς ὠνομάσθη τελευταῖος·

“Ὅ τι περ κεφάλαιον τῶν κάτωθεν ἤγαγες.

1 IV. Διδάσκαλον δ' αὐτοῦ τῶν μουσικῶν οἱ πλεῖστοι
 Δάμωνα γενέσθαι λέγουσιν, οὗ φασι δεῖν τοῦνομα βρα-
 χύνοντας τὴν προτέραν συλλαβὴν ἐκφέρειν· Ἀριστοτέ-
 λης δὲ παρὰ Πυθοκλείδῃ μουσικὴν διαπονηθῆναι τὸν
 2 ἄνδρα φησίν. Ὁ δὲ Δάμων ἔοικεν ἄκρος ὢν σοφιστῆς
 καταδύεσθαι μὲν εἰς τὸ τῆς μουσικῆς ὄνομα πρὸς τοὺς
 πολλοὺς ἐπικρουπτόμενος τὴν δεινότητα, τῷ δὲ Περικλεῖ
 3 συνῆν καθάπερ ἀθλητῇ τῶν πολιτικῶν ἀλείπτῃς καὶ
 διδάσκαλος. Οὐ μὴν ἔλαθεν ὁ Δάμων τῇ λύρᾳ παρα-
 καλύμματι χρώμενος, ἀλλ' ὡς μεγαλοπράγμων καὶ φι-
 λοτύραννος ἔξωστρακίσθη καὶ παρέσχε τοῖς κωμικοῖς
 4 διατριβήν. Ὁ γοῦν Πλάτων καὶ πυνθανόμενον αὐτοῦ
 τινα πεποίηκεν οὕτω·

Πρῶτον μὲν οὖν μοι λέξον, ἀντιβολῶ· σὺ γάρ,

ὡς φασιν, [ὦ] Χείρων ἐξέθρεψας Περικλέα.

5 Διήκουσε δὲ Περικλῆς καὶ Ζήνωνος τοῦ Ἐλεάτου πρα-
 γματευομένου περὶ φύσιν, ὡς Παρμενίδης, ἐλεγκτικὴν
 δέ τινα καὶ δι' ἀντιλογίας κατακλείουσιν εἰς ἀπορίαν
 ἔξασκήσαντος ἔξιν, ὡς ποι καὶ Τίμων ὁ Φλειάσιος εἴρη-
 κε διὰ τούτων·

Ἄμφοτερογλώσσου τε μέγα σθένος οὐκ ἀλαπαδνὸν

Ζήνωνος, πάντων ἐπιλήπτορος.

6 Ὁ δὲ πλεῖστα Περικλεῖ συγγενόμενος καὶ μάλιστα περι-
 θεὶς ὄγκον αὐτῷ καὶ φρόνημα δημαγωγίας ἐμβριθέστε-

ρον, ὅλως τε μετεωρίσας καὶ συνεξάρας τὸ ἀξίωμα τοῦ ἤθους, Ἀναξαγόρας ἦν ὁ Κλαζομένιος, ὃν οἱ τότε ἄνθρωποι Νοῦν προσηγόρευον, εἴτε τὴν σύνεσιν αὐτοῦ μεγάλην εἰς φυσιολογίαν καὶ περιττὴν διαφανεῖσαν θαυμάσαντες, εἴθ' ὅτι τοῖς ὄλοις πρῶτος οὐ τύχην οὐδ' ἀνάγκην διακοσμήσεως ἀρχὴν, ἀλλὰ νοῦν ἐπέστησε καθαρὸν καὶ ἄκρατον ἐν μεμειγμένοις πᾶσι τοῖς ἄλλοις ἀποκρίνοντα τὰς ὁμοιομερείας.

V. Τοῦτον ὑπερφυῶς τὸν ἄνδρα θαυμάσας ὁ Περικλῆς καὶ τῆς λεγομένης μετεωρολογίας καὶ μεταρσιολεσχίας ὑποπιμπλάμενος οὐ μόνον, ὡς ἔοικε, τὸ φρόνημα σοβαρὸν καὶ τὸν λόγον ὑψηλὸν εἶχε καὶ καθαρὸν ὀχλικῆς καὶ πανούργου βωμολοχίας, ἀλλὰ καὶ προσώπου σύστασις ἄθρυπτος εἰς γέλωτα καὶ πρᾶότης πορείας καὶ καταστολὴ περιβολῆς πρὸς οὐδὲν ἐκταραττομένη πάθος ἐν τῷ λέγειν καὶ πλάσμα φωνῆς ἀθύρουβον, καὶ ὅσα τοιαῦτα πάντας θαυμαστῶς ἐξέπληττε. Λοιδορούμενος γοῦν ποτε καὶ κακῶς ἀκούων ὑπὸ τινος τῶν βδελυρῶν καὶ ἀκολάστων ὄλην ἡμέραν ὑπέμεινε σιωπῇ κατ' ἀγοράν, ἅμα τι τῶν ἐπειγόντων καταπραττόμενος· ἐσπέρας δ' ἀπήει κοσμίως οἴκαδε παρακολουθοῦντος τοῦ ἀνθρώπου καὶ πάση χρωμένου βλασφημίᾳ πρὸς αὐτόν. Ὡς δ' ἔμελλεν εἰσιέναι σκότους ὄντος ἤδη, προσέταξέ τινι τῶν οἰκετῶν φῶς λαβόντι παραπέμψαι καὶ καταστῆσαι πρὸς τὴν οἰκίαν τὸν ἄνθρωπον. Ὁ δὲ ποιητὴς Ἰων μοθωνικὴν φησι τὴν ὁμιλίαν καὶ ὑπότυφον εἶναι τοῦ Περικλέους, καὶ ταῖς μεγαλαυχίαις αὐτοῦ πολλὴν ὑπεροψίαν ἀναμεμεῖχθαι καὶ περιφρόνησιν τῶν ἄλλων· ἐπαινεῖ δὲ τὸ Κίμωνος ἐμμελὲς καὶ ὑγρὸν καὶ μεμουςωμένον ἐν ταῖς συμπεριφοραῖς. Ἄλλ' Ἰωνα μὲν, ὥσπερ τραγικὴν διδασκαλίαν

ἀξιοῦντα τὴν ἀρετὴν ἔχειν τι πάντως καὶ σατυρικὸν μέρος, εἴωμεν· τοὺς δὲ τοῦ Περικλέους τὴν σεμνότητα δοξοκοπίαν τε καὶ τῦφον ἀποκαλοῦντας ὁ Ζήνων παρεκάλει καὶ αὐτούς τι τοιοῦτο δοξοκοπεῖν, ὡς τῆς προσποιήσεως αὐτῆς τῶν καλῶν ὑποποιούσης τινὰ ληληθίως ζῆλον καὶ συνήθειαν.

- 1 VI. Οὐ μόνον δὲ ταῦτα τῆς Ἀναξαγόρου συνουσίας ἀπέλαυσε Περικλῆς, ἀλλὰ καὶ δεισιδαιμονίας δοκεῖ γενέσθαι καθυπέριτος, ἦν τὸ πρὸς τὰ μετέωρα θάμβος ἐνεργάζεται τοῖς αὐτῶν τε τούτων τὰς αἰτίας ἀγνοοῦσι καὶ περὶ τὰ θεία δαιμονῶσι καὶ ταραττομένοις δι' ἀπειρίαν αὐτῶν, ἦν ὁ φυσικὸς λόγος ἀπαλλάττων ἀντὶ τῆς φοβερᾶς καὶ φλεγμαιοῦσης δεισιδαιμονίας τὴν ἀσφαλῆ μετ'
- 2 ἐλπίδων ἀγαθῶν εὐσέβειαν ἐνεργάζεται. Λέγεται δέ ποτε κριοῦ μονόκερω κεφαλὴν ἔξ ἀγροῦ τῷ Περικλεῖ κομισθῆναι, καὶ Λάμπωνα μὲν τὸν μάντιν, ὡς εἶδε τὸ κέρας ἰσχυρὸν καὶ στερεὸν ἐκ μέσου τοῦ μετώπου πεφυκός, εἰπεῖν, ὅτι δυεῖν οὐσῶν ἐν τῇ πόλει δυναστειῶν, τῆς Θουκυδίδου καὶ Περικλέους, εἰς ἓνα περιστήσεται τὸ κράτος, παρ' ᾧ γένοιτο τὸ σημεῖον· τὸν δ' Ἀναξαγόραν τοῦ κρανίου διακοπέντος ἐπιδειῖσαι τὸν ἐγκέφαλον οὐ πεπληρωκότα τὴν βᾶσιν, ἀλλ' ὄξυν ὥσπερ ᾠδὸν ἐκ τοῦ παντός ἀγγείου συνωλισθηκότα κατὰ τὸν τόπον ἐκείνον,
- 3 ὅθεν ἡ ῥίζα τοῦ κέρατος εἶχε τὴν ἀρχήν. Καὶ τότε μὲν θαυμασθῆναι τὸν Ἀναξαγόραν ὑπὸ τῶν παρόντων, ὀλίγη δ' ὕστερον τὸν Λάμπωνα, τοῦ μὲν Θουκυδίδου καταλυθέντος, τῶν δὲ τοῦ δήμου πραγμάτων ὁμαλῶς ἀπάν-
- 4 των ὑπὸ τῷ Περικλεῖ γενομένων. Ἐκώλυε δ' οὐδέν, οἶμαι, καὶ τὸν φυσικὸν ἐπιτυγχάνειν καὶ τὸν μάντιν, τοῦ μὲν τὴν αἰτίαν, τοῦ δὲ τὸ τέλος καλῶς ἐκλαμβάνον-

τος· ὑπέκειτο γὰρ τῷ μὲν, ἐκ τίνων γέγονε καὶ πῶς πέ-
 φυκε, θεωρῆσαι, τῷ δέ, πρὸς τί γέγονε καὶ τί σημαί-
 νει, προειπεῖν. Οἱ δὲ τῆς αἰτίας τὴν εὐρεσιν ἀναίρεσιν 5
 εἶναι λέγοντες τοῦ σημείου οὐκ ἐπινοοῦσιν ἅμα τοῖς
 θείοις καὶ τὰ τεχνητὰ τῶν συμβόλων ἀθετοῦντες, ψόφους
 τε δίσκων καὶ φῶτα πυρσῶν καὶ γνωμόνων ἀποσκιασμούς·
 ὧν ἕκαστον αἰτία τινὴ καὶ κατασκευῇ σημεῖον εἶναί τινος
 πεποιήται. Ταῦτα μὲν οὖν ἴσως ἑτέρας ἐστὶ πραγματείας.

VII. Ὁ δὲ Περικλῆς νέος μὲν ὢν σφόδρα τὸν δῆμον 1
 εὐλαβεῖτο. Καὶ γὰρ ἐδόκει Πεισιστράτῳ τῷ τυράννῳ τὸ
 εἶδος ἐμφορῆς εἶναι, τὴν τε φωνὴν ἠδεῖαν οὔσαν αὐτοῦ
 καὶ τὴν γλῶτταν εὐτροχον ἐν τῷ διαλέγεσθαι καὶ ταχεῖαν
 οἱ σφόδρα γέροντες ἐξεπλήττοντο πρὸς τὴν ὁμοιότητα.
 Πλούτου δὲ καὶ γένους προσόντος αὐτῷ λαμπροῦ καὶ 2
 φίλων, οἱ πλεῖστον ἐδύναντο, φοβούμενος ἐξοστρακι-
 σθῆναι, τῶν μὲν πολιτικῶν οὐδὲν ἔπραττεν, ἐν δὲ ταῖς
 στρατείαις ἀνὴρ ἀγαθὸς ἦν καὶ φιλοκίνδυνος. Ἐπεὶ δ' 3
 Ἀριστείδης μὲν ἀποτεινῆκει καὶ Θεμιστοκλῆς ἐξεπεπτώ-
 κει, Κίμωνα δ' αἱ στρατεῖαι τὰ πολλὰ τῆς Ἑλλάδος ἐξω
 κατεῖχον, οὕτω δὴ φέρων ὁ Περικλῆς τῷ δήμῳ προσέ-
 νειμεν ἑαυτόν, ἀντὶ τῶν πλουσίων καὶ ὀλίγων τὰ τῶν
 πολλῶν καὶ πενήτων ἐλόμενος παρὰ τὴν αὐτοῦ φύσιν
 ἥκιστα δημοτικὴν οὔσαν. Ἄλλ', ὡς ἔοικε, δεδιώς μὲν 4
 ὑποψία περιπεσεῖν τυραννίδος, ὄρων δ' ἀριστοκρατικὸν
 τὸν Κίμωνα καὶ διαφερόντως ὑπὸ τῶν καλῶν καγαδιῶν
 ἀνδρῶν ἀγαπώμενον, ὑπῆλθε τοὺς πολλοὺς ἀσφάλειαν
 μὲν ἑαυτῷ, δύναμιν δὲ κατ' ἐκείνου παρασκευαζόμενος.
 Εὐθύς δὲ καὶ τοῖς περὶ τὴν δίαιταν ἑτέραν τάξιν ἐπέ- 5
 θηκεν. Ὀδόν τε γὰρ ἐν ἄστει μίαν ἑωρᾶτο τὴν ἐπ' ἀγο-
 ράν καὶ τὸ βουλευτήριον πορευόμενος, κλήσεις τε δει-

- πνων καὶ τὴν τοιαύτην ἅπασαν φιλοφροσύνην καὶ συνήθειαν ἐξέλιπεν, ὡς ἐν οἷς ἐπολιτεύσατο χρόνοις μακροῖς γενομένοις πρὸς μηδένα τῶν φίλων ἐπὶ δεῖπνον ἔλθειν, πλὴν Εὐρυπτολέμου τοῦ ἀνεψιοῦ γαμοῦντος ἄχρι τῶν
- 6 σπονδῶν παραγενόμενος εὐθύς ἐξανέστη. Δειναὶ γὰρ αἱ φιλοφροσύναι παντὸς ὄγκου περιγενέσθαι καὶ δυσφύλακτον ἐν συνηθείᾳ τὸ πρὸς δόξαν σεμνὸν ἐστὶ τῆς ἀληθινῆς δ' ἀρετῆς κάλλιστα φαίνεται τὰ μάλιστα φαινόμενα, καὶ τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν οὐδὲν οὕτω θαυμάσιον τοῖς ἑκτὸς ὡς ὁ καθ' ἡμέραν βίος τοῖς συνοῦσιν.
- 7 Ὁ δὲ καὶ τῷ δήμῳ τὸ συνεχὲς φεύγων καὶ τὸν κόρον οἶον ἐκ διαλειμμάτων ἐπλησίαζεν, οὐκ ἐπὶ παντὶ πράγματι λέγων οὐδ' αἰεὶ παριῶν εἰς τὸ πλῆθος, ἀλλ' ἑαυτὸν ὥσπερ τὴν Σαλαμινίαν τριήρη, φησὶ Κριτόλαος, πρὸς τὰς μεγάλας χρείας ἐπιδιδούς, τᾶλλα δὲ φίλους καὶ ῥήτορας ἐτέρους καθιεῖς ἔπραττεν. Ὦν ἓνα φασὶ γενέσθαι τὸν Ἐφιάλτην, ὃς κατέλυσε τὸ κράτος τῆς ἐξ Ἀρείου πάγου βουλῆς, πολλὴν κατὰ τὸν Πλάτωνα καὶ ἄκρατον τοῖς πολίταις ἔλευθερίαν οἰνοχοῶν, ὑφ' ἧς, ὥσπερ ἵππον, ἐξυβρίσαντα τὸν δῆμον οἱ κωμωδοποιοὶ λέγουσι „πειθαρχεῖν οὐκέτι τοῖς ἄλλοις ἀλλὰ δάκνειν τὴν Εὐβοίαν καὶ ταῖς νήσοις ἐπιπηδᾶν“.
- 1 VIII. Τῇ μέντοι περὶ τὸν βίον κατασκευῇ καὶ τῷ μεγέθει τοῦ φρονήματος ἀρμόζοντα λόγον, ὥσπερ ὄργανον, ἐξαρθυόμενος παρενέτεινε πολλαχοῦ τὸν Ἀναξαγόραν, οἶον βαφὴν τῇ ῥητορικῇ τὴν φυσιολογίαν ὑποχέομενος.
- 2 Τὸ γὰρ ὑψηλόνοον τοῦτο καὶ πάντῃ τελεσιουργόν, ὡς ὁ θεῖος Πλάτων φησὶ, πρὸς τῷ εὐφυῆς εἶναι κτησάμενος ἐκ φυσιολογίας, καὶ τὸ πρόσφορον

ἐλκύσας ἐπὶ τὴν τῶν λόγων τέχνην, πολὺ πάντων διή-
 νεγκε. Διὸ καὶ τὴν ἐπίκλησιν αὐτῷ γενέσθαι λέγουσι 3
 καίτοι τινὲς ἀπὸ τῶν οἷς ἐκόσμησε τὴν πόλιν, οἱ δ' ἀπὸ
 τῆς ἐν τῇ πολιτείᾳ καὶ ταῖς στρατηγίαις δυνάμεως Ὀλύμ-
 πιον αὐτὸν οἴονται προσαγορευθῆναι καὶ συνδραμεῖν
 οὐδὲν ἀπέοικεν ἀπὸ πολλῶν προσόντων τῷ ἀνδρὶ τὴν δό-
 ξαν. Αἱ μέντοι κωμωδίαί τῶν τότε διδασκάλων, σπουδῆ 4
 τε πολλὰς καὶ μετὰ γέλωτος ἀφεικότων φωνὰς εἰς αὐτόν,
 ἐπὶ τῷ λόγῳ μάλιστα τὴν προσωυμίαν γενέσθαι δηλοῦ-
 σι, βρο ν τ ᾱ ν μὲν αὐτὸν καὶ ἄ σ τ ρ ᾱ π τ ε ι ν, ὅτε δημη-
 γοροίη, δεινὸν δὲ κερ α υ ν ὸ ν ἐ ν γ λ ῶ σ σ η φ ἔ-
 ρ ε ι ν λεγόντων. Διαμνημονεύεται δέ τις καὶ Θουκυδίδου 5
 τοῦ Μελησίου λόγος εἰς τὴν δεινότητα τοῦ Περικλέους
 μετὰ παιδιᾶς εἰρημένος. Ἦν μὲν γὰρ ὁ Θουκυδίδης τῶν
 καλῶν καὶ ἀγαθῶν ἀνδρῶν καὶ πλεῖστον ἀντεπολιτεύσατο
 τῷ Περικλεῖ χρόνον. Ἀρχιδάμου δὲ τοῦ Λακεδαιμονίων
 βασιλέως πυνθανομένου, πότερον αὐτὸς ἢ Περικλῆς πα-
 λαίει βέλτιον „Ὅταν“ εἶπεν „ἐγὼ καταβάλω παλαίων, ἔ-
 κεινος ἀντιλέγων, ὡς οὐ πέπτωκε, νικᾷ καὶ μεταπεῖθει
 τοὺς ὀρῶντας.“ Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ Περικλῆς περὶ 6
 τὸν λόγον εὐλαβῆς ἦν, ὥστ' αἰεὶ πρὸς τὸ βῆμα βαδίζων
 ἤρχετο τοῖς θεοῖς μηδὲ δῆμα μηδὲν ἔκπεσεῖν ἄκοντος αὐ-
 τοῦ πρὸς τὴν προκειμένην χρεῖαν ἀνάρμοστον. Ἐγγρα- 7
 φον μὲν οὖν οὐδὲν ἀπολέλοιπε πλὴν τῶν ψηφισμάτων
 ἀπομνημονεύεται δ' ὀλίγα παντάπασιν· οἷον τὸ τὴν Αἴ-
 γιναν ὡς λήμην τοῦ Πειραιῶς ἀφελεῖν κελεῦσαι, καὶ τὸ
 τὸν πόλεμον ἤδη φάναι καθορᾶν ἀπὸ Πελοποννήσου
 προσφερόμενον. Καί ποτε τοῦ Σοφοκλέους, ὅτε συστρα- 8
 τηγῶν ἐξέπλευσε μετ' αὐτοῦ, παῖδα καλὸν ἐπαινέσαντος
 „Ὅ μόνον“ ἔφη „τὰς χεῖρας, ὧ Σοφόκλεις, δεῖ καθαρὰς

9 ἔχειν τὸν στρατηγόν, ἀλλὰ καὶ τὰς ὄψεις.“ Ὁ δὲ Στη-
σίμβροτος φησιν, ὅτι τοὺς ἐν Σάμῳ τεθνηκότας ἐγκω-
μιάζων ἐπὶ τοῦ βήματος ἀθανάτους ἔλεγε γεγονέναι
καθάπερ τοὺς θεούς· οὐδὲ γὰρ ἐκείνους αὐτοὺς δρῶμεν,
ἀλλὰ ταῖς τιμαῖς, ἃς ἔχουσι, καὶ τοῖς ἀγαθοῖς, ἃ πα-
ρέχουσιν, ἀθανάτους εἶναι τεκμαιρόμεθα· ταῦτ' οὖν
ὑπάρχειν καὶ τοῖς ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἀποθανοῦσιν.

1 IX. Ἐπεὶ δὲ Θουκυδίδης μὲν ἀριστοκρατικὴν τινα
τὴν τοῦ Περικλέους ὑπογράφει πολιτείαν, “λόγῳ μὲν
οὔσαν δημοκρατίαν, ἔργῳ δ' ὑπὸ τοῦ πρώτου ἀνδρὸς
ἀρχήν,, ἀλλοὶ δὲ πολλοὶ πρῶτον ὑπ' ἐκείνου φασὶ τὸν
δῆμον ἐπὶ κληρουχίας καὶ θεωρικὰ καὶ μισθῶν διανομὰς
προαχθῆναι κακῶς ἐθισθέντα καὶ γενόμενον πολυτελεῖ
καὶ ἀκόλαστον ὑπὸ τῶν τότε πολιτευμάτων ἀντὶ σώ-
φρονος καὶ αὐτουργοῦ, θεωρεῖσθω διὰ τῶν πραγμάτων
2 αὐτῶν ἢ αἰτία τῆς μεταβολῆς. Ἐν ἀρχῇ μὲν γάρ, ὥσπερ
εἴρηται, πρὸς τὴν Κίμωνος δόξαν ἀντιταττόμενος ὑπε-
ποιεῖτο τὸν δῆμον· ἐλαττούμενος δὲ πλούτῳ καὶ χρή-
μασιν, ἀφ' ὧν ἐκεῖνος ἀνελάμβανε τοὺς πένητας, δεῖπνόν
τε καθ' ἡμέραν τῷ δεομένῳ παρέχων Ἀθηναίων καὶ
τοὺς πρεσβυτέρους ἀμφιεννύων, τῶν τε χωρίων τοὺς
φραγμοὺς ἀφαιρῶν, ὅπως ὀπωρίζωσιν οἱ βουλόμενοι,
τούτοις ὁ Περικλῆς καταδημαγωγούμενος τρέπεται πρὸς
τὴν τῶν δημοσίων διανομήν, συμβουλευσάντος αὐτῷ
3 Δαμωνίδου τοῦ Οἴηθεν, ὡς Ἀριστοτέλης ἱστόρηκε. Καὶ
ταχὺ θεωρικοῖς καὶ δικαστικοῖς λήμμασιν ἄλλαις τε μι-
σθοφοραῖς καὶ χορηγίαις συνδεκάσας τὸ πλῆθος ἐχρῆτο
κατὰ τῆς ἐξ Ἀρείου πάγου βουλῆς, ἧς αὐτὸς οὐ μετεῖχε
διὰ τὸ μῆτ' ἀρχῶν μῆτε θεσμοθέτης μῆτε βασιλεὺς μῆτε
4 πολέμαρχος λαχεῖν. Αὗται γὰρ αἱ ἀρχαὶ κληρωταί τ'

ἦσαν ἐκ παλαιοῦ καὶ δι' αὐτῶν οἱ δοκιμασθέντες ἀνέ-
 βαινον εἰς Ἄρειον πάγον. Διὸ καὶ μᾶλλον ἰσχύσας ὁ 5
 Περικλῆς ἐν τῷ δήμῳ κατεστασίασε τὴν βουλήν, ὥστε
 τὴν μὲν ἀφαιρεθῆναι τὰς πλείστας κρίσεις δι' Ἐφιάλτου,
 Κίμωνα δ' ὡς φιλολάκωνα καὶ μισόδημον ἔξοστρακι-
 σθῆναι, πλούτῳ μὲν καὶ γένει μηδενὸς ἀπολειπόμενον,
 νίκας δὲ καλλίστας νενικηκότα τοὺς βαρβάρους καὶ χρη-
 μάτων πολλῶν καὶ λαφύρων ἐμπεπληκότα τὴν πόλιν,
 ὡς ἐν τοῖς περὶ ἐκείνου γέγραπται. Τοσοῦτον ἦν τὸ κρά-
 τος ἐν τῷ δήμῳ τοῦ Περικλέους.

X. Ὁ μὲν οὖν ἔξοστρακισμὸς ὠρισμένην εἶχε νόμῳ 1
 δεκαετίαν τοῖς φεύγουσιν· ἐν δὲ τῷ διὰ μέσου Λακεδαι-
 μονίων στρατῷ μεγάλῳ ἐμβαλόντων εἰς τὴν Ταναγρι-
 κὴν καὶ τῶν Ἀθηναίων εὐθύς ὀρμησάντων ἐπ' αὐτούς,
 ὁ μὲν Κίμων ἐλθὼν ἐκ τῆς φυγῆς ἔθετο μετὰ τῶν φυλε-
 τῶν εἰς λόχον τὰ ὄπλα καὶ δι' ἔργων ἀπολύεσθαι τὸν
 λακωνισμὸν ἐβούλετο συγκινδυνεύσας τοῖς πολίταις, οἱ δὲ
 φίλοι τοῦ Περικλέους συστάντες ἀπήλασαν αὐτὸν ὡς φυ-
 γάδα. Διὸ καὶ δοκεῖ Περικλῆς ἐρρωμενέστατα τὴν μά- 2
 χην ἐκείνην ἀγωνίσασθαι καὶ γενέσθαι πάντων ἐπιφανέ-
 στατος ἀφειδήσας τοῦ σώματος. Ἔπεσον δὲ καὶ τοῦ Κί- 3
 μωνος οἱ φίλοι πάντες ὁμαλῶς, οὓς Περικλῆς συνεπη-
 τίατο τοῦ λακωνισμοῦ· καὶ μετάνοια δεινὴ τοὺς Ἀθη-
 ναίους καὶ πόθος ἔσχε τοῦ Κίμωνος, ἠττημένους μὲν ἐπὶ
 τῶν ὄρων τῆς Ἀττικῆς, προσδοκῶντας δὲ βαρὺν εἰς ἔτους
 ὄραν πόλεμον. Αἰσθόμενος οὖν ὁ Περικλῆς οὐκ ὤκησε 4
 χαρίσασθαι τοῖς πολλοῖς, ἀλλὰ τὸ ψήφισμα γράψας αὐ-
 τὸς ἐκάλει τὸν ἄνδρα, κάκεινος κατελθὼν εἰρήνην ἐποί-
 ησε ταῖς πόλεσιν. Οἰκείως γὰρ εἶχον οἱ Λακεδαιμόνιοι
 πρὸς αὐτόν, ὥσπερ ἀπήχθοντο τῷ Περικλεῖ καὶ τοῖς ἄλ-

5 λους δημαγωγοῖς. Ἐνιοὶ δὲ φασὶν οὐ πρότερον γραφῆ-
 ναι τῷ Κίμωνι τὴν κἀθοδὸν ὑπὸ τοῦ Περικλέους ἢ συν-
 θήκας αὐτοῖς ἀπορρήτους γενέσθαι δι' Ἑλπινίκης, τῆς
 Κίμωνος ἀδελφῆς, ὥστε Κίμωνα μὲν ἐκπλεῦσαι λαβόντα
 ναῦς διακοσίας καὶ τῶν ἔξω στρατηγεῖν καταστρεφόμε-
 μενον τὴν βασιλέως χώραν, Περικλεῖ δὲ τὴν ἐν ἄστει
 6 δύναμιν ὑπάρχειν. Ἐδόκει δὲ καὶ πρότερον ἢ Ἑλπινίκη
 τῷ Κίμωνι τὸν Περικλέα πρότερον παρασχεῖν, ὅτε τὴν
 θανατικὴν δίκην ἔφευγεν. Ἦν μὲν γὰρ εἷς τῶν κατηγο-
 ρῶν ὁ Περικλῆς ὑπὸ τοῦ δήμου προβεβλημένος, ἐλθού-
 σης δὲ πρὸς αὐτὸν τῆς Ἑλπινίκης καὶ δεομένης, μειδιά-
 σασ εἶπεν· „ὦ Ἑλπινίκη, γραῦς εἶ, γραῦς εἶ, ὡς πρά-
 γματα τηλικαῦτα πράσσειν.“ Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸν
 λόγον ἀπαξ ἀνέστη, τὴν προβολὴν ἀφοσιούμενος, καὶ
 τῶν κατηγορῶν ἐλάχιστα τὸν Κίμωνα λυτήσας ἀπεχώ-
 7 ρησε. Πῶς ἂν οὖν τις Ἰδομενεῖ πιστεύσειε κατηγοροῦντι
 τοῦ Περικλέους, ὡς τὸν δημαγωγὸν Ἐφιάλτην φίλον γε-
 νόμενον καὶ κοινωνὸν ὄντα τῆς ἐν τῇ πολιτείᾳ προαι-
 ρέσεως δολοφονήσαντος διὰ ζηλοτυπίαν καὶ φθόνον τῆς
 δόξης; Ταῦτα γὰρ οὐκ οἶδ' ὅθεν συναγαγὼν ὥσπερ χο-
 λὴν τάνδρῃ προσβέβληκε, πάντη μὲν ἴσως οὐκ ἀνεπιλή-
 πτω, φρόνημα δ' εὐγενὲς ἔχοντι καὶ ψυχὴν φιλότιμον,
 8 οἷς οὐδὲν ἐμφύεται πάθος ὠμὸν οὕτω καὶ θηριῶδες. Ἐφι-
 ἀλτην μὲν οὖν φοβερόν ὄντα τοῖς ὀλιγαρχικοῖς καὶ περὶ
 τὰς εὐθύνας καὶ διώξεις τῶν τὸν δῆμον ἀδικούντων ἀπα-
 ραίτητον ἐπιβουλεύσαντες οἱ ἐχθροὶ δι' Ἀριστοδίκου τοῦ
 Ταναγρικοῦ κρυφαίως ἀνεῖλον, ὡς Ἀριστοτέλης εἴρηκεν.
 Ἐτελεύτησε δὲ Κίμων ἐν Κύπρῳ στρατηγῶν.

1 XI. Οἱ δ' ἀριστοκρατικοὶ μέγιστον μὲν ἤδη τὸν Πε-
 ρικλέα καὶ πρόσθεν ὀρῶντες γεγονότα τῶν πολιτῶν, βου-

6 θίους προσηγόρευσαν. Καὶ ταῦτ' ἐπαύτην ἀποκομφύζων
 ἀλλοὺς δ' εἰς Ἰταλίαν ἀνοικιστομένης Συβάρως, ἣν Θεο-
 τούτων, εἰς δὲ Θράκην χίλιους Βισάλταις συνοικησοντας,
 Νάξον πεντακοσίου, εἰς δ' Ἄνδρον > τοὺς > ἡμίσει
 5 λίουσιν ἐστειλεν εἰς Χερσόνησον κληρονομοῦσιν, εἰς δὲ
 ὕδαντες τὴν ναυτικὴν ἐμπειρίαν. Πῶς δὲ τοῦτοις χι-
 ἐπλεον ὄκτω μῆνας ἐμῆσθησαν, μελέτωντες ἅμα καὶ μαν-
 ἐκαστον ἐν αὐτῶν ἐκπέμπων, ἐν αἷς πολλοὶ τῶν πολιτῶν
 ἀπονομοῦσιν ἠδοναίς τὴν πόλιν, ἐξήκοντα δὲ ἑτημέσιν καὶ
 κτὴν εἶναι μελετῶμενος ἐν ἄσσει καὶ διαπραγματεύων ὄν-
 τιν, αἰεὶ μὲν τινα ὕβαν παρηγορητικὴν ἢ ἐστίασιν ἢ ποι-
 4 ῆμῶ τὰς ἡμέρας ἀνεῖς ὁ Περικλῆς ἐπολιτεύετο πρὸς γὰ-
 βαντινὴν τομὴν τειμῶσα τῆς πόλεως τὸ μὲν δῆμον, τὸ
 αἰδέσθωσιν, ἢ δ' ἐκείνων ἀμύλλα καὶ φιλοτιμίαν τῶν ἀνδρῶν
 ἄν ἕποσηπαίνονσα δημοτικῆς καὶ ἀριστοκρατικῆς προ-
 3 ἕξ ἀρχῆς διτλῶν τῶν ὑποούσων, ὥσπερ ἐν σιδηρῶ, διαφο-
 νομήτην ὥσπερ ἐπὶ ζυγοῦ ἔπολισην. Ἦν μὲν γὰρ
 καὶ συναγαγὼν εἰς ταῦτ' τὴν πόλιν ὕβαντιν ἐμῆσθη ἡγε-
 κληθῶσιν ἡμετεροῦσιν τὸ ἀξίωμα, ἡμετεροῦσιν δὲ διακρίνας
 καὶ συμπαινεῖσθαι πρὸς τὸν δῆμον, ὥσπερ ὄν, ὕβαν
 2 καλοῦσιν καὶ ἀγαθῶσιν καλοῦμενοσιν ἀνδρας ἐνδραστῶσιν
 πολιτείαν εἰς ἀντιπαλὸν κατέστησαν. Ὅτι γὰρ εἶασε τοὺς
 καὶ περὶ τὸ βῆμα τῶ Περικλῆς συμπαινεῖσθαι τὰχὺ τὴν
 νοσιν, ἀγοραῖοσιν δὲ καὶ πολιτικὸσιν μάλλον, οἰκουσῶν ἐν ἄσσει
 ἐναυτισοῦμενοσιν, ὅσιν ἦτον μὲν ὡσπερ πολεμικὸσιν τοῦ Κίμωνος
 ἀνδρα σφραγισσῶσιν καὶ κηδεσθῆναι Κίμωνος, ἀνέστησαν
 κοινῶσιν μοναρχίαν εἶναι, Θεοκυδίδην τὸν Ἀλαττεκλήτην,
 1 ὅσιν ἐν τῇ πόλει καὶ τὴν ὕβαντιν ἐμῆσθησαν, ὥσπερ μὲν
 ἄσσει εἶναι τὴν πόλιν πρὸσ αὐτὸν ἀντιπασσῶμε-

μὲν ἀργοῦ καὶ διὰ σχολὴν πολυπράγμονος ὄχλου τὴν πόλιν, ἐπανορθούμενος δὲ τὰς ἀπορίας τοῦ δήμου, φόβον δὲ καὶ φρουρὰν τοῦ μὴ νεωτερίζειν τι παρακατοικίζων τοῖς συμμάχοις.

- 1 XII. Ὁ δὲ πλείστην μὲν ἡδονὴν ταῖς Ἀθήναις καὶ κόσμον ἤνεγκε, μεγίστην δὲ τοῖς ἄλλοις ἔκπληξιν ἀνθρώποις, μόνον δὲ τῇ Ἑλλάδι μαρτυρεῖ μὴ ψεύδεσθαι τὴν λεγομένην δύναμιν αὐτῆς ἐκείνην καὶ τὸν παλαιὸν ὄλβον, ἢ τῶν ἀναθημάτων κατασκευή, τοῦτο μάλιστα τῶν πολιτευμάτων τοῦ Περικλέους ἐβάσκαλλον οἱ ἐχθροὶ καὶ διέβαλλον ἐν ταῖς ἐκκλησίαις βοῶντες, ὡς “ὁ μὲν δῆμος ἀδοξεῖ καὶ κακῶς ἀκούει τὰ κοινὰ τῶν Ἑλλήνων χρήματα πρὸς αὐτὸν ἐκ Δήλου μεταγαγών, ἢ δ’ ἔνεστιν αὐτῷ πρὸς τοὺς ἐγκαλοῦντας εὐπρεπεστάτη τῶν προφάσεων, δείσαντα τοὺς βαρβάρους ἐκεῖθεν ἀνελέσθαι καὶ φυλάττειν ἐν ὀχυρῷ τὰ κοινὰ, ταύτην ἀνήρηκε Περικλῆς” καὶ δοκεῖ δεινὴν ὕβριν ἢ Ἑλλὰς ὑβρίζεσθαι καὶ
- 2 τυραννεῖσθαι περιφανῶς, ὁρῶσα τοῖς εἰσφερομένοις ὑπ’ αὐτῆς ἀναγκαίως πρὸς τὸν πόλεμον ἡμᾶς τὴν πόλιν καταχρυσοῦντας καὶ καλλωπίζοντας ὥσπερ ἀλαζόνα γυναῖκα, περιαπτομένην λίθους πολυτελεῖς καὶ ἀγάλματα
- 3 καὶ ναοὺς χιλιοταλάντους,, Ἐδίδασκεν οὖν ὁ Περικλῆς τὸν δῆμον, ὅτι χρημάτων μὲν οὐκ ὀφείλουσι τοῖς συμμάχοις λόγον, προπολεμοῦντες αὐτῶν καὶ τοὺς βαρβάρους ἀνείργοντες, οὐχ ἵππον, οὐ ναῦν, οὐχ ὀπλίτην, ἀλλὰ χρήματα μόνον τελούντων, ἃ τῶν διδόντων οὐκ ἔστιν, ἀλλὰ τῶν λαμβανόντων, ἃν παρέχωσιν ἀνθ’ οὗ
- 4 λαμβάνουσι· δεῖ δὲ τῆς πόλεως κατεσκευασμένης ἱκανῶς τοῖς ἀναγκαίοις πρὸς τὸν πόλεμον, εἰς ταῦτα τὴν εὐπορίαν τρέπειν αὐτῆς, ἀφ’ ὧν δόξα μὲν γενομένων αἰδῖος,

εὐπορία δὲ γινομένων ἐτοίμη παρέσται, παντοδαπῆς ἔργασίας φανείσης καὶ ποικίλων χρεῶν, αἱ πᾶσαν μὲν τέχνην ἐγείρουσαι, πᾶσαν δὲ χεῖρα κινουσαι, σχεδὸν ὄλην ποιοῦσιν ἔμμισθον τὴν πόλιν, ἕξ αὐτῆς ἅμα κοσμουμένην καὶ τροφομένην. Τοῖς μὲν γὰρ ἡλικίαν ἔχουσι 5 καὶ ῥώμην αἱ στρατεῖαι τὰς ἀπὸ τῶν κοινῶν εὐπορίας παρεῖχον, τὸν δ' ἀσύντακτον καὶ βάνουσον ὄχλον οὐτ' ἄμοιρον εἶναι λημμάτων βουλόμενος οὔτε λαμβάνειν ἀργὸν καὶ σχολάζοντα, μεγάλας κατασκευασμάτων ἐπιβολὰς καὶ πολυτέχνους ὑποθέσεις ἔργων διατριβὴν ἔχόντων ἐνέβαλε φέρων εἰς τὸν δῆμον, ἵνα μηδὲν ἦττον τῶν πλεόντων καὶ φρουρούντων καὶ στρατευομένων τὸ οἰκουροῦν ἔχη πρόφασιν ἀπὸ τῶν δημοσίων ὠφελεῖσθαι καὶ μεταλαμβάνειν. Ὅπου γὰρ ὕλη μὲν ἦν λίθος, χαλκός, 6 ἑλέφας, χρυσός, ἔβενος, κυπάρισσος, αἱ δὲ ταύτην ἐκπονοῦσαι καὶ κατεργαζόμεναι τέχναι, τέκτονες, πλάσται, χαλκοτύποι, λιθουργοί, βαφεῖς χρυσοῦ, μαλακτῆρες ἑλέφαντος, ζωγράφοι, ποικιλταί, τροευταί, πομποὶ δὲ τούτων καὶ κομιστῆρες, ἔμποροι καὶ ναῦται καὶ κυβερνηταὶ κατὰ θάλατταν, οἱ δὲ κατὰ γῆν ἀμαξοπηγοὶ καὶ ζευγοτρόφοι καὶ ἡνίοχοι καὶ καλωστρόφοι καὶ λινουργοὶ καὶ σκυτοτόμοι καὶ ὁδοποιοὶ καὶ μεταλλεῖς, ἐκάστη δὲ τέχνη, καθάπερ στρατηγὸς ἴδιον στράτευμα, τὸν θητικὸν ὄχλον καὶ ἰδιώτην συντεταγμένον εἶχεν, ὄργανον καὶ σῶμα τῆς ὑπηρεσίας γινόμενον, εἰς πᾶσαν, ὡς ἔπος εἰπεῖν, ἡλικίαν καὶ φύσιν αἱ χρεῖαι διένεμον καὶ διέσπειρον τὴν εὐπορίαν.

XIII. Ἀναβαινόντων δὲ τῶν ἔργων ὑπερηφάνων μὲν 1 μεγέθει, μορφῇ δ' ἀμιμήτων καὶ χάριτι, τῶν δημιουργῶν ἀμιλλωμένων ὑπερβάλλεσθαι τὴν δημιουργίαν τῇ

- 2 καλλιτεχνία, μάλιστα θαυμάσιον ἦν τὸ τάχος. Ὦν γὰρ
 ἕκαστον ὄντο πολλαῖς διαδοχαῖς καὶ ἡλικίαις μόλις ἐπὶ
 τέλος ἀφίξεσθαι, ταῦτα πάντα μιᾶς ἀκμῆ πολιτείας ἐλάμ-
 3 βανε τὴν συντέλειαν. Καίτοι ποτέ φασιν Ἀγαθάρχου
 τοῦ ζωγράφου μέγα φρονουῦντος ἐπὶ τῷ ταχύ καὶ ῥαδίως
 τὰ ζῶα ποιεῖν ἀκούσαντα τὸν Ζεῦξιν εἰπεῖν· „Ἐγὼ δ' ἐν
 4 πολλῷ χρόνῳ.“ Ἡ γὰρ ἐν τῷ ποιεῖν εὐχέρεια καὶ ταχύ-
 τῆς οὐκ ἐντίθησι βάρους ἔργῳ μόνιμον οὐδὲ κάλλους
 ἀκρίβειαν· ὁ δ' εἰς τὴν γένεσιν τῷ πόνῳ προδανεισθεὶς
 χρόνος ἐν τῇ σωτηρίᾳ τοῦ γενομένου τὴν ἰσχὺν ἀποδί-
 δωσιν. Ὅθεν καὶ μᾶλλον θαυμάζεται τὰ Περικλέους
 5 ἔργα πρὸς πολὺν χρόνον ἐν ὀλίγῳ γεγόμενα. Κάλλει
 μὲν γὰρ ἕκαστον εὐθύς ἦν τότε ἄρχαιον, ἀκμῆ δὲ μέχρη
 νῦν πρόσφατόν ἐστι καὶ νεουργόν· οὕτως ἐπανθεῖ καινότη-
 τῆς αἰεὶ τις ἄθικτον ὑπὸ τοῦ χρόνου διατηροῦσα τὴν
 ὄψιν, ὥσπερ αἰθιαλὲς πνεῦμα καὶ ψυχὴν ἀγήρω κατα-
 6 μεμειγμένην τῶν ἔργων ἐχόντων. Πάντα δὲ διεῖπε καὶ
 πάντων ἐπίσκοπος ἦν αὐτῷ Φειδίας, καίτοι μεγάλους
 7 ἀρχιτέκτονας ἐχόντων καὶ τεχνίτας τῶν ἔργων. Τὸν μὲν
 γὰρ ἑκατόμπεδον Παρθενῶνα Καλλικράτης εἰργάζετο
 καὶ Ἰκτῖνος, τὸ δ' ἐν Ἐλευσίनि τελεστήριον ἤρξατο μὲν
 Κόροιβος οἰκοδομεῖν, καὶ τοὺς ἐπ' ἐδάφους κίονας ἔθηκεν
 οὗτος καὶ τοῖς ἐπιστυλίοις ἐπέξευξεν· ἀποθανόντος δὲ
 τούτου Μεταγένης ὁ Ξυπεταιῶν τὸ διάζωσμα καὶ τοὺς
 ἄνω κίονας ἐπέστησε· τὸ δ' ὄπαιον ἐπὶ τοῦ ἀνακτόρου
 Ξενοκλῆς ὁ Χολαργεὺς ἐκορύφωσε· τὸ δὲ μακρὸν τεῖ-
 8 γνῶμην Περικλέους, ἠργολάβησε Καλλικράτης. Κωμω-
 δεῖ δὲ τὸ ἔργον Κρατῖνος ὡς βραδέως περαινόμενον·
 πάλαι γὰρ αὐτό (φησί)

λόγοισι προάγει Περικλῆς, ἔργοισι δ' οὐδὲ κινεῖ.
 Τὸ δ' ᾠιδεῖον, τῇ μὲν ἐντὸς διαθέσει πολύεδρον καὶ 9
 πολύστυλον, τῇ δ' ἐρέψει περικλινῆς καὶ κάταντες ἐκ
 μιᾶς κορυφῆς πεποιημένον, εἰκόνα λέγουσι γενέσθαι
 καὶ μίμημα τῆς βασιλέως σκηνῆς, ἐπιστατοῦντος καὶ
 τούτῳ Περικλέους. Διὸ καὶ πάλιν Κρατῖνος ἐν Θοράτταις 10
 παίζει πρὸς αὐτόν·

Ἄσχινοκέφαλος Ζεὺς ὄδε
 προσέροχεται [Περικλῆς] τῷδεῖον ἐπὶ τοῦ κρανίου
 ἔχων, ἐπειδὴ τοῦστρακον παροίχεται.

Φιλοτιμούμενος δ' ὁ Περικλῆς τότε πρῶτον ἐψηφίσατο 11
 μουσικῆς ἀγῶνα τοῖς Παναθηναίοις ἄγεσθαι, καὶ διέτα-
 ξεν αὐτὸς ἀθλοθέτης αἰρεθεῖς, καθότι χρὴ τοὺς ἀγωνι-
 ζομένους αὐλεῖν ἢ ἄδειν ἢ κιθαρίζειν. Ἐθεῶντο δὲ καὶ
 τότε καὶ τὸν ἄλλον χρόνον ἐν ᾠιδεῖῳ τοὺς μουσικοὺς
 ἀγῶνας. Τὰ δὲ Προπύλαια τῆς ἀκροπόλεως ἐξειργάσθη 12
 μὲν ἐν πενταετῆ Μνησικλέους ἀρχιτεκτονοῦντος· τίχη
 δὲ θαυμαστὴ συμβᾶσα περὶ τὴν οἰκοδομίαν ἐμήνυσε τὴν
 θεὸν οὐκ ἀποστατοῦσαν, ἀλλὰ συνεραπτομένην τοῦ ἔργου 13
 καὶ συνεπιτελοῦσαν. Ὁ γὰρ ἐνεργότατος καὶ προθυμότα-
 τος τῶν τεχνιτῶν ἀποσφαλεῖς ἐξ ὕψους ἔπεσε καὶ διέκειτο
 μοχιθηρῶς, ὑπὸ τῶν ἰατρῶν ἀπεγνωσμένος. Ἀθυμοῦντος
 δὲ τοῦ Περικλέους, ἡ θεὸς ὄναρ φανεῖσα συνέταξε θερα-
 πείαν, ἣ χρώμενος ὁ Περικλῆς ταχὺ καὶ ὀσάδιως ἰάσατο τὸν
 ἄνθρωπον. Ἐπὶ τούτῳ δὲ καὶ τὸ χαλκοῦν ἄγαλμα τῆς Ὑ-
 γιείας Ἀθηνᾶς ἀνέστησεν ἐν ἀκροπόλει παρὰ τὸν βωμόν,
 ὃς καὶ πρότερον ἦν, ὡς λέγουσιν. Ὁ δὲ Φειδίας εἰργάζετο 14
 μὲν τῆς θεοῦ τὸ χρυσοῦν ἔδος καὶ τούτου δημιουργὸς ἐν τῇ
 στήλῃ γέγραπται, πάντα δ' ἦν σχεδὸν ἐπ' αὐτῷ, καὶ πᾶσιν,
 ὡς εἰρήκαμεν, ἐπεστάται τοῖς τεχνίταις διὰ φιλίαν Πε-

φειδόμενον. Τέλος δὲ πρὸς τὸν Θουκυδίδην εἰς ἀγῶνα 3
περὶ τοῦ ὄστράκου καταστάς καὶ διακινδυνεύσας ἐκείνον
μὲν ἐξέβαλε, κατέλυσε δὲ τὴν ἀντιτεταγμένην ἔταιρειαν.

XV. Ὡς οὖν παντάπασι λυθείσης τῆς διαφορᾶς καὶ 1
τῆς πόλεως οἷον ὀμαλῆς καὶ μιᾶς γενομένης κομιδῆ, πε-
ριήνεγκεν εἰς ἑαυτὸν τὰς Ἀθήνας καὶ τὰ τῶν Ἀθηναίων
ἐξηρητημένα πράγματα, φόρους καὶ στρατεύματα καὶ τριή-
ρεις καὶ νήσους καὶ θάλασσαν καὶ πολλὴν μὲν δι' Ἑλλή-
νων, πολλὴν δὲ καὶ διὰ βαρβάρων ἤκουσαν ἰσχὺν καὶ
ἡγεμονίαν ὑπηκόοις ἔθνεσι καὶ φιλίαις βασιλέων καὶ συμ-
μαχίαις πεφραγμένην δυναστῶν, οὐκέθ' ὁ αὐτὸς ἦν οὐδ'
ὁμοίως χειροήθης τῷ δήμῳ καὶ ῥάδιος ὑπέκειν καὶ συν-
ενδιδόναί ταῖς ἐπιθυμίαις ὥσπερ πνοαῖς τῶν πολλῶν,
ἀλλ' ἐκ τῆς ἀνειμένης ἐκείνης καὶ ὑποθροπτομένης ἔνια
δημαγωγίας ὥσπερ ἀνθηρᾶς καὶ μαλακῆς ἀρμονίας ἀρι-
στοκρατικὴν καὶ βασιλικὴν ἐντεινόμενος πολιτείαν, καὶ
χρῶμενός αὐτῇ πρὸς τὸ βέλτιστον ὀρθῇ καὶ ἀνεγκλίτῳ,
τὰ μὲν πολλὰ βουλόμενον ἤγε πείθων καὶ διδάσκων τὸν
δῆμον, ἦν δ' ὅτε καὶ μάλα δυσχεραίνοντα κατατείνων
καὶ προσβιβάζων ἐχειροῦτο τῷ συμφέροντι, μιμούμενος
ἀτεχνῶς ἰατρὸν ποικίλῳ νοσήματι καὶ μακροῦ κατὰ και-
ρὸν μὲν ἡδονὰς ἀβλαβεῖς, κατὰ καιρὸν δὲ δηγμοῦς καὶ
φάρμακα προσφέροντα σωτήρια. Παντοδαπῶν γάρ, ὡς 2
εἰκός, παθῶν ἐν ὄχλῳ τοσαύτην τὸ μέγεθος ἀρχὴν ἔχοντι
φυομένων, μόνος ἐμμελῶς ἕκαστα διαχειρίσασθαι πεφυ-
κός, μάλιστα δ' ἐλπίσι καὶ φόβοις ὥσπερ οἴαξι προσ-
στέλλων τὸ θρασυνόμενον αὐτῶν καὶ τὸ δύσθυμον ἀνιείς
καὶ παραμυθούμενος, ἔδειξε τὴν ῥητορικὴν κατὰ Πλά-
τωνα ψυχαγωγίαν οὖσαν καὶ μέγιστον ἔργον αὐτῆς τὴν
περὶ τὰ ἦθη καὶ πάθη μέθοδον, ὥσπερ τινὰς τόνους καὶ

3 φθόγγους ψυχῆς μάλ' ἔμμελοῦς ἀφῆς καὶ κρούσεως δεο-
 μένους. Αἰτία δ' οὐχ ἡ τοῦ λόγου ψιλῶς δύναμις, ἀλλ',
 ὡς Θουκυδίδης φησὶν, ἡ περὶ τὸν βίον δόξα καὶ πίστις
 τοῦ ἀνδρός, ἀδωροτάτου περιφανῶς γενομένου καὶ χρη-
 μάτων κρείττονος· ὃς τὴν πόλιν ἐκ μεγάλης μεγίστην καὶ
 πλουσιωτάτην ποιήσας καὶ γενόμενος δυνάμει πολλῶν
 βασιλέων καὶ τυράννων ὑπέρτερος, ὧν ἔνιοι καὶ ἐπὶ
 τοῖς υἱέσι διέθεντο, [ἐκεῖνος] μιᾷ δραχμῇ μείζονα τὴν
 οὐσίαν οὐκ ἐποίησεν ἢς ὁ πατήρ αὐτῷ κατέλιπε.

1 XVI. Καίτοι τὴν δυνάμιν αὐτοῦ σαφῶς μὲν ὁ Θου-
 κυδίδης διηγεῖται, κακοήθως δὲ παρεμφαίνουσιν οἱ κω-
 μικοί, Πεισιστρατίδας μὲν νέους τοὺς περὶ αὐτὸν ἑταί-
 ρους καλοῦντες, αὐτὸν δ' ἀπομόσαι μὴ τυραννήσειν
 2 κελεύοντες, ὡς ἀσυμμέτρου πρὸς δημοκρατίαν καὶ βα-
 ρυτέρας περὶ αὐτὸν οὔσης ὑπεροχῆς. Ὁ δὲ Τηλεκλείδης
 παραδεδωκέναι φησὶν αὐτῷ τοὺς Ἀθηναίους

Πόλεών τε φόρους αὐτάς τε πόλεις, τὰς μὲν δεῖν, τὰς
 δ' ἀναλύειν,

λαίνα τείχη, τὰ μὲν οἰκοδομεῖν τὰ δὲ τᾶμπαλιν κατα-
 βάλλειν,

σπονδὰς, δυνάμιν, κράτος, εἰρήνην πλουτόν τ' εὐ-
 δομονίαν τε.

3 Καὶ ταῦτα καιρὸς οὐκ ἦν οὐδ' ἀκμῆ καὶ χάρις ἀνθούσης
 ἐφ' ὥρα πολιτείας, ἀλλὰ τεσσαράκοντα μὲν ἔτη πρωτεύων
 ἐν Ἐφριάταις καὶ Λεωκράταις καὶ Μυρωνίδαις καὶ Κί-
 μωσι καὶ Τολμίδαις καὶ Θουκυδίδαις, μετὰ δὲ τὴν Θου-
 κυδίδου κατάλυσιν καὶ τὸν ὀστρακισμόν οὐκ ἐλάττω τῶν
 πεντεκαίδεκα ἔτῶν διηνεκῆ καὶ μίαν οὔσαν ἐν ταῖς ἐνιαυ-
 σίοις στρατηγίαις ἀρχὴν καὶ δυναστείαν κτησάμενος, ἐφύ-
 λαξεν ἑαυτὸν ἀνάλωτον ὑπὸ χρημάτων, καίπερ οὐ παντά-

πασιν ἀργῶς ἔχων πρὸς χρηματισμόν, ἀλλὰ τὸν πατρῶον
 καὶ δίκαιον πλοῦτον, ὡς μήτ' ἀμελούμενος ἐκφύγοι μήτε
 πολλὰ πράγματα καὶ διατριβὰς ἀσχολουμένῳ παρέχοι,
 συνέταξεν εἰς οἰκονομίαν, ἣν ὤρετο ῥάστην καὶ ἀκριβε- 4
 στάτην εἶναι. Τοὺς γὰρ ἐπετείους καρποὺς ἅπαντας
 ἀθρόους ἐπίπρασκεν, εἶτα τῶν ἀναγκαίων ἕκαστον ἐξ
 ἀγορᾶς ὠνούμενος διώκει τὸν βίον καὶ τὰ περὶ τὴν δίκαι- 5
 ταν. Ὅθεν οὐχ ἡδὺς ἦν ἐνηλίκους παισὶν οὐδὲ γυναιξὶ
 δασιλῆς χορηγός, ἀλλ' ἐμέμφοντο τὴν ἐφήμερον ταύτην
 καὶ συνηγμένην εἰς τὸ ἀκριβέστατον δαπάνην, οὐδενός,
 οἷον ἐν οἰκίᾳ μεγάλη καὶ πράγμασιν ἀφθόνοις, περιο- 6
 ρέοντος, ἀλλὰ παντὸς μὲν ἀναλώματος, παντὸς δὲ λήμ-
 ματος δι' ἀριθμοῦ καὶ μέτρου βαδίζοντος. Ὁ δὲ πᾶσαν 6
 αὐτοῦ τὴν τοιαύτην συνέχων ἀκρίβειαν εἰς ἣν οἰκέτης,
 Εὐάγγελος, ὡς ἕτερος οὐδεὶς εὖ πεφυκῶς ἢ κατεσκευα-
 σμένος ὑπὸ τοῦ Περικλέους πρὸς οἰκονομίαν. Ἀπάδοντα 7
 μὲν οὖν ταῦτα τῆς Ἀναξαγόρου σοφίας, εἶγε καὶ τὴν
 οἰκίαν ἐκεῖνος ἐξέλιπε καὶ τὴν χώραν ἀνήκεν ἀργὴν καὶ
 μηλόβοτον ὑπ' ἐνθουσιασμοῦ καὶ μεγαλοφροσύνης, οὐ
 ταῦτόν δ' ἐστίν, οἶμαι, θεωρητικοῦ φιλοσόφου καὶ πολι-
 τικοῦ βίος, ἀλλ' ὁ μὲν ἀνόργανον καὶ ἀπροσδεῆ τῆς ἐκτὸς
 ὕλης ἐπὶ τοῖς καλοῖς κινεῖ τὴν διάνοιαν, τῷ δ' εἰς ἀνθρω-
 πείας χρείας ἀναμειγνύντι τὴν ἀρετὴν ἔστιν οὐ γένοιτ' ἂν
 οὐ τῶν ἀναγκαίων μόνον, ἀλλὰ καὶ τῶν καλῶν ὁ πλοῦ- 8
 τος, ὥσπερ ἦν καὶ Περικλεῖ βοηθοῦντι πολλοῖς τῶν
 πενήτων. Καὶ μέντοι γε τὸν Ἀναξαγόραν αὐτὸν λέ-
 γουσιν ἀσχολουμένου Περικλέους ἀμελούμενον κεῖσθαι
 συγκεκαλυμμένον ἤδη γηραιὸν ἀποκαρτεροῦντα· προσ-
 πεσόντος δὲ τῷ Περικλεῖ τοῦ πράγματος, ἐκπλαγέντα
 θεῖν εὐθύς ἐπὶ τὸν ἄνδρα καὶ δεῖσθαι πᾶσαν δέησιν,

9 ὀλοφυρόμενον οὐκ ἐκεῖνον ἀλλ' ἑαυτόν, εἰ τοιοῦτον ἀπολεῖ τῆς πολιτείας σύμβουλον. Ἐκκαλυψάμενον οὖν τὸν Ἀναξαγόραν εἶπεῖν πρὸς αὐτόν· „ὦ Περιόλεις, καὶ οἱ τοῦ λύχνου χρεῖαν ἔχοντες ἔλαιον ἐπιχέουσιν.“

1 XVII. Ἀρχομένων δὲ Λακεδαιμονίων ἄχθεσθαι τῇ αὐξήσει τῶν Ἀθηναίων, ἐπαίρων ὁ Περικλῆς τὸν δῆμον ἔτι μᾶλλον μέγα φρονεῖν καὶ μεγάλων αὐτὸν ἀξιούων πραγμάτων γράφει ψήφισμα, πάντας Ἑλληνας τοὺς ὁποῖοτε κατοικοῦντας Εὐρώπῃς ἢ τῆς Ἀσίας παρακαλεῖν, καὶ μικρὰν πόλιν καὶ μεγάλην, εἰς σύλλογον πέμπειν Ἀθήναζε τοὺς βουλευσομένους περὶ τῶν Ἑλληνικῶν ἱερῶν, ἃ κατέπρησαν οἱ βάρβαροι, καὶ τῶν θυσιῶν, ἃς ὀφείλουσιν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος εὐξάμενοι τοῖς θεοῖς ὅτε πρὸς τοὺς βαρβάρους ἐμάχοντο, καὶ τῆς θαλάττης, ὅπως

2 πλέωσι πάντες ἀδεῶς καὶ τὴν εἰρήνην ἄγωσιν. Ἐπὶ ταῦτα δ' ἄνδρες εἴκοσι τῶν ὑπὲρ πενήκοντα ἔτη γεγονότων ἐπέμφθησαν, ὧν πέντε μὲν Ἴωνας καὶ Δωριεῖς τοὺς ἐν Ἀσίᾳ καὶ νησιώτας ἄχρι Λέσβου καὶ Ῥόδου παρεκάλουν, πέντε δὲ τοὺς ἐν Ἑλλησπόντῳ καὶ Θράκῃ μέχρι Βυζαντίου τόπους ἐπήεσαν, καὶ πέντε ἐπὶ τούτοις εἰς Βοιωτίαν καὶ Φωκίδα καὶ Πελοπόννησον, ἐκ δὲ ταύτης διὰ

3 Λοκρῶν ἐπὶ τὴν πρόσσοικον ἡπειρον ἕως Ἀκαρνανίας καὶ Ἀμβρακίας ἀπεστάλησαν· οἱ δὲ λοιποὶ δι' Εὐβοίας ἐπ' Οἰταίους καὶ τὸν Μαλιέα κόλπον καὶ Φθιώτας Ἀχαιοὺς καὶ Θεσσαλοὺς ἐπορεύοντο, συμπεύθοντες ἵεναι καὶ μετέχειν τῶν βουλευμάτων ἐπ' εἰρήνην καὶ κοινοπραγίᾳ τῆς

4 Ἑλλάδος. Ἐπράχθη δ' οὐδέν, οὐδὲ συνῆλθον αἱ πόλεις Λακεδαιμονίων ὑπεναντιωθέντων, ὡς λέγεται, καὶ τὸ πρῶτον ἐν Πελοποννήσῳ τῆς πείρας ἐλεγχθείσης. Τοῦτο

μὲν οὖν παρεθέμην ἐνδεικνύμενος αὐτοῦ τὸ φρόνημα καὶ τὴν μεγαλοφροσύνην.

XVIII. Ἐν δὲ ταῖς στρατηγίαις εὐδοκίμει μάλιστα 1
 διὰ τὴν ἀσφάλειαν, οὔτε μάχης ἐχούσης πολλὴν ἀδηλό-
 τητα καὶ κίνδυνον ἐκουσίως ἀπτόμενος, οὔτε τοὺς ἐκ τοῦ
 παραβαλέσθαι χρησαμένους τύχη λαμπρᾶ καὶ θαυμασθέν-
 τας ὡς μεγάλους ζηλῶν καὶ μιμούμενος στρατηγούς, αἶ-
 τε λέγων πρὸς τοὺς πολίτας, ὡς ὅσον ἐπ' αὐτῷ μενοῦ-
 σιν ἀθάνατοι πάντα τὸν χρόνον. Ὅρῶν δὲ Τολμίδην τὸν 2
 Τολμαίου διὰ τὰς πρότερον εὐτυχίας καὶ διὰ τὸ τιμᾶσθαι
 διαφερόντως ἐκ τῶν πολεμικῶν σὺν οὐδενὶ καιρῷ παρα-
 σκευαζόμενον εἰς Βοιωτίαν ἐμβαλεῖν καὶ πεπεικότα τῶν
 ἐν ἡλικίᾳ τοὺς ἀρίστους καὶ φιλοτιμοτάτους ἐθελοντὰς
 στρατεύεσθαι χιλίους γενομένους ἄνευ τῆς ἄλλης δυνά-
 μεως, κατέχειν ἐπειρᾶτο καὶ παρακαλεῖν ἐν τῷ δήμῳ, τὸ
 μνημονευόμενον εἰπών, ὡς, εἰ μὴ πείθοιτο Περικλεῖ,
 τὸν γε σοφώτατον οὐχ ἁμαρτήσεται σύμβουλον ἀναμείνας
 χρόνον. Τότε μὲν οὖν μετρίως εὐδοκίμησε τοῦτ' εἰπών 3
 ὀλίγαις δ' ὕστερον ἡμέραις, ὡς ἀνηγγέλιθη τεθνεῶς μὲν
 αὐτὸς Τολμίδης περὶ Κορώνειαν ἡττηθεὶς μάχῃ, τεθνεῶ-
 τες δὲ πολλοὶ κάγαθοὶ τῶν πολιτῶν, μεγάλην τοῦτο τῷ
 Περικλεῖ μετ' εὐνοίας δόξαν ἤνεγκεν, ὡς ἀνδρὶ φρο-
 νίμῳ καὶ φιλοπολίτῃ.

XIX. Τῶν δὲ στρατηγιῶν ἠγαπήθη μὲν ἡ περὶ Χερ- 1
 ρόνησον αὐτοῦ μάλιστα, σωτήριος γενομένη τοῖς αὐτόθι
 κατοικοῦσι τῶν Ἑλλήνων· οὐ γὰρ μόνον ἐποίκουσ' Ἀθη-
 ναίων χιλίους κομίσας ἔρρωσεν εὐανδρία τὰς πόλεις,
 ἀλλὰ καὶ τὸν αὐχένα διαζώσας ἐρύμασι καὶ προβλήμασιν
 ἐκ θαλάττης εἰς θάλατταν ἀπετείχισε τὰς καταδρομὰς
 τῶν Θρακῶν περικεχυμένων τῇ Χερρονήσῳ, καὶ πόλεμον

ἐνδελεχῆ καὶ βαρὺν ἐξέκλεισεν, ᾧ συνείχετο πάντα τὸν χρόνον ἢ χώρα βαρβαρικαῖς ἀναμεμειγμένη γειτνιασεσι
 2 καὶ γέμουσα ληστηρίων ὁμόρων καὶ σινοίκων· ἐθαυμάσθη δὲ καὶ διεβοήθη πρὸς τοὺς ἔκτος ἀνθρώπους περιπλεύσας Πελοπόννησον ἐκ Πηγῶν τῆς Μεγαρικῆς ἀναχθεὶς ἑκατὸν τριήρεσιν. Οὐ γὰρ μόνον ἐπόρθησε τῆς παραλίας πολλήν, ὡς Τολμίδης πρότερον, ἀλλὰ καὶ πόρρω θαλάττης προελθὼν τοῖς ἀπὸ τῶν νεῶν ὀπλίταις τοὺς μὲν ἄλλους εἰς τὰ τεῖχη συνέστειλε δέισαντας αὐτοῦ τὴν ἔφοδον, ἐν δὲ Νεμέᾳ Σικυωνίους ὑποστάντας καὶ συνάψαντας μάχην κατὰ κράτος τρεψάμενος ἔστησε τρόπαιον.
 3 Ἐκ δ' Ἀχαΐας φίλης οὔσης στρατιώτας ἀναλαβὼν εἰς τὰς τριήρεις, ἐπὶ τὴν ἀντιπέρας ἠπειρον ἐκομίσθη τῷ στόλῳ, καὶ παραπλεύσας τὸν Ἀχελῶν Ἀκαρνανίαν κατέδραμε καὶ κατέκλεισεν Οἰνιάδας εἰς τὸ τεῖχος, καὶ τεμὼν τὴν γῆν καὶ κακώσας ἀπῆρεν ἐπ' οἴκου, φοβερός μὲν φανεὶς τοῖς πολεμίοις, ἀσφαλῆς δὲ καὶ δραστήριος τοῖς πολίταις. Οὐδὲν γὰρ οὐδ' ἀπὸ τύχης πρόσκρουσμα συνέβη περὶ τοὺς στρατευομένους.

1 XX. Εἰς δὲ τὸν Πόντον εἰσπλεύσας στόλῳ μεγάλῳ καὶ κεκοσμημένῳ λαμπρῶς, ταῖς μὲν Ἑλληνίσι πόλεσιν ὧν ἐδέοντο διεπράξατο καὶ προσηνέχθη φιλανθρώπως τοῖς δὲ περιοικοῦσι βαρβάροις ἔθνεσι καὶ βασιλευσὶν αὐτῶν καὶ δυνάσταις ἐπεδείξατο μὲν τῆς δυνάμεως τὸ μέγεθος καὶ τὴν ἄδειαν καὶ τὸ θάρσος, ἣ βούλονται πλεόντων καὶ πᾶσαν ὑφ' αὐτοῖς πεποιημένων τὴν θάλασσαν, Σινωπεῦσι δὲ τρισκαίδεκα ναῦς ἀπέλιπε μετὰ Λαμάχου
 2 καὶ στρατιώτας ἐπὶ Τιμησίλεων τύραννον. Ἐκπεσόντος δὲ τούτου καὶ τῶν ἑταίρων, ἐψηφίσαστο πλεῖν εἰς Σινώπην Ἀθηναίων ἐθελοντὰς ἑξακοσίους καὶ συγκατοικεῖν

Σινωπεῦσι, νειμαμένους οἰκίας καὶ χώρων, ἦν πρότερον οἱ τύραννοι κατεῖχον. Ἐλλάδα δ' οὐ συνεχώρει ταῖς ὁρμαῖς τῶν πολιτῶν, οὐδὲ συνεξέπιπεν ὑπὸ δόμης καὶ τύχης τοσαύτης ἐπαιρομένων Αἰγύπτου τε πάλιν ἀντιλαμβάνεσθαι καὶ κινεῖν τῆς βασιλείως ἀρχῆς τὰ πρὸς θαλάσση. Πολλοὺς δὲ καὶ Σικελίας ὁ δύσεως ἐκεῖνος ἤδη καὶ δύσποτος ἔρος εἶχεν, ὃν ὕστερον ἐξέκαυσαν οἱ περὶ τὸν Ἀλκιβιάδην ῥήτορες. Ἦν δὲ καὶ Τυρρηνία καὶ Καρχηδῶν ἐνίοις ὄνειρος οὐκ ἀπ' ἐλπίδος διὰ τὸ μέγεθος τῆς ὑποκειμένης ἡγεμονίας καὶ τὴν εὐροίαν τῶν πραγμάτων.

XXI. Ἄλλ' ὁ Περικλῆς κατεῖχε τὴν ἐκδρομὴν ταύτην καὶ περιέκοπτε τὴν πολυπραγμοσύνην, καὶ τὰ πλεῖστα τῆς δυνάμεως ἔτρεπεν εἰς φυλακὴν καὶ βεβαιότητα τῶν ὑπαρχόντων, μέγα ἔργον ἡγούμενος ἀνείργειν Λακεδαιμονίους καὶ ὄλως ὑπεναντιούμενος ἐκείνοις, ὥς ἄλλοις τε πολλοῖς ἔδειξε καὶ μάλιστα τοῖς περὶ τὸν ἱερὸν πραχθεῖσι πόλεμον. Ἐπεὶ γὰρ οἱ Λακεδαιμόνιοι στρατεύσαντες εἰς Δελφοὺς Φωκέων ἐχόντων τὸ ἱερὸν Δελφοῖς ἀπέδωκαν, εὐθύς ἐκείνων ἀπαλλαγέντων ὁ Περικλῆς ἐπιστρατεύσας πάλιν εἰσήγαγε τοὺς Φωκέας. Καὶ τῶν Λακεδοιμονίων ἦν ἔδωκαν αὐτοῖς Δελφοὶ προμαντεῖαν εἰς τὸ μέτωπον ἐγκολαψάντων τοῦ χαλκοῦ λύκου, λαβὼν καὶ αὐτὸς προμαντεῖαν τοῖς Ἀθηναίοις εἰς τὸν αὐτὸν λύκον κατὰ τὴν δεξιὰν πλευρὰν ἐνεχάραξεν.

XXII. Ὅτι δ' ὀρθῶς ἐν τῇ Ἑλλάδι τὴν δύναμιν τῶν Ἀθηναίων συνεῖχεν, ἐμαρτύρησεν αὐτῷ τὰ γενόμενα. Πρῶτον μὲν γὰρ Εὐβοεῖς ἀπέστησαν, ἔφ' οὓς διέβη μετὰ δυνάμεως. Ἐἶτ' εὐθύς ἀπηγγέλλοντο Μεγαρεῖς ἐκπεπολεμημένοι καὶ στρατιὰ πολεμίων ἐπὶ τοῖς ὄροις τῆς Ἀττικῆς οὔσα, Πλειστόνακτος ἡγουμένου, βα-

- 2 σιλέως Λακεδαιμονίων. Πάλιν οὖν ὁ Περικλῆς κατὰ τάχος ἐκ τῆς Εὐβοίας ἀνεκομίζετο πρὸς τὸν ἐν τῇ Ἰατρικῇ πόλεμον· καὶ συνάψαι μὲν εἰς χεῖρας οὐκ ἐθάρσησε πολλοῖς καὶ ἀγαθοῖς ὀπλίταις προκαλουμένοις, ὁρῶν δὲ τὸν Πλειστόνακτα νέον ὄντα κομιδῆ, χρώμενον δὲ μάλιστα Κλεανδριδῆ τῶν συμβούλων, ὃν οἱ ἔφοροι φύλακα καὶ πάρεδρον αὐτῷ διὰ τὴν ἡλικίαν συνέπεμψαν, ἐπειροῶτο τούτου κρούφα· καὶ ταχὺ διαφθείρας χρήμασιν αὐτὸν ἔπεισεν ἐκ τῆς Ἰατρικῆς ἀπαγαγεῖν τοὺς Πελοποννησίους.
- 3 Ὡς δ' ἀπεχώρησεν ἡ στρατιὰ καὶ διελύθη κατὰ πόλεις, βαρέως φέροντες οἱ Λακεδαιμόνιοι τὸν μὲν βασιλέα χρήμασιν ἐξημίωσαν, ὃν τὸ πλῆθος οὐκ ἔχων ἐκτεῖσαι μετέστησεν ἑαυτὸν ἐκ Λακεδαίμονος, τοῦ δὲ Κλεανδρίδου φεύγοντος θάνατον κατέγνωσαν. Οὗτος δ' ἦν πατὴρ Γυλίππου τοῦ περὶ Σικελίαν Ἀθηναίου καταπολεμήσαντος.
- 4 Ἔοικε δ' ὡσπερ συγγενικὸν αὐτῷ προστρέψασθαι νόσημα τὴν φιλαργυρίαν ἢ φύσις, ὅφ' ἧς καὶ αὐτὸς αἰσχροῦς ἐπὶ καλοῖς ἔργοις ἀλοῦς ἐξέπεσε τῆς Σπάρτης. Ταῦτα μὲν οὖν ἐν τοῖς περὶ Λυσάνδρου δεδηλώκαμεν.

- 1 XXIII. Τοῦ δὲ Περικλέους ἐν τῷ τῆς στρατηγίας ἀπολογισμῷ δέκα ταλάντων ἀνάλωμα γράψαντος ἀνηλωμένων εἰς τὸ δέον, ὁ δῆμος ἀπεδέξατο μὴ πολυπραγμονήσας μηδ' ἐλέγξας τὸ ἀπόρητον. Ἐνιοὶ δ' ἱστορήκασιν, ὃν ἐστὶ καὶ Θεόφραστος ὁ φιλόσοφος, ὅτι καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν εἰς τὴν Σπάρτην ἐφοῖτα δέκα τάλαντα παρὰ τοῦ Περικλέους, οἷς τοὺς ἐν τέλει πάντας θεραπέων παρητεῖτο τὸν πόλεμον, οὐ τὴν εἰρήνην ὠνούμενος, ἀλλὰ τὸν χρόνον, ἐν ᾧ παρασκευασάμενος καθ' ἡσυχίαν ἔμελλε πολεμήσειν βέλτιον. Αὐτίς οὖν ἐπὶ τοὺς ἀφροσύνας τραπόμενος καὶ διαβὰς εἰς Εὐβοίαν πεντή-

κοντα ναυσὶ καὶ πεντακισχιλίοις ὀπλίταις κατεστρέψατο
 τὰς πόλεις. Καὶ... Χαλκιδέων μὲν τοὺς ἵπποβότας λε- 4
 γομένους πλούτῳ καὶ δόξῃ διαφέροντας ἐξέβαλεν, Ἔστι-
 εἰς δὲ πάντας ἀναστήσας ἐκ τῆς χώρας Ἀθηναίους κα-
 τήκισε, μόνοις τούτοις ἀπαραιτήτως χρησάμενος, ὅτι
 ναῦν Ἀττικὴν αἰχμάλωτον λαβόντες ἀπέκτειναν τοὺς ἄν-
 δρας.

XXIV. Ἐκ τούτου γενομένων σπονδῶν Ἀθηναίοις 1
 καὶ Λακεδαιμονίοις εἰς ἔτη τριάκοντα, ψηφίζεται τὸν εἰς
 Σάμον πλοῦν, αἰτίαν ποιησάμενος κατ' αὐτῶν ὅτι τὸν
 πρὸς Μιλησίους κελυόμενοι διαλύσασθαι πόλεμον οὐχ
 ὑπήκουον. Ἐπεὶ δ' Ἀσπασία χαριζόμενος δοκεῖ προᾶξαι 2
 τὰ πρὸς Σαμίους, ἐνταῦθ' ἂν εἴη καιρὸς διαπορῆσαι μά-
 λιστα περὶ τῆς ἀνθρώπου, τίνα τέχνην ἢ δύναμιν τοσαύ-
 την ἔχουσα τῶν τε πολιτικῶν τοὺς πρωτεύοντας ἐχειρώ-
 σατο καὶ τοῖς φιλοσόφοις οὐ φαῦλον οὐδ' ὀλίγον ὑπὲρ
 αὐτῆς παρέσχε λόγον. Ὅτι μὲν γὰρ ἦν Μιλησία γένος, 3
 Ἀξιόχου θυγάτηρ, ὁμολογεῖται· φασὶ δ' αὐτὴν Θαργη-
 λίαν τινὰ τῶν παλαιῶν Ἰάδων ζηλώσασαν ἐπιθέσθαι τοῖς
 δυνατωτάτοις ἀνδράσι. Καὶ γὰρ ἡ Θαργηλία τό τ' εἶδος 4
 εὐπρεπῆς γενομένη καὶ χάριν ἔχουσα μετὰ δεινότητος
 πλείστοις μὲν Ἑλλήνων συνώκησεν ἀνδράσι, πάντας δὲ
 προσεποίησε βασιλεῖ τοὺς πλησιάσαντας αὐτῇ, καὶ ταῖς
 πόλεσι μηδισμοῦ δι' ἐκείνων ὑπέσπειρεν ἀρχὰς δυνατω-
 τῶν ὄντων καὶ μεγίστων. Τὴν δ' Ἀσπασίαν οἱ μὲν ὡς 5
 σοφὴν τινὰ καὶ πολιτικὴν ὑπὸ τοῦ Περικλέους σπουδα-
 σθῆναι λέγουσι· καὶ γὰρ Σωκράτης ἔστιν ὅτε μετὰ τῶν
 γνωρίμων ἐφοῖτα, καὶ τὰς γυναῖκας ἀκροασομένας οἱ
 συνήθεις ἦγον εἰς αὐτήν, καίπερ οὐ κοσμίον προεστῶ-
 σαν ἐργασίας οὐδὲ σεμνῆς, ἀλλὰ παιδίσκας ἑταιρούσας

- 6 τρέφουσαν· Αἰσχίνης δέ φησι καὶ Λυσικλέα τὸν προβα-
τοκάπηλον ἔξ ἄγενοῦς καὶ ταπεινοῦ τὴν φύσιν Ἀθηναίων
γενέσθαι πρῶτον Ἀσπασία συνόντα μετὰ τὴν Περικλέους
7 τελευτήν. Ἐν δὲ τῷ Μενεξένῳ τῷ Πλάτωνος, εἰ καὶ μετὰ
παιδιάς τὰ πρῶτα γέγραπται, τοσοῦτόν γ' ἱστορίας ἔνε-
στιν, ὅτι δόξαν εἶχε τὸ γύναιον ἐπὶ ῥητορικῇ πολλοῖς
Ἀθηναίων ἠμιλεῖν. Φαίνεται μέντοι μᾶλλον ἐρωτική τις
ἢ τοῦ Περικλέους ἀγάπησις γενομένη πρὸς Ἀσπασίαν.
8 Ἦν μὲν γὰρ αὐτῷ γυνὴ προσήκουσα μὲν κατὰ γένος,
συνφικηκυῖα δ' Ἴππονίκῳ πρότερον, ἔξ οὗ Καλλίαν ἔτεκε
τὸν πλούσιον· ἔτεκε δὲ καὶ παρὰ τῷ Περικλεῖ Ξάνθιπ-
πον καὶ Πάραλον. Εἶτα τῆς συμβιώσεως οὐκ οὔσης αὐ-
τοῖς ἀρεστῆς, ἐκείνην μὲν ἐτέρῳ βουλομένην συνεξέδωκεν,
9 αὐτὸς δὲ τὴν Ἀσπασίαν λαβὼν ἔστεργε διαφερόντως. Καὶ
γὰρ ἑξιῶν, ὡς φασι, καὶ εἰσιῶν ἀπ' ἀγορᾶς ἠσπάζετο
καθ' ἡμέραν αὐτὴν μετὰ τοῦ καταφιλεῖν. Ἐν δὲ ταῖς κω-
μωδίαις Ὁ μ φ ἄ λ η τ ε ν έ α καὶ Δ η ι ἄ ν ε ι ρ α καὶ
πάλιν Ἦ ρ α προσαγορεύεται. Κρατῖνος δ' ἄντικρος παλ-
λακὴν αὐτὴν εἶρηκεν ἐν τούτοις·

Ἦσαν θ' οἱ [Ἀσπασίαν] τίκει [καὶ] Καταπυγο-
[σύνη

παλλακὴν κυνώπιδα.

- 10 Δοκεῖ δὲ καὶ τὸν νόθον ἐκ ταύτης τεκνῶσαι, περὶ οὗ πε-
ποίηκεν Εὐπόλις ἐν Δήμοις αὐτὸν μὲν οὕτως ἐρωτῶντα·
Ὁ νόθος δέ μοι ζῆ ;
τὸν δὲ Μυρωνίδην ἀποκρινόμενον·

Καὶ πάλαι γ' ἂν ἦν ἀνήρ,

εἰ μὴ τὸ τῆς πόρνης ὑπωρῳῶδει κακόν.

- 11 Οὕτω δὲ τὴν Ἀσπασίαν ὀνομαστὴν καὶ κλεινὴν γενέσθαι
λέγουσιν, ὥστε καὶ Κῦρον τὸν πολεμήσαντα βασιλεῖ περὶ

τῆς τῶν Περσῶν ἡγεμονίας τὴν ἀγαπωμένην ὑπ' αὐτοῦ
 μάλιστα τῶν παλλακίδων Ἀσπασίαν ὀνομάσαι, καλουμέ-
 νην Μιλτώ πρότερον. Ἦν δὲ Φωκαῖς τὸ γένος, Ἑρμο- 12
 τίμου θυγάτηρ· ἐν δὲ τῇ μάχῃ Κύρου πεσόντος ἀπα-
 χθεῖσα πρὸς βασιλέα πλεῖστον ἴσχυσε. Ταῦτα μὲν ἐπελ-
 θόντα τῇ μνήμῃ κατὰ τὴν γραφὴν ἀπώσασθαι καὶ πα-
 ρελθεῖν ἴσως ἀπάνθρωπον ἦν.

XXV. Τὸν δὲ πρὸς Σαμίους πόλεμον αἰτιῶνται μά- 1
 λιστα τὸν Περικλέα ψηφίσασθαι διὰ Μιλησίους Ἀσπα-
 σίας δεηθείσης. Αἱ γὰρ πόλεις ἐπολέμουν τὸν περὶ Πριή-
 νης πόλεμον, καὶ κρατοῦντες οἱ Σάμιοι, παύσασθαι τῶν
 Ἀθηναίων κελυόντων καὶ δίκας λαβεῖν καὶ δοῦναι παρ'
 αὐτοῖς, οὐκ ἐπέιδοντο. Πλεύσας οὖν ὁ Περικλῆς τὴν 2
 μὲν οὖσαν ὀλιγαρχίαν ἐν Σάμῳ κατέλυσεν, τῶν δὲ πρώ-
 των λαβῶν ὀμήρους πεντήκοντα καὶ παῖδας ἴσους εἰς
 Λῆμνον ἀπέστειλε. Καίτοι φασὶν ἕκαστον μὲν αὐτῶ τῶν
 ὀμήρων διδόναι τάλαντον ὑπὲρ ἑαυτοῦ, πολλὰ δ' ἄλλα
 τοὺς μὴ θέλοντας ἐν τῇ πόλει γενέσθαι δημοκρατίαν.
 Ἔτι δὲ Πισσοῦθνης ὁ Πέρσης ἔχων τινὰ πρὸς Σαμίους 3
 εὔνοιαν ἀπέστειλεν αὐτῶ μυρίους χρυσοῦς παραιτούμενος
 τὴν πόλιν. Οὐ μὴν ἔλαβε τούτων οὐδὲν ὁ Περικλῆς,
 ἀλλὰ χρησάμενος ὥσπερ ἐγνώκει τοῖς Σαμίοις καὶ κατα-
 στήσας δημοκρατίαν ἀπέπλευσεν εἰς τὰς Ἀθήνας. Οἱ δ' 4
 εὐθύς ἀπέστησαν, ἐκκλείψαντος αὐτοῖς τοὺς ὀμήρους Πισ-
 σοῦθνου, καὶ τᾶλλα παρεσκευάσαντο πρὸς τὸν πόλεμον.
 Αὐτίς οὖν ὁ Περικλῆς ἐξέπλευσεν ἐπ' αὐτοὺς οὐχ ἡσυ-
 χάζοντας οὐδὲ κατεπτηχότας, ἀλλὰ καὶ πάνυ προθύμως
 ἐγνωκότας ἀντιλαμβάνεσθαι τῆς θαλάττης. Γενομένης 5
 δὲ καρτερᾶς ναυμαχίας περὶ νῆσον, ἦν Τραγίας καλοῦσι,
 λαμπρῶς ὁ Περικλῆς ἐνίκα, τέσσαρσι καὶ τεσσαράκοντα

1 Ἄμα δὲ τῆ νίκη καὶ τῆ θιώξει τοῦ λυμένους
 κεραιήσας ἐπολιόκει τοὺς Σαίτους ἀμῶς γέ πως ἐτι τοῖ-
 μῶντας ἐπέειναι καὶ διαμάχεσθαι πρὸ τοῦ τείχους.
 Ἐπει δὲ μετῶν ἔτερος στόλος ἦλθεν ἐκ τῶν Ἀθηνῶν
 καὶ παντελῶς κατεκλείσθησαν οἱ Σαίται, λαβὼν ὁ Πει-
 κλῆς ἐξηκοντα τειχίους ἐπλεύσαν εἰς τὸν ἕω πόρον, ὡς
 ἦεν οἱ πλείστοι λέγουσι, Φοινιστῶν νεῶν ἐπικουρῶν τοῖς
 Σαίταις ποσοφρομέων, ἀπαντῆσαι καὶ διαγωνίσασθαι
 πορθῶντων βουλοίμενος, ὡς δὲ Σησίμβροτος, ἐπὶ Κί-
 2 προν στελλόμενος. ὅπερ οὐ δοκεῖ πιθανὸν εἶναι. Ὅπο-
 τέφθ δ' οὐν ἐχρήσατο τῶν λογισμῶν, ἀμαρτεῖν ἔδοξε.
 Πλευσαντος γὰρ αὐτοῦ, Μέλαστος ὁ Ἰθαλένους, ἀνήρ
 φιλόσοφος σιδαιμῶν τότε τῆς Σάμου, καταφρονήσας
 τῆς ἀλιότητος τῶν νεῶν ἢ τῆς ἀπειρίας τῶν σιδαιμῶν,
 3 ἔπεισε τοὺς πολλὰς ἐπιβῆσαι τοῖς Ἀθηναίοις. Καὶ γε-
 νομένης μάχης νικήσαντες οἱ Σαίται καὶ πολλοὺς ἦεν αὐ-
 τῶν ἀνδράς ἐλάοντες, πολλὰς δὲ νεῶς διαφθείραντες, ἐχθῶν-
 το τὴ θάλασσαν καὶ παρτίθεντο τῶν ἀναγκαιῶν πρὸς τὸν
 πόλεμον ὅσα μὴ πρὸτερον εἶχον. Ὑπὸ δὲ τοῦ Μελάστου
 4 καχοῦντα πρὸτερον. Οἱ δὲ Σαίται τοὺς ἀχιμαλώτους τῶν
 Ἀθηναιῶν ἀνυβρίζοντες ἔστιζον εἰς τὸ μέτωπον γαυ-
 κας καὶ γὰρ ἐκείνους οἱ Ἀθηναῖοι σάμαιναν. Ἡ δὲ σα-
 μαίνα νηὺς ἔστιν ὑπόπτερος ἦεν τὸ σίμημα, κοιλότερα δὲ
 καὶ γαστροειδής, ὡς τε καὶ φοροφορεῖν καὶ ταχυανυτεῖν.
 Ὅβρι δ' ὠνομασθῆναι διὰ τὸ πρῶτον ἐν Σάμῳ φανῆναι,
 Πολυκράτους τυράννου κατασκευάσαντος. Πρὸς ταῦτα τὰ
 στήματα λέγουσι καὶ τὸ Ἀδιστοφάνειον ἠλίθια.

1 ο Περικλῆς τὰ εἰρη καθελεῖ καὶ τὰς ναῦς παραλάβει καὶ
 2 Ζαμίτων ὁ θῆτις ἔστιν ὡς πολυγαμίματος.
 3 ΧΧVII. Πυθόμενος δ' οὖν ὁ Περικλῆς τὴν ἐπίστα-
 4 πάλαν ἠῖτασθαι καὶ κινδύνοις τῶν πολεμίων περιγε-
 5 νεσθαι καὶ συνελεῖν τὴν πόλιν βουλόμενος. Ἐπεὶ δὲ
 6 δυσχεραίνοντας τῆ ἑβρῆ τοὺς Ἀθηναίους καὶ μάχεσθαι
 7 ποδουβιουσίην εἶλον ἦν κατασχεῖν, ὁκτώ μετρη δειλῶν
 8 κῦμαρον εὐωχεῖσθαι καὶ σχολάζειν παρῆξ τῶν ἄλλων
 9 τρυχομένων. Διὸ καὶ φασὶ τοὺς ἐν εὐσταθείαις τῶν γενο-
 0 μένους λυκὴν ἠμέραν ἐκείνην ἀπὸ τοῦ λυκοῦ κυρίου
 1 παρασχομένους. Ἐφοδος δὲ καὶ μηχαναῖς χρησασθαι τὸν
 2 Περικλέα, τὴν καινότητα θυσιασταῖς, Ἀγρίμωτος τοῦ
 3 μηχανικοῦ παρόντος, ὃν ἠγάθον ὄντα καὶ φορεῖν πρὸς
 4 τὰ κατεπείγοντα τῶν ἔργων προσκομίζόμενον ὄνομα-
 5 σθῆναι Περιφρόνητον. Τοῦτο μὲν οὖν Ἡρακλείδης ὁ
 6 Ποντικός ἀπέλεγε τοῖς Ἀνακρέοντος ποιήμασιν, ἐν οἷς ὁ
 7 Ἀγρίμων ὀνομάζεται πολεμίας ἔμπρο-
 8 σθεν ἠλικίας τοῦ περὶ Ζαμίτων πολεμίου καὶ τῶν πα-
 9 γμάτων ἐκείνων. τὸν δ' Ἀγρίμων ἄφραστον τρυφερόν τινα
 0 τῷ βίῳ καὶ πρὸς τοὺς φόβους μάλα κρόντα καὶ κατα-
 1 πῆλα, τὰ πολλά μὲν οἴκοι καθέζεσθαι, γαλκῆν ἔσπιδα
 2 τῆς κρηναῖς αὐτοῦ δουεῖν οἴκετῶν ὑπερχόντων, ὥστε
 3 κηδὲν ἐμπροσθεν τῶν ἄνων, εἰ δὲ βιασθῆναι προέλθῃν,
 4 ἐν γαλιβιδίῳ κρημαστῷ παρὰ τὴν γῆν αὐτὴν περιφρομέ-
 5 νον κομίζεσθαι καὶ διὰ τοῦτο κληθῆναι περιφρόνητον.

χρήμασι πολλοῖς ἐζημίωσεν, ὧν τὰ μὲν εὐθύς εἰσήνεγκαν
 οἱ Σάμιοι, τὰ δ' ἐν χρόνῳ ῥητῶ ταξάμενοι κατόισιν
 2 ὁμήρους ἔδωκαν. Δουῖρις δ' ὁ Σάμιος τούτοις ἐπιτραγω-
 δεῖ, πολλὴν ὠμότητα τῶν Ἀθηναίων καὶ τοῦ Περικλέους
 κατηγορῶν, ἦν οὔτε Θουκυδίδης ἰστύρηκεν οὔτ' Ἐφορος
 οὔτ' Ἀριστοτέλης· ἀλλ' οὐδ' ἀληθεύειν ἔοικεν, ὥς ἄρα
 τοὺς τριηράρχους καὶ τοὺς ἐπιβάτας τῶν Σαμίων εἰς τὴν
 Μιλησίων ἀγορὰν καταγαγὼν καὶ σανίσι προσδήσας ἔφ'
 3 ἡμέρας δέκα κακῶς ἤδη διακεμένους προσέταξεν ἀνελεῖν,
 ξύλοις τὰς κεφαλὰς συγκόψαντας, εἶτα προβαλεῖν ἀκή-
 4 δευτα τὰ σώματα. Δουῖρις μὲν οὖν οὐδ' ὄλου μηδὲν αὐτῶ
 πρόσσεστιν ἴδιον πάθος εἰωθῶς κρατεῖν τὴν διήγησιν
 ἐπὶ τῆς ἀληθείας, μᾶλλον ἔοικεν ἐνταῦθα δεινῶσαι τὰς
 5 τῆς πατρίδος συμφορὰς ἐπὶ διαβολῇ τῶν Ἀθηναίων. Ὁ
 δὲ Περικλῆς καταστρεψάμενος τὴν Σάμον ὥς ἐπανῆλθεν
 εἰς τὰς Ἀθήνας, ταφὰς τε τῶν ἀποθανόντων κατὰ τὸν
 πόλεμον ἐνδόξους ἐποίησε καὶ τὸν λόγον εἰπὼν, ὥσπερ
 6 ἔθος ἐστίν, ἐπὶ τῶν σημάτων ἐθαυμάσθη. Καταβαίνον-
 τα δ' αὐτὸν ἀπὸ τοῦ βήματος αἱ μὲν ἄλλαι γυναῖκες
 ἐδεξιοῦντο καὶ στεφάνοις ἀνέδουν καὶ ταινίαις ὥσπερ
 7 ἀθλητὴν νικηφόρον, ἡ δ' Ἐλπινίκη προσελθοῦσα πλη-
 σίον· „Ταῦτ'“ ἔφη „θαυμαστά, Περικλείς, καὶ ἄξια στε-
 φάνων, ὅς ἡμῖν πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς ἀπώλεσας πολίτας
 οὐ Φοῖνιξι πολεμῶν οὐδὲ Μήδοις, ὥσπερ οὐμὸς ἀδελ-
 φὸς Κίμων, ἀλλὰ σύμμαχον καὶ συγγενῆ πόλιν καταστρε-
 φόμενος.“ Ταῦτα τῆς Ἐλπινίκης λεγούσης, ὁ Περικλῆς
 μειδιάσας ἀτρέμα λέγεται τὸ τοῦ Ἀρχιλόγου πρὸς αὐτὴν
 εἶπεῖν·

Οὐκ ἂν μύροισι γραῦς ἐοῦσ' ἠλείφεο.

Θαυμαστὸν δέ τι καὶ μέγα φρονῆσαι καταπολεμήσαντα

τοὺς Σαμίους φησὶν αὐτὸν ὁ Ἴων, ὡς τοῦ μὲν Ἄγαμέ-
 μνονος ἔτεσι δέκα βάρβαρον πόλιν, αὐτοῦ δὲ μῆσιν ἑννέα
 τοὺς πρῶτους καὶ δυνατωτάτους Ἰώνων ἐλόντος. Καὶ 8
 οὐκ ἦν ἄδικος ἢ ἀξίωσις, ἀλλ' ὄντως πολλὴν ἀδηλόγητα
 καὶ μέγαν ἔσχε κίνδυνον ὁ πόλεμος, εἶπερ, ὡς Θουκυδί-
 δης φησί, παρ' ἐλάχιστον ἤλθε Σαμίων ἢ πόλις ἀφελέ-
 σθαι τῆς θαλίτης τὸ κράτος Ἀθηναίους.

XXIX. Μετὰ ταῦτα κυμαίνοντος ἤδη τοῦ Πελοπον- 1
 νησιακοῦ πολέμου, Κερκυραίοις πολεμουμένοις ὑπὸ Κο-
 ρινθίων ἔπεισε τὸν δῆμον ἀποστεῖλαι βοήθειαν καὶ
 προσλαβεῖν ἐρωσμένην ναυτικῇ δυνάμει νῆσον, ὡς ὅσον
 οὐδέπω Πελοποννησίων ἐκπεπολεμωμένων πρὸς αὐτούς.
 Ψηφισαμένου δὲ τοῦ δήμου τὴν βοήθειαν, ἀπέστειλε δέκα
 ναῦς μόνας ἔχοντα Λακεδαιμόνιον, τὸν Κίμωνος υἱόν,
 οἷον ἐφυβρίζων πολλὴ γὰρ ἦν εὐνοια καὶ φιλία τῷ Κί- 2
 μωνος οἴκῳ πρὸς Λακεδαιμονίους. Ὡς ἂν οὖν, εἰ μηδὲν
 ἔργον μέγα μηδ' ἐκπρεπὲς ἐν τῇ στρατηγίᾳ τοῦ Λακεδαι-
 μονίου γένοιτο, προσδιαβληθεῖν μᾶλλον εἰς τὸν λακω-
 νισμόν, ὀλίγας αὐτῶ ναῦς ἔδωκε καὶ μὴ βουλόμενον ἔξε-
 πεμψε. Καὶ ὅπως διετέλει κολούων, ὡς μηδὲ τοῖς ὀνόμασι
 γνησίους, ἀλλ' ὀθνεῖους καὶ ξένους, ὅτι τῶν Κίμωνος υἱῶν
 τῷ μὲν ἦν Λακεδαιμόνιος ὄνομα, τῷ δὲ Θεσσαλός, τῷ
 δὲ Ἡλεῖος. Ἐδόκουν δὲ πάντες ἐκ γυναικὸς Ἀρκαδικῆς
 γεγονέναι. Κακῶς οὖν ὁ Περικλῆς ἀκούων διὰ τὰς 3
 δέκα ταύτας τριήρεις, ὡς μικρὰν μὲν βοήθειαν τοῖς δεη-
 θεῖσι, μεγάλην δὲ πρόφασιν τοῖς ἐγκαλοῦσι παρεσχηκῶς,
 ἑτέρας αὖθις ἔστειλε πλείονας εἰς τὴν Κέρκυραν, αἱ μετὰ
 τὴν μάχην ἀφίκοντο. Χαλεπαίνουσι δὲ τοῖς Κορινθίοις 4
 καὶ κατηγοροῦσι τῶν Ἀθηναίων ἐν Λακεδαίμονι προσε-
 γέγοντο Μεγαρεῖς, αἰτιώμενοι πάσης μὲν ἀγορᾶς, ἀπάν-

των δὲ λιμένων, ὧν Ἀθηναῖοι κρατοῦσιν, εἶργεσθαι καὶ ἀπελαύνεσθαι παρὰ τὰ κοινὰ δίκαια καὶ τοὺς γεγενημένους ὄρκους τοῖς Ἕλλησιν· Αἰγινῆται δὲ κακοῦσθαι δοκοῦντες καὶ βίαια πάσχειν ἐποτινῶντο κρύφα πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους, φανερῶς ἐγκαλεῖν τοῖς Ἀθηναίοις οὐ θαροῦντες. Ἐν δὲ τούτῳ καὶ Ποτίδαια, πόλις ὑπήκοος Ἀθηναίων, ἀποικος δὲ Κορινθίων, ἀποστᾶσα καὶ πολιορκουμένη μᾶλλον ἐπετάχυνε τὸν πόλεμον. Οὐ μὴν ἀλλὰ πρεσβειῶν τε πεμπομένων Ἀθήναζε καὶ τοῦ βασιλέως τῶν Λακεδαιμονίων Ἀρχιδάμου τὰ πολλὰ τῶν ἐγκλημάτων εἰς διαλύσεις ἄγοντος καὶ τοὺς συμμαχούς προαῦνοντος, οὐκ ἂν δοκεῖ συμπεσεῖν ὑπὸ γε τῶν ἄλλων αἰτιῶν ὁ πόλεμος τοῖς Ἀθηναίοις, εἰ τὸ ψήφισμα καθελεῖν τὸ Μεγαρικὸν ἐπέισθησαν καὶ διαλλαγῆναι πρὸς αὐτούς. Διὸ καὶ μάλιστα πρὸς τοῦτο Περικλῆς ἐναντιωθείς καὶ παροξύνας τὸν δῆμον ἐμμεῖναι τῇ πρὸς Μεγαρεῖς φιλονικίᾳ, μόνος ἔσχε τοῦ πολέμου τὴν αἰτίαν.

XXX. Λέγουσι δὲ πρεσβείας Ἀθήναζε περὶ τούτων ἐκ Λακεδαίμονος ἀφιγμένης, καὶ τοῦ Περικλέους νόμον τινὰ προβαλλομένου κωλύοντα καθελεῖν τὸ πινάκιον, ἐν ᾧ τὸ ψήφισμα γεγραμμένον ἐτύγχανεν, εἰπεῖν Πολυάλκη τῶν πρέσβεῶν τινὰ· „Σὺ δὲ μὴ καθέλης, ἀλλὰ στρέψον εἴσω τὸ πινάκιον· οὐ γὰρ ἔστι νόμος ὁ τοῦτο κωλύων.“ Κομποῦ δὲ τοῦ λόγου φανέντος, οὐδέν τι μᾶλλον ὁ Περικλῆς ἐνέδωκεν. Ὑπὴν μὲν οὖν τις, ὡς ἔοικεν, αὐτῷ καὶ ἰδία πρὸς τοὺς Μεγαρεῖς ἀπέχθεια· κοινήν δὲ καὶ φανεράν ποιησάμενος αἰτίαν κατ' αὐτῶν ἀποτέμνεσθαι τὴν ἱερὰν ὁργάδα, γράφει ψήφισμα κήρυκα πεμφθῆναι πρὸς αὐτοὺς καὶ πρὸς Λακεδαιμονίους τὸν αὐτὸν κατηγοροῦντα τῶν Μεγαρέων. Τοῦτο μὲν οὖν τὸ ψήφισμα

Περικλέους ἐστὶν εὐγνώμονος καὶ φιλανθρώπου δικαιολογίας ἐχόμενον· ἐπεὶ δ' ὁ πεμφθεὶς κῆρυξ Ἀνθεμόκριτος αἰτία τῶν Μεγαρέων ἀποθανεῖν ἔδοξε, γράφει ψήφισμα κατ' αὐτῶν Χαρίνος, ἄσπονδον μὲν εἶναι καὶ ἀκήρυκτον ἔχθραν, ὃς δ' ἂν ἐπιβῆ τῆς Ἀττικῆς Μεγαρέων θανάτῳ ζημιουῖσθαι, τοὺς δὲ στρατηγούς, ὅταν ὀμνύωσι τὸν πάτριον ὄρκον, ἐπομνύειν, ὅτι καὶ δις ἀνὰ πᾶν ἔτος εἰς τὴν Μεγαρικὴν εἰσβαλοῦσι ταφῆναι δ' Ἀνθεμόκριτον παρὰ τὰς Θριασίας πύλας, αἱ νῦν Δίπυλον ὀνομάζονται. Μεγαρεῖς δὲ τὸν Ἀνθεμοκρίτου φόνον ἀπαρνούμενοι 4 τὰς αἰτίας εἰς Ἀσπασίαν καὶ Περικλέα τρέπουσι, χρώμενοι τοῖς περιβοήτοις καὶ δημώδεσι τούτοις ἐκ τῶν Ἀχαρνέων στιχιδίοις·

Πόρνην δὲ Σιμαίθαν ἰόντες Μεγάραδε
νεανία κλέπτουσι μεθυσοκότταβοι·
καὶ οἱ Μεγαρεῖς ὀδύνας πεφυσιγγωμένοι
ἀντεξέκλεψαν Ἀσπασίας πόρνας δύο.

XXXI. Τὴν μὲν οὖν ἀρχὴν ὅπως ἔσχεν οὐ ῥᾶδιον 1 γνῶναι, τοῦ δὲ μὴ λυθῆναι τὸ ψήφισμα πάντες ὡσαύτως τὴν αἰτίαν ἐπιφέρουσι τῷ Περικλεῖ. Πλὴν οἱ μὲν ἐκ φρονήματος μεγάλου μετὰ γνώμης κατὰ τὸ βέλτιστον ἀπισχυρίσασθαί φασιν αὐτόν, πείραν ἐνδόσεως τὸ πρόσταγμα καὶ τὴν συγχώρησιν ἐξομολόγησιν ἀσθενείας ἠγούμενον· οἱ δὲ μᾶλλον αὐθαδεῖα τινὶ καὶ φιλονικία πρὸς ἔνδειξιν ἰσχύος περιφρονῆσαι Λακεδαιμονίων. Ἡ 2 δὲ χειρίστη μὲν αἰτία πασῶν, ἔχουσα δὲ πλείστους μάρτυρας, οὕτω πως λέγεται. Φειδίας ὁ πλάστης ἐρογολάβος μὲν ἦν τοῦ ἀγάλματος, ὥσπερ εἴρηται, φίλος δὲ τῷ Περικλεῖ γενόμενος καὶ μέγιστον παρ' αὐτῷ δυνηθεὶς τοὺς μὲν δι' αὐτόν ἔσχεν ἐχθροὺς φθονοῦμενος, οἱ δὲ

τοῦ δήμου ποιούμενοι πεῖραν ἐν ἐκείνῳ, ποῖός τις ἔσοιτο Περικλεῖ κριτής, Μένωνά τινα τῶν Φειδίου συνεργῶν πείσαντες ἰκέτην ἐν ἀγορᾷ καθίζουσιν, αἰτούμενον ἄδειαν
 3 ἐπὶ μηνύσει καὶ κατηγορίᾳ τοῦ Φειδίου. Προσδεξαμένοι δὲ τοῦ δήμου τὸν ἄνθρωπον καὶ γενομένης ἐν ἐκκλησίᾳ διώξεως, κλοπαὶ μὲν οὐκ ἠλέγχοντο· τὸ γὰρ χρυσίον οὕτως εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τῷ ἀγάλματι προσειργάσατο καὶ περιέθηκεν ὁ Φειδίας γνώμη τοῦ Περικλέους, ὥστε πᾶν δυνατὸν εἶναι περιελούσιν ἀποδειῖσαι τὸν σταθμόν, ὃ καὶ τότε τοὺς κατηγοροὺς ἐκέλευσε ποιεῖν ὁ Περικλῆς· ἡ δὲ δόξα τῶν ἔργων ἐπίεξε φθόνῳ τὸν Φειδίαν, καὶ μάλιστα ὅτι τὴν πρὸς Ἀμαζόνας μάχην ἐν τῇ ἀσπίδι ποιῶν αὐτοῦ τινα μορφὴν ἐνετύπωσε πρεσβύτου φαλακροῦ πέτρων ἐπηρμένου δι' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν, καὶ τοῦ Περικλέους εἰκόνα παγκάλην ἐνέθηκε μαχομένου πρὸς Ἀμαζόνα.
 4 Τὸ δὲ σχῆμα τῆς χειρός, ἀνατεινούσης δόρου πρὸ τῆς ὕψεως τοῦ Περικλέους, πεποιημένον εὐμηχάνως οἷον ἐπικρύπτειν βούλεται τὴν ὁμοιότητα παραφαινομένην ἑκατέρωθεν. Ὁ μὲν οὖν Φειδίας εἰς τὸ δεσμοτήριον ἀπαχθεὶς ἐτελεύτησε νοσήσας, ὡς δὲ φασιν ἔνιοι, φαρμάκοις, ἐπὶ διαβολῇ τοῦ Περικλέους τῶν ἐχθρῶν παρασκευασάντων. Τῷ δὲ μηνυτῇ Μένωνι γράψαντος Γλύκωνος ἀτέλειαν ὁ δῆμος ἔδωκε, καὶ προσέταξε τοῖς στρατηγοῖς ἐπιμελεῖσθαι τῆς ἀσφαλείας τοῦ ἀνθρώπου.

1 XXXII. Περὶ δὲ τοῦτον τὸν χρόνον Ἀσπασία δίκην ἔφευγεν ἀσεβείας, Ἐρμίππου τοῦ κωμωδοποιοῦ διώκοντος καὶ προσκατηγοροῦντος, ὡς Περικλεῖ γυναῖκας ἔλευ-
 2 θέραις εἰς τὸ αὐτὸ φοιτώσας ὑποδέχοιτο. Καὶ ψήφισμα Διοπείδης ἔγραψεν εἰσαγγέλλεσθαι τοὺς τὰ θεῖα μὴ νομίζοντας ἢ λόγους περὶ τῶν μεταρσίων διδάσκοντας,

ἀπερειδόμενος εἰς Περικλέα δι' Ἄναξαγόρου τὴν ὑπό-
 νοιαν. Δεχομένου δὲ τοῦ δήμου καὶ προσιεμένου τὰς 3
 διαβολάς, οὕτως ἤδη ψήφισμα κυροῦται, Δρακοντίδου
 γράφαντος, ὅπως οἱ λόγοι τῶν χρημάτων ὑπὸ Περικ-
 κλέους εἰς τοὺς Πρυτάνεις ἀποτεθεῖεν, οἱ δὲ δικασταὶ
 τὴν ψῆφον ἀπὸ τοῦ βωμοῦ φέροντες ἐν τῇ πόλει κρί-
 νοιεν. Ἄγνωστος δὲ τοῦτο μὲν ἀφείλε τοῦ ψηφίσματος, 4
 κρίνεσθαι δὲ τὴν δίκην ἔγραψεν ἐν δικασταῖς χιλίους καὶ
 πεντακοσίους, εἴτε κλοπῆς καὶ δώρων εἴτ' ἀδικίου βού-
 λοιτό τις ὀνομάζειν τὴν δίωξιν. Ἄσπασίαν μὲν οὖν ἐξη- 5
 τήσατο, πολλὰ πάνυ παρὰ τὴν δίκην, ὡς Αἰσχίνης φη-
 σίν, ἀφείδεν ὑπὲρ αὐτῆς δάκρυα καὶ δεηθεὶς τῶν δικα-
 στῶν Ἄναξαγόραν δὲ φοβηθεὶς ἐξέπεμψεν ἐκ τῆς πό-
 λεως. Ὡς δὲ διὰ Φειδίου προσέπταισε τῷ δήμῳ, φοβη- 6
 θεὶς τὸ δικαστήριον μέλλοντα τὸν πόλεμον καὶ ὑποτυφό-
 μενον ἐξέκαυσεν, ἐλπίζων διασκεδάσειν τὰ ἐγκλήματα
 καὶ ταπεινώσειν τὸν φθόνον, ἐν πράγμασι μεγάλοις
 καὶ κινδύνοις τῆς πόλεως ἐκείνῳ μόνῳ διὰ τὸ ἀξίωμα
 καὶ τὴν δύναμιν ἀναθείσης ἑαυτῆν. Αἱ μὲν οὖν αἰτίαι,
 δι' ἧς οὐκ εἶασεν ἐνδοῦναι Λακεδαιμονίοις τὸν δῆμον,
 αὗται λέγονται, τὸ δ' ἀληθὲς ἀδηλον.

XXXIII. Οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι γινώσκοντες, ὡς ἐκεί- 1
 νου καταλυθέντος εἰς πάντα μαλακωτέροις χρήσονται
 τοῖς Ἀθηναίοις, ἐκέλευον αὐτοὺς τὸ ἄγος ἐλαύνειν τὸ
 Κυλώνειον, ᾧ τὸ μητρόθεν γένος τοῦ Περικλέους ἔνο-
 χον ἦν, ὡς Θουκυδίδης ἰστόρηκεν. Ἡ δὲ πείρα περιέ- 2
 στη τοῖς πέμψασιν εἰς τοῦναντίον· ἀντὶ γὰρ ὑποψίας
 καὶ διαβολῆς ὁ Περικλῆς ἔτι μείζονα πίστιν ἔσχε καὶ τι-
 μὴν παρὰ τοῖς πολίταις, ὡς μάλιστα μισοῦντων καὶ φο-
 βουμένων ἐκείνων τῶν πολεμίων. Διὸ καὶ πρὶν ἐμβα- 3

λεῖν εἰς τὴν Ἀττικὴν τὸν Ἀρχίδαμον ἔχοντα τοὺς Πελο-
 ποννησίους προεῖπε τοῖς Ἀθηναίοις, ἂν ἄρα τᾶλλα
 δηῶν ὁ Ἀρχίδαμος ἀλέχεται τῶν ἐκείνου διὰ τὴν ξενίαν
 τὴν οὖσαν αὐτοῖς ἢ διαβολῆς τοῖς ἐχθροῖς ἐνδιδοὺς
 ἀφορμᾶς, ὅτι τῇ πόλει καὶ τὴν χώραν καὶ τὰς ἐπαύ-
 4 λεις ἐπιδίδωσιν. Ἐμβάλλουσιν οὖν εἰς τὴν Ἀττικὴν
 στρατῷ μεγάλῳ Λακεδαιμόνιοι μετὰ τῶν συμμάχων, Ἀρ-
 χιδάμου τοῦ βασιλέως ἡγουμένου. Καὶ δηοῦντες τὴν
 χώραν προῆλθον εἰς Ἀχαρνὰς καὶ κατεστρατοπέδευσαν,
 ὡς τῶν Ἀθηναίων οὐκ ἀνεξομένων, ἀλλ' ὑπ' ὀργῆς καὶ
 5 φρονήματος διαμαχομένων πρὸς αὐτούς. Τῷ δὲ Περι-
 κλεῖ δεινὸν ἐφαίνετο πρὸς τοὺς ἑξακισμυρίους Πελοπον-
 νησίων καὶ Βοιωτῶν ὀπλίτας (τοσοῦτοι γὰρ ἦσαν οἱ τὸ
 πρῶτον ἐμβαλόντες) ὑπὲρ αὐτῆς τῆς πόλεως μάχην συν-
 ἅψαι τοὺς δὲ βουλομένους μάχεσθαι καὶ δυσπαθοῦν-
 τας πρὸς τὰ γινόμενα κατεπράυνε λέγων, ὡς δένδρα
 μὲν τμηθέντα καὶ κοπέντα φύεται ταχέως, ἀνδρῶν δὲ
 6 διαφθαρέντων αὐθις τυχεῖν οὐ ῥᾶδιόν ἐστι. Τὸν δὲ δῆ-
 μον εἰς ἐκκλησίαν οὐ συνῆγε δεδιὼς βιασθῆναι παρὰ
 γνῶμην, ἀλλ' ὥσπερ νεὼς κυβερνήτης ἀνέμου κατιόντος
 ἐν πελάγει θέμενος εὖ πάντα καὶ κατατείνας τὰ ὄπλα
 χρῆται τῇ τέχνῃ, δάκρυα καὶ δεήσεις ἐπιβατῶν ναυτι-
 ῶντων καὶ φοβουμένων ἑάσας, οὕτως ἐκείνος τό τ' ἄστν
 συγκλείσας καὶ καταλαβὼν πάντα φυλακαῖς πρὸς ἀσφά-
 λειαν ἐχρῆτο τοῖς αὐτοῦ λογισμοῖς, βραχέα φροντίζων
 7 τῶν καταβοῶντων καὶ δυσχεραίνοντων. Καίτοι πολλοὶ
 μὲν αὐτοῦ τῶν φίλων δεόμενοι προσέκειντο, πολλοὶ δὲ
 τῶν ἐχθρῶν ἀπειλοῦντες καὶ κατηγοροῦντες, χοροὶ δ'
 ἦδον ἄσματα καὶ σκώμματα πρὸς αἰσχύνην ἐφυβρίζοντες
 αὐτοῦ τὴν στρατηγίαν ὡς ἄνανδρον καὶ προἰεμένην τὰ

πράγματα τοῖς πολεμίοις. Ἐπεφύετο δὲ καὶ Κλέων ἤδη 8
διὰ τῆς πρὸς ἐκεῖνον ὁργῆς τῶν πολιτῶν πορευόμενος
ἐπὶ τὴν δημαγωνίαν, ὡς τὰνάπαιστα ταῦτα δηλοῖ ποιή-
σαντος Ἑρμίππου·

Βασιλεῦ σατύρων, τί ποτ' οὐκ ἐθέλεις
δόρου βαστάζειν, ἀλλὰ λόγους μὲν
περὶ τοῦ πολέμου δεινοὺς παρέχεις,
ψυχὴ δὲ Τέλητος ὕπεστιν ;
Κάγχειριδίου δ' ἀκόνη σκληρᾷ
παραθηγομένης βρούχεις κοπίδος,
δηχθεῖς αἴθωνι Κλέωνι.

XXXIV. Πλὴν ὑπ' οὐδενὸς ἐκινήθη τῶν τοιούτων ὁ 1
Περικλῆς, ἀλλὰ πρῶως καὶ σιωπῇ τὴν ἀδοξίαν καὶ τὴν
ἀπέχθειαν ὑφιστάμενος καὶ νεῶν ἑκατὸν ἐπὶ τὴν Πελο-
πόννησον στόλον ἐκπέμπων, αὐτὸς οὐ συνεξέπλευσεν,
ἀλλ' ἔμεινεν οἰκουρῶν καὶ διὰ χειρὸς ἔχων τὴν πόλιν,
ἕως ἀπηλλάγησαν οἱ Πελοποννήσιοι. Θεραπεύων δὲ τοὺς 2
πολλοὺς ὅμως ἀσχάλλοντας ἐπὶ τῷ πολέμῳ, διανομαῖς τε
χρημάτων ἀνελάμβανε καὶ κληρουχίας ἔγραφεν. Αἰ-
γινήτας γὰρ ἐξελάσας ἅπαντας διένειμε τὴν νῆσον Ἀθη-
ναίων τοῖς λαχοῦσιν. Ἦν δέ τις παρηγορία καὶ ἀφ' ὧν 3
ἔπασχον οἱ πολέμιοι. Καὶ γὰρ οἱ περιπλέοντες τὴν Πε-
λοπόννησον χώραν τε πολλὴν κώμας τε καὶ πόλεις μι-
κρὰς διεπόρθησαν, καὶ κατὰ γῆν αὐτὸς ἐμβάλων εἰς τὴν
Μεγαρικὴν ἔφθειρε πᾶσαν. Ἦι καὶ δῆλον ἦν, ὅτι πολ- 4
λὰ μὲν δρωῖντες κατὰ γῆν κακὰ τοὺς Ἀθηναίους, πολλὰ
δὲ πάσχοντες ὑπ' ἐκείνων ἐκ θαλάττης, οὐκ ἂν εἰς μῆκος
τοσούτου πολέμου προὔβησαν, ἀλλὰ ταχέως ἀπειπον,
ὥσπερ ἐξ ἀρχῆς ὁ Περικλῆς προηγόρευσεν, εἰ μὴ τι δαι-
μόνιον ὑπηγαντιώθη τοῖς ἀνθρωπίνοις λογισμοῖς. Νῦν 5

λαῖς λέγεται τῶν φιλοσόφων. Ἐκπεύσας δ' οὖν ὁ Περικλῆς 3
οὔτ' ἄλλο τι δοκεῖ τῆς παρασκευῆς ἄξιον δρᾶσαι, πο-
λιορκήσας τε τὴν ἱερὰν Ἐπίδαυρον ἐλπίδα παρασχοῦ-
σαν ὡς ἀλωσομένην ἀπέτυχε διὰ τὴν νόσον. Ἐπιγενο-
μένη γὰρ οὐκ αὐτοὺς μόνον, ἀλλὰ καὶ τοὺς ὄπωσοῦν
τῇ στρατιᾷ συμμείξαντας προσδιέφθειρεν. Ἐκ τούτου
χαλεπῶς διακειμένους τοὺς Ἀθηναίους πρὸς αὐτὸν ἐπει-
ρᾶτο παρηγορεῖν καὶ ἀναθαρρύνειν. Οὐ μὴν παρέλυσε 4
τῆς ὀργῆς οὐδὲ μετέπεισε πρότερον ἢ τὰς ψήφους λα-
βόντας ἐπ' αὐτὸν εἰς τὰς χεῖρας καὶ γενομένους κυρίους
ἀφελέσθαι τὴν στρατηγίαν καὶ ζημιῶσαι χρήμασιν, ὧν
ἄριθμὸν οἱ τὸν ἐλάχιστον πεντεκαίδεκα τάλαντα, πενή-
κοντα δ' οἱ τὸν πλεῖστον γράφουσιν. Ἐπεγοράφη δὲ τῇ 5
δίκη κατήγορος, ὡς μὲν Ἰδομενεὺς λέγει, Κλέων, ὡς δὲ
Θεόφραστος, Σιμμίας· ὁ δὲ Ποντικὸς Ἡρακλείδης Λα-
κρατίδαν εἴρηκε.

XXXVI. Τὰ μὲν οὖν δημόσια ταχέως ἔμελλε παύσε- 1
σθαι, καθάπερ κέντρον εἰς τοῦτον ἅμα πληγῇ τὸν θυμὸν
ἀφεικότων τῶν πολλῶν· τὰ δ' οἰκεία μοχθηρῶς εἶχεν αὐ-
τῷ κατὰ τὸν λοιμὸν οὐκ ὀλίγους ἀποβαλόντι τῶν ἐπι-
τηδείων καὶ στάσει διατετραγμένα πόρρωθεν. Ὁ γὰρ 2
πρεσβύτερος αὐτοῦ τῶν γνησίων υἱῶν Ξάνθιππος φύσει
τε δαπανηρὸς ὢν καὶ γυναικί νέα καὶ πολυτελεῖ συνοικ-
κῶν, Τεισάνδρου θυγατρὶ τοῦ Ἐπιλύκου, χαλεπῶς ἔφε-
ρε τὴν τοῦ πατρὸς ἀκρίβειαν, γλίσχροα καὶ κατὰ μικρὸν
αὐτῷ χορηγοῦντος. Πέμπας οὖν πρὸς τινα τῶν φίλων 3
ἔλαβεν ἀργύριον ὡς τοῦ Περικλέους κελεύσαντος. Ἐκεί- 4
νου δ' ὕστερον ἀπαιτοῦντος, ὁ μὲν Περικλῆς καὶ δίκην
αὐτῷ προσέλαχε, τὸ δὲ μειράκιον ὁ Ξάνθιππος ἐπὶ τούτῳ
χαλεπῶς διατεθεὶς ἐλοιδόρει τὸν πατέρα, πρῶτον μὲν

ἐκφέδων ἐπὶ γέλωτι τὰς οἰκοὺς διατριβὰς αὐτοῦ καὶ τοὺς
 λόγους, οὓς ἐποιεῖτο μετὰ τῶν σοφιστῶν. Πλευράθλου γὰρ
 5 τινος ἀκοντίου πατάξαντος Ἐπίτιμον τὸν Φαγοδάμιον
 ἀκοντίως καὶ κτείναντος, ἤμεδαν ὄλην ἀναλώσασαι μετὰ
 Πρωταγόδου διαποδοῦντα, πότρεγον τὸ ἀκόντιον ἢ τὸν
 6 βαλόντα μάλλον ἢ τοὺς ἀγωνοθῆτας κατὰ τὸν ὀρθότα-
 τόν λόγον αἰτίους γὰρ τὸν πάθους ἠγείσθαι. Πότρε δὲ
 τοῦτοις καὶ τὴν περὶ τῆς γυναικὸς διαβολὴν ὑπὸ τοῦ
 7 Ἐανθίππου φησὶν ὁ Σησίμβροτος εἰς τοὺς πολλοὺς δια-
 σταθῆναι, καὶ ὅπως ἀνηκεστον ἄχθῃ τῆς τελευτῆς τῷ
 8 Ἐανθίπῳ πότρε τὸν πατέρα διαμαίεσθαι τὴν διαφοράν.
 Ἀπείθεσαν γὰρ ὁ Ἐανθίππος ἐν τῷ λοιμῷ νοσήσας. Ἀπεί-
 9 θεσε δὲ καὶ τὴν ἀδεύαρον ὁ Πεδικλῆς τότρε καὶ τῶν κη-
 δεστών καὶ φίλων τοὺς πάλαιους καὶ ἡγεμονιστάτους
 8 πότρε τὴν πολίειαν. Οὐ μὴν ἀπειρεν οὐδὲ ποδοῦδωκε
 τὸ φρόνημα καὶ τὸ μέγιστον τῆς ψυχῆς ὑπὸ τῶν σωφρο-
 9 νῶν, ἀλλ' οὐδὲ κλαίων οὐδὲ κηδεῶν οὐδὲ πότρε τὰ φθῶ-
 νιν ὄφθῃ τῶν ἀναγκαιῶν, πότρε γὰρ καὶ τὸν περὶ-
 10 λοῖτον αὐτοῦ τῶν γνησιῶν ὡσὶν ἀποβαλεῖν Πάδαλον.
 Ἐπὶ τοῦτρε δὲ καμψθεῖς ἐπειράτο μέν ἐγκαταστρεφείν τῷ
 9 ἠθῆσι καὶ διαφυλάττειν τὸ μέγα ἀλόψυχον, ἐπιφέδων δὲ τῷ
 10 ἠθῆσι στέφανον ἠθῆσι τὸν πάθους πότρε τὴν ὄψιν, ὡσ-
 11 τε γὰρ αὐτὸς ἐκχεῖται ἀκακῶν, οὐδέ-
 12 ποτε τοιοῦτον οὐδέν ἐν τῷ λοιμῷ τῷ βίῳ πεποιήκως.
 Τῆς δὲ πότρεως περιημεῖται ὡσὶν ἀλλῶν. ΠΛXXX

ἐπέισθη φίλων προελθεῖν. Ἀπολογησαμένου δὲ τοῦ 2
 δήμου τὴν ἀγνωμοσύνην τὴν πρὸς αὐτόν, ὑποδεξάμενος
 αὐθις τὰ πράγματα καὶ στρατηγὸς αἰρεθεὶς ἠτήσατο
 λυθῆναι τὸν περὶ τῶν νόθων νόμον, ὃν αὐτὸς εἰσηνη-
 νόχει πρότερον, ὡς μὴ παντάπασιν ἐρημία διαδοχῆς [τὸν
 οἶκον] ἐκλίποι τοῦνομα καὶ τὸ γένος. Εἶχε δ' οὕτω τὰ
 περὶ τὸν νόμον. Ἀκμάζων ὁ Περικλῆς ἐν τῇ πολιτείᾳ 3
 πρὸ πάνυ πολλῶν χρόνων καὶ παιδᾶς ἔχων, ὥσπερ εἴρη-
 ται, γνησίους, νόμον ἔγραψε, μόνους Ἀθηναίους εἶναι
 τοὺς ἐκ δυεῖν Ἀθηναίων γεγονότας. Ἐπεὶ δὲ τοῦ βασι- 4
 λέως τῶν Αἰγυπτίων δωρεὰς τῷ δήμῳ πέμπσαντος τε-
 τρακισμυρίου πυρῶν μεδίμνους ἔδει διανεμέσθαι τοὺς
 πολίτας, πολλὰ μὲν ἀνεφύοντο δίκαι τοῖς νόθοις ἐκ τοῦ
 γράμματος ἐκείνου τέως διαλανθάνουσι καὶ παρορωμέ-
 νοις, πολλοὶ δὲ καὶ συκοφαντήμασι περιέπιπτον. Ἐπρά-
 θησαν οὖν ἄλόντες ὀλίγῳ πεντακισχιλίων ἐλάττους, οἱ
 δὲ μείναντες ἐν τῇ πολιτείᾳ καὶ κριθέντες Ἀθηναῖοι μύ-
 ριοι καὶ τετρακισχιλίοι καὶ τεσσαράκοντα τὸ πλῆθος ἔξη- 5
 τάσθησαν. Ὄντος οὖν δεινοῦ τὸν κατὰ τοσοῦτων ἰσχύ-
 σαντα νόμον ὑπ' αὐτοῦ πάλιν λυθῆναι τοῦ γράψαντος,
 ἢ παροῦσα δυστυχία τῷ Περικλεῖ περὶ τὸν οἶκον, ὡς
 δίκην τινὰ δεδωκότι τῆς ὑπεροψίας καὶ τῆς μεγαλαυχίας
 ἐκείνης, ἐπέκλασε τοὺς Ἀθηναίους, καὶ δόξαντες αὐτὸν
 νεμεσητὰ τε παθεῖν ἀνθρωπίνως τε δεῖσθαι, συνεχώρη-
 σαν ἀπογράψασθαι τὸν νόθον εἰς τοὺς φράτορας ὄνομα
 θέμενον τὸ αὐτοῦ. Καὶ τοῦτον μὲν ὕστερον ἐν Ἀργινοῦ- 6
 σαις καταναυμαχῆσαντα Πελοποννησίουσ ἀπέκτεινεν ὁ
 δῆμος μετὰ τῶν συστρατήγων.

XXXVIII. Τότε δὲ τοῦ Περικλέους ἔοικεν ὁ λοιμὸς 1
 λαβέσθαι λαβὴν οὐκ ὀξεῖαν, ὥσπερ ἄλλων, οὐδὲ σύν-

τονον, ἀλλὰ βληχρᾶ τινι νόσῳ καὶ μῆκος ἐν ποικίλαις
 2 ἔχουση μεταβολαῖς διαχρωμένην τὸ σῶμα σχολαίως καὶ
 φραστος ἐν τοῖς Ἡθικοῖς διαπορήσας, εἰ πρὸς τὰς τύ-
 χας τρέπεται τὰ ἦθη καὶ κινούμενα τοῖς τῶν σωματίων
 πάθεισιν ἐξίσταται τῆς ἀρετῆς, ἰστόρηκεν ὅτι νοσῶν ὁ Πε-
 3 ρικλῆς ἐπισκοπούμενῳ τινὶ τῶν φίλων δείξειε περιόπτον
 ὑπὸ τῶν γυναικῶν τῷ τροχήλῳ περιηρημένον, ὡς σφό-
 δρα κακῶς ἔχων, ὁπότε καὶ ταύτην ὑπομένοι τὴν ἀβελ-
 3 τερίαν. Ἦδη δὲ πρὸς τῷ τελευτᾶν ὄντος αὐτοῦ, περι-
 κατήμενοι τῶν πολιτῶν οἱ βέλτιστοι καὶ τῶν φίλων οἱ
 περιόντες λόγον ἐποιούντο τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς δυνά-
 4 μεως, ὅση γένοιτο, καὶ τὰς πράξεις ἀνεμετροῦντο καὶ
 τῶν τροπαίων τὸ πλῆθος· ἐννέα γὰρ ἦν αἱ στρατηγῶν
 4 καὶ νικῶν ἔστησεν ὑπὲρ τῆς πόλεως. Ταῦθ', ὡς οὐκέτι
 συνιέντος, ἀλλὰ καθηρημένου τὴν αἴσθησιν αὐτοῦ, διε-
 λέγοντο πρὸς ἀλλήλους· ὁ δὲ πᾶσιν ἐτύγγανε τὸν νοῦν
 προσεσηκῶς· καὶ φθεγξάμενος εἰς μέσον ἔφη θαυμά-
 ζειν, ὅτι ταῦτα μὲν ἐπαινοῦσιν αὐτοῦ καὶ μνημονεύου-
 σιν, αἱ καὶ πρὸς τύχην ἐστὶ κοινὰ καὶ γέγονεν ἤδη πολ-
 λοῖς στρατηγοῖς, τὸ δὲ κάλλιστον καὶ μέγιστον οὐ λέ-
 γουσιν· „Οὐδεὶς γὰρ“ ἔφη „δι' ἐμὲ τῶν ὄντων Ἀθη-
 ναίων μέλαν ἱμάτιον περιεβάλετο.“

1 XXXIX. Θαυμαστός οὖν ὁ ἀνὴρ οὐ μόνον τῆς ἐπιει-
 κείας καὶ πραότητος, ἦν ἐν πράγμασι πολλοῖς καὶ με-
 γάλαις ἀπεχθείαις διετήρησεν, ἀλλὰ καὶ τοῦ φρονήματος,
 εἰ τῶν αὐτοῦ καλῶν ἠγεῖτο βέλτιστον εἶναι τὸ μήτε φθό-
 νῳ μήτε θυμῷ χαρίσασθαι μηδὲν ἀπὸ τηλικαύτης δυνά-
 2 μεως μηδὲ χρήσασθαι τινὶ τῶν ἐχθρῶν ὡς ἀνηκέστῳ. Καί
 μοι δοκεῖ τὴν μειρακιώδη καὶ σοβαρὰν ἐκείνην προσω-

νυμῖαν ἐν τοῦτο ποιεῖν ἀνεπίφθονον καὶ πρέπουσαν, οὕτως εὐμενὲς ἦθος καὶ βίον ἐν ἔξουσίᾳ καθαρὸν καὶ ἀμίαντον Ὀλύμπιον προσαγορεύεσθαι, καθάπερ τὸ τῶν θεῶν γένος ἀξιοῦμεν αἴτιον μὲν ἀγαθῶν, ἀναίτιον δὲ κακῶν πεφυκὸς ἄρχειν καὶ βασιλεύειν τῶν ὄντων, οὐχ ὥσπερ οἱ ποιηταὶ συνταράττοντες ἡμᾶς ἀμαθεστάταις δόξαις ἀλίσκονται τοῖς αὐτῶν μυθεύμασι, τὸν μὲν τόπον, ἐν ᾧ τοὺς θεοὺς κατοικεῖν λέγουσιν, ἀσφαλὲς ἔδος καὶ ἀσάλευτον καλοῦντες, οὐ πνεύμασιν, οὐ νέφεσι χρώμενον, ἀλλ' αἴθρα μαλακῇ καὶ φωτὶ καθαρῷ τὸν ἅπαντα χρόνον ὁμαλῶς περιλαμπόμενον, ὡς τοιαύτης τινὸς τῷ μακαρίῳ καὶ ἀθανάτῳ διαγωγῆς μάλιστα προπούσης, αὐτοὺς δὲ τοὺς θεοὺς ταραχῆς καὶ δυσμενείας καὶ ὀργῆς ἄλλων τε μεστοὺς παθῶν ἀποφαίνοντες οὐδ' ἀνθρώποις νοῦν ἔχουσι προσηκόντων. Ἄλλὰ ταῦτα μὲν ἴσως ἐτέρας δόξει πραγματείας εἶναι. Τοῦ δὲ Περικλέους ταχεῖαν αἴσθησιν καὶ σαφῆ πόθον Ἀθηναίοις ἐνειργάζετο τὰ πράγματα. Καὶ γὰρ οἱ ζῶντος βαρυνόμενοι τὴν δύναμιν ὡς ἀμαυροῦσαν αὐτούς, εὐθύς ἐκποδὼν γενομένου πειρώμενοι ῥητόρων καὶ δημαγωγῶν ἐτέρων, ἀνωμολογοῦντο μετριώτερον ἐν ὄγκῳ καὶ σεμνότερον ἐν προότῃ μὴ φῦναι τρόπον· ἢ δ' ἐπίφθονος ἰσχὺς ἐκείνη, μοναρχία λεγομένη καὶ τυραννὶς πρότερον, ἐφάνη τότε σωτήριον ἔρυμα τῆς πολιτείας γενομένη· τοσαύτη φθορὰ καὶ πλήθος ἐπέκειτο κακίας τοῖς πράγμασιν, ἦν ἐκεῖνος ἀσθενῆ καὶ ταπεινὴν ποιῶν ἀπέκρουπτε καὶ κατεκώλυεν ἀνήκεστον ἐν ἔξουσίᾳ γενέσθαι.

3

4

